

Az Állatvédelmi Törvény

szövege, indoklása és végrehajtási rendeletei

Tartalom

1. **1998. évi XXVIII. Tv., AZ ÁLLATOK VÉDELMÉRŐL ÉS KÍMÉLETÉRŐL**
 2. **243/1998 (XII.31.) Kormányrendelet, az állatkísérletek végzéséről**
 3. **244/1998 (XII.31.) Kormányrendelet, az állatvédelmi bírságról**
 4. **245/1998 (XII.31.) Kormányrendelet, a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat és hatásköreirol**
 5. **8/1999 (VIII.13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM rendelet, a veszélyes állatok tartásáról**
 6. **9/1999 (I.27.) FVM rendelet, a vágóállatok leölésének állatvédelmi szabályairól**
 7. **10/1999 (I.27.) FVM rendelet, az állatvédelmi tanácsadó testületrol**
 8. **13/1999 KHVM-FVM rendelet, az állatszállításról**
 9. **32/1999 (III.31.) FVM rendelet, a mezogazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól**
 10. **36/1999 (IV.2.) FVM-KÖM-GM rendelet, a kísérleti állatok tenyésztésének, tartásának, szállításának stb. szabályairól**
-

1998. évi XXVIII. TÖRVÉNY az állatok védelméről és kíméletéről¹

AZ ORSZÁGGYULÁS

- annak tudatában, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége,
- elismerve azt a megkülönböztetetten nagy értéket, amelyet az állatvilág egésze és annak egyedei jelentenek az emberiség számára,
- kifejezve azon szándékát, hogy a Magyar Köztársaság tevékeny módon részt vállaljon az állatok védelme és kímélete érdekében kifejtett nemzetközi erőfeszítésekből, az állatok ésszerű védelmének és kíméletének biztosítása érdekében az alábbi törvényt alkotja:

I. fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

1. § E törvény célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.

A törvény hatálya

2. § E törvény hatálya kiterjed:

- (1) *a*) a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra;
 - b*) a kutatási-kísérleti célra szolgáló állatokra, a vizsgálati és az oltóanyagtermelés céljából tartott állatokra, a génbankként kezelt, valamint a tudományos ismeretterjesztés és az oktatási demonstráció céljából tartott állatokra;
 - c*) a verseny- és sportcélra tartott állatokra;
 - d*) a pásztoreberekre, az orzo-, védo-, mento-, vakvezető, jelző- és terápiás kutyákra;
 - e*) a vadászatra alkalmazott állatokra, ha jogszabály másképpen nem rendelkezik;
 - f*) a mutatóanyag vagy egyéb bemutató célra szolgáló állatokra;
 - g*) a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó országszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatokra;
 - h*) a kedvtelésből tartott állatokra;
 - i*) a veszélyes állatokra, a háziállatok gazdátlan egyedeire (kóborállatok), az állatkertekben, a vadaskertekben és a vadasparkokban élő (tenyésztő) állatokra, továbbá a vadon élő fajok bármilyen célból fogva tartott egyedeire, ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik.
- (2) A vadászható vadfajokra, valamint a halászható, horgászható halfajokra és a természetvédelmi oltalom alatt álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állatokra külön jogszabályok rendelkezései vonatkoznak.

Alapfogalmak

3. § E törvény alkalmazásában:

1. *állattartó*: az a személy, aki az állattal rendelkezni jogosult;
2. *állat károsítása*: az állat testi épségének, szervezetének, pszichikai állapotának vagy viselkedésének tartós, hátrányos megváltoztatása;
3. *állatkert*: olyan állandó létesítmény, amely azzal a céllal létesült, hogy az ismeretterjesztést és az oktatás-nevelést az élő állatok tudományos alapon álló bemutatásával elősegítse, illetve részt vegyen a veszélyeztetett fajok fenntartásában;

¹ A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 16-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 1998. április 1., a hatálybalépés napja: 1999. január 1. Megjelent a *Magyar Közlöny* 1998/28. számában (2407-2414. o.)

4. *állatkínzás*: az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazása, vagy olyan hatást eredményező beavatkozás, bánásmód, valamint szükségleteinek olyan mértéku korlátozása, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat, továbbá az örökkló betegségben szenvedő – nem kísérleti célra szánt – állategyed tenyésztése, szaporítása;

5. *állatpanzió*: olyan intézmény, amely díjazás ellenében vállalja állat meghatározott időre szóló megőrzését, felelősséget vállalva annak jó gazda gondosságával történő tartásáért, egészségéért, valamint az állatok és a környezetükben lévő emberek biztonságáért;

6. *állatmenhely*: olyan intézmény a gazdátlan állat ideiglenes vagy állandó elhelyezésére, amely tevékenységét ellenszolgáltatás nélkül látja el (az elkobzott vagy ideiglenesen megfigyelés alatt tartott állat tartásáról külön jogszabály rendelkezik);

7. *beavatkozás az állaton*: az állat fizikai, élettani vagy pszichikai állapotának megváltoztatása;

8. *jó gazda gondossága*: az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet).

II. fejezet

AZ ÁLLAT VÉDELME NEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Az állat tartásának általános szabályai

4. § (1) Az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fájának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekrol gondoskodni.

(2) Az állat életfeltételeinek kialakításánál tekintettel kell lenni korára, nemére és élettani állapotára. Biztosítani kell az egymásra veszélyt jelentő, egymást nyugtalanító állatok elkülönített tartását.

(3) Az állattartónak gondoskodnia kell az állat igényeinek megfelelő rendszeres, de legalább napi egyszeri ellenőrzéséről.

5. § (1) Az állattartó gondoskodni köteles a állat megfelelő és biztonságos elhelyezéséről, szökésének megakadályozásáról.

(2) A megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is biztosítani kell a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét.

(3) A szabadban tartott állatot védeni kell a kedvezőtlen időjárás káros hatásaitól és természetes ellenségeitől. Az állandóan bezárva tartott állat számára tartója köteles megfelelő mozgásteret biztosító férohelyrol gondoskodni.

(4) A kedvtelésbol tartott állat ürülékét az állattartó a közterületrol köteles eltávolítani.

(5) A gazdasági haszon céljából tartott állat tartása során elonyben kell részesíteni az állatkímélo technológiákat.

Az állat kímélete, az állatkínzás tilalma

6. § (1) Az állatot nem szabad:

a) kínozni,

b) emberre vagy állatra uszítani, illetoleg állatviadalra idomítani,

c) kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszeru táplálás esetét,

d) a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni,

e) a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni,

f) természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja nem terjed ki az érett libatoll házilag vagy az engedélyezett technológia szerint végzett tépésére, illetoleg c) pontja a házilag vagy az engedélyezett technológia szerinti liba- és kacsatömésre.

(3) A 2. § f) pontjában meghatározott állatok esetében az (1) bekezdés b) pontját a külön törvényben meghatározott eltéréssel kell alkalmazni.

7. § (1) Tilos az állat fizikai, pszichikai állapotának olyan kipróbáltatása, küzdelemre készítése egy másik állattal vagy emberrel, amely sérülést vagy halált okoz (a továbbiakban együtt: állatviadal). Tilos az állatviadal szervezése, tartása, továbbá a állatviadalra fogadás szervezése, az állatviadalon való közreműködés, részvétel, fogadáskötés.

(2) Tilos állatviadal céljára

a) állatot tartani, tenyészteni, kiképezni, idomítani, valamint más személynek átadni vagy forgalmazni;

b) építményt vagy földterületet, anyagi eszközt más személy rendelkezésére bocsátani.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt tilalom nem vonatkozik a vadászatra alkalmazott állatnak külön jogszabály alapján történő kiképzésére, vadászaton való alkalmazására.

8. § Az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat eluzése, elhagyása vagy kitele tilos.

Beavatkozás az állaton

9. § (1) Az állaton fájdalommal vagy károsodással járó beavatkozást – az állattartók körében szokásos, vagy az állat érdekében szükséges azonnali beavatkozások kivételével – kizárólag szakirányú végzettséggel vagy gyakorlattal rendelkező személy végezhet.

(2) Beavatkozás érzéstelenítés nélkül csak akkor végezhető, ha az érzéstelenítés, illetőleg az ehhez szükséges rögzítés legalább akkora fájdalommal járna mint a beavatkozás. A gazdasági haszon céljából tartott állaton érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokról külön jogszabály rendelkezik.

(3) Az állatkísérletekrol e törvény külön szabályai rendelkeznek.

10. § (1) Az állat küllemének megváltoztatása érdekében, továbbá más, nem az állat egészsége vagy későbbi egészségkárosodásának megelőzése céljából történő sebészeti beavatkozás – az ivartalanítás és a fajtajelleg fenntartása kivételével – nem végezhető.

(2) Az állat megjelölésénél az állat számára legkisebb fájdalommal járó – külön jogszabályban meghatározott – megoldást kell alkalmazni.

Az állat életének kioltása

11. § Az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani nem szabad. Elfogadható oknak, körülménynek minősül különösen az élelmezési cél, a prém termelése, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, sérülés, a fertőzésveszély, a kártevok irtása, a másként el nem hárítható támadás megakadályozása, a tudományos kutatás.

12. § (1) Az állat életének kioltása - a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - kizárólag kábítás után történhet.

(2) A kábítási kötelezettség nem vonatkozik a gerinctelen állatokra, a háztartásban élelmezési célra levágott baromfira, nyúlra, valamint arra az esetre, ha az állat életének kioltását szükséghelyzet indokolja. Ezekben az esetekben is gondoskodni kell azonban arról, hogy az állat életének kioltása szakszerű gyorsasággal és a legkisebb szenvedéssel járjon.

(3) Külön jogszabály rendelkezik az állati élet olyan módon történő kioltásáról, amelynél az előzetes kábítás nem kötelező, ha az eljárás azonnali teljes öntudatvesztést és érzéketlenséget vagy halált okoz.

III. fejezet

EGYES ÁLLATOK VÉDELMEÉNEK KÜLÖN SZABÁLYAI

A vágóállat tartása és kímélete

13. § A 13-18. §-okban foglalt rendelkezések a vágóállatok kíméletére terjednek ki. A vágóállatok körét külön jogszabály állapítja meg.

14. § (1) A vágóhídnak – kivéve a nyúl-, a prémesállat-, valamint a baromfivágóhidakat – rendelkeznie kell etető- és itatóvályúval felszerelt, szükség esetén az állatok megkötéséhez szükséges eszközökkel is ellátott fedett területtel.

(2) A fajából, neméből, életkorából adódóan, vagy egyéb okból egymással szemben ellenségesen viselkedő állatokat egymástól el kell különíteni.

15. § Ha az állatot a vágóhídra érkezését követően nem vágják le azonnal, úgy várakoztatása idejére biztosítani kell ellátását és nyugodt pihenését.

16. § A vágóhídon a vágóállat állapotát és egészségét a megérkezéskor, a várakoztatott állatot pedig szükség szerint ellenőrizni kell. A beteg, elgyengült vagy sérült állatot haladéktalanul el kell különíteni, és gondoskodni kell elkülönített levágásáról.

17. § A kábítás nélküli állatvágás esetén az állatot levágás előtt úgy kell lefogni, amely alkalmas arra, hogy az megkímélje minden elkerülhető fájdalomtól.

18. § A kábításnak olyan érzéketlenségi állapotot kell előidéznie, amely addig tart, amíg a levágást követően az állat ki nem vérzik.

19. § Az állat vágására külön jogszabály eltérően rendelkezhet a következő esetekben:

- a) szárnyas állat és nyúl vágása, azonnali halált okozó módszerrel;
- b) kényszervágás, ha a kábításra nincs lehetőség;
- c) prémes állatok, tenyésztett vad leölése;
- d) rituális vágás.

A veszélyes állat tartása

20. § (1) Veszélyes állat tartása, országba történő behozatala előzetes hatósági engedélyhez kötött.

(2) A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá nem tartozó veszélyes állat tartására a tervezett tartás helye szerint illetékes települési, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: jegyző) – az állat-egészségügyi hatóság és a természetvédelem illetékes állami szervének a szakhatósági hozzájárulásával – adhat engedélyt. Az engedély kizárólag abban az esetben adható meg, ha a tartás a környezet nyugalmát és biztonságát nem sérti vagy nem veszélyezteti, és az egyed tartási feltételei – ideértve a tartáshoz szükséges szakismeretet is – biztosítottak. Az engedélyben – ha az állat azonosíthatósága megoldható – rendelkezni kell a veszélyes állat azonosíthatóságának módjáról.

(3) A természetvédelmi oltalom alatt álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó veszélyes állatok tartását a természetvédelem illetékes állami szerve engedélyezi, a tervezett tartás helye szerint illetékes jegyző szakhatósági hozzájárulásával.

(4) A veszélyes állat tartási helyeül szolgáló ingatlanon, ingatlanrészen az állat fajának feltüntetésével a veszélyre felhívó jól látható tartós jelzést kell elhelyezni.

(5) Az állattartó veszélyes állatát közterületen csak átmenetileg, közvetlen és állandó felügyelettel, ember és állat életét, testi épségét nem veszélyeztetve tarthatja.

(6) A veszélyes állat tartójának gondoskodnia kell arról, hogy az állat közterületre vagy más magánterületre ne juthasson be. Ennek hiányában tartási engedély nem adható.

(7) A veszélyes állat tartását jogszabály vagy hatósági határozat megtilthatja, illetve feltételekhez kötheti. A veszélyes állatok körét és tartásuk feltételeit, a veszélyes állattá nyilvánítás feltételeit külön jogszabály állapítja meg.

21. § (1) A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá nem tartozó veszélyes állatnak az országba való behozatalához a tervezett tartás helye szerint illetékes jegyző előzetes tartási engedélye szükséges. A jegyző az engedélyt az állategészségügyi hatóságnak és a természetvédelem illetékes állami területi szervének szakhatósági hozzájárulásával adja ki. A jegyző határozatát az illetékes rendorhatóságnak megküldi.

(2) A természetvédelmi oltalom alatt álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó veszélyes állatok országba való behozatalát a természetvédelem illetékes állami szerve engedélyezi, a tervezett tartás helye szerint illetékes jegyző hozzájárulásával.

22. § (1) Veszélyes állat elidegenítése, felügyeletének átengedése hatósági engedélyhez kötött. Az engedélyezésre a veszélyes állat tartásának engedélyezésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(2) A veszélyes állat tartója a veszélyes állat

a) eltunését a jegyzőnek és a rendorhatóságnak, a természetvédelmi oltalom alatt álló, illetőleg a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó veszélyes állat esetében a természetvédelem illetékes állami szervének is,

b) elhullását a jegyzőnek és az állatorvosnak köteles bejelenteni.

23. § Ha a veszélyes állat tartója az engedély feltételeitől eltér, a jegyző – a tulajdonos költségére, a feltételek biztosításáig – a veszélyes állat állatkertbe vagy más megfelelő helyre való szállítását rendelheti el. Ha az állattartó gondoskodik a feltételek biztosításáról, úgy a veszélyes állatot részére vissza kell adni, ellenkező esetben tőle az engedélyt vissza kell vonni, és költségére intézkedni kell a veszélyes állat végleges elhelyezése iránt.

24. § A veszélyes állat tartójának felelősségére a Polgári Törvénykönyvnek a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatókra vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

IV. fejezet

AZ ÁLLATKÍSÉRLET VÉGZÉSÉNEK ALAPVETŐ FELTÉTELEI

Az állatkísérlet általános szabályai

25. § (1) E törvény alkalmazásában állatkísérlet a gerinces állatnak – meghatározott céllal és módon végzett – fájdalmat, szenvedést, nélkülözést vagy egészségkárosító hatást, tartós idegi megterhelést okozó beavatkozás. Külön jogszabály feltételeket állapíthat meg a nem gerinces állaton végzett kísérletre is.

(2) Állatkísérlet kizárólag nyilvántartásba vett intézményben és engedély alapján végezhető.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott engedély eseti vagy általános érvényű.

(4) Az állatkísérlethez engedély abban az esetben adható, ha az emberi vagy állati betegségek megelőzéséhez, felismeréséhez, gyógyításához, oktatási, igazságszolgáltatási, valamint egyéb tudományos cél eléréséhez szükséges.

(5) Az engedélyezés során – a kérelmező által benyújtott dokumentáció, továbbá a földművelésügyi miniszter (a továbbiakban: miniszter) által felkért szakértői testület véleménye alapján – különösen a következő szempontokat kell figyelembe venni:

a) a hazai előírásoknak megfelelő más hazai vagy külföldi adat nem hozzáférhető;

b) a tervezett kísérlettel újabb eredmény várható, vagy az a korábbi kísérletek eredményének ellenőrzésére felhasználható;

c) a kísérlet módszere korszerű;

d) a kísérlet személyi és tárgyi feltételei rendelkezésre állnak.

(6) Szépitószér, dohány- és egyéb élvezeti cikk, valamint fegyver, ennek alkatrésze, továbbá loszer előállítása céljából tervezett kísérletre engedély nem adható.

26. § Az állatkísérlet helyettesítése céljából – amennyiben más megfelelő módszer is hozzáférhető – olyan tudományos eljárást kell alkalmazni, amely nem igényel élő állaton végzett kísérletet.

27. § (1) Az állatkísérlet során felhasznált állatok számát a feltétlenül szükséges mértékre kell csökkenteni. Azt a vizsgálati módszert kell választani, amely előre láthatóan a legkisebb fájdalom okozásával, illetőleg legkisebb élettani, idegi vagy viselkedési károsodás mellett végezhető el.

(2) Az állatkísérlettel és az állatot ért beavatkozásról részletes jegyzőkönyvet kell felvenni.

28. § (1) Az állatkísérletet általános vagy helyi érzéstelenítéssel, fájdalomcsillapítással, avagy más, az idegi megrázkódtatást, fájdalmat, szenvedést vagy az állat károsodását kizáró módszerrel kell végezni, kivéve, ha ezek alkalmazása a kísérleti állat számára nagyobb megterheléssel járna, mint mellozésük, illetőleg a kísérlet eredményét értékelhetetlenné tenné.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt módszerek alkalmazása nélkül végzett tartós vagy súlyos szenvedéssel járó kísérlet ugyanazon az állaton ismételt nem végezhető.

29. § (1) Az állatkísérlet alatt és után az állat megfelelő tartását, ellátását, gondozását és folyamatos egészségügyi ellátását biztosítani kell.

(2) Az állatkísérlet befejezésével a véglegesen vagy súlyosan károsodott állat életét kíméletesen ki kell oltani.

(3) Az életben hagyott állat gondozásáról, ellátásáról, elhelyezéséről a kísérletet végző intézmény köteles gondoskodni.

30. § (1) Állatkísérlet kizárólag olyan felelos személy vezetésével végezhető, aki külön jogszabályban meghatározott végzettséggel és gyakorlattal rendelkezik, és ismeri az állatkísérletek etikai elveit, jogi szabályait.

(2) Állatkísérletet az végezhet, a kísérleti állatot az gonozhatja, felügyelheti, aki erre képesítő oktatásban részesült.

(3) Állatkísérlet végzésre – ha csak az oktatás céljából más nem következik – oktatási intézményben senki sem kötelezhető.

31. § (1) Kísérleti célra állatot tenyészteni (szaporítani), tartani, szállítani, valamint forgalomba hozni a tartás helye szerinti állat-egészségügyi hatóság engedélyével szabad.

(2) Kísérlet céljára – eseti engedély hiányában – kizárólag az e célra tenyésztett állatot szabad felhasználni. Házasított állat kóbor egyedét kísérlet céljára felhasználni nem szabad, kivéve a külön jogszabályban meghatározott, ember- és állatgyógyászati, valamint az ilyen oktatási célú felsőoktatásban történő felhasználást.

(3) Az (1) bekezdésben megjelölt tevékenységet az a személy folytathatja, aki szakirányú végzettséggel, megfelelő gyakorlattal rendelkezik.

(4) Az (1) bekezdésben megjelölt szerv a kísérleti állatot tenyésztőt, forgalmazót, szállítót, valamint a tenyésztő létesítményt nyilvántartásba veszi. A nyilvántartásban meg kell jelölni azt a létesítménynél alkalmazott felelos személyt, aki a telephelyen alkalmas a kísérleti állatállomány megfelelő ellátására.

Az állatkísérletek engedélyezése

32. § (1) Az állatkísérlet iránti kérelemben meg kell jelölni azokat a tudományosan megalapozott indokokat, amelyek az állatkísérletet szükségessé teszik.

(2) Az engedélyező okiratban – az engedélyezés indokain túlmenően – meg kell határozni annak időbeli hatályát is.

(3) Az állat-egészségügyi hatóság végzi:

- a) az állatkísérlet engedélyezését,
- b) az állatkísérlet végzésére jogosultak nyilvántartását.

33. § Az állatkísérlet végzésére feljogosított és nyilvántartott intézményben munkahelyi állatkísérleti bizottságot (a továbbiakban: MÁB) kell létrehozni és működtetni. A MÁB tagjait a intézmény vezetője nevezi ki. A MÁB ügyrendjét maga állapítja meg.

34. § (1) A MÁB feladata az intézmény

- a) állatkísérleti szabályzatának (etikai kódexének) elkészítése;
- b) állatkísérleti szabályzata végrehajtásának ellenőrzése;
- c) állatkísérleteinek szakmai-etikai felügyelete.

A MÁB feladata továbbá az intézményben az állatkísérlet végzésére jogosult személyek oktatásának, képzésének szervezése.

(2) A MÁB az intézmény belső állatkísérleti szabályozásának megsértése esetén jogosult – az állat-egészségügyi hatóság egyidejű értesítése mellett – a kísérlet azonnali leállítására.

35. § Az állatkísérlet végzésének részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

V. fejezet AZ ÁLLAT SZÁLLÍTÁSA

36. § (1) Az állat terelésénél, lábnehajtásánál, a szállítóeszközre való fel- és lerakásnál, valamint szállításánál úgy kell eljárni, hogy az az állatnak ne okozzon fájdalmat, szenvedést vagy sérülést.

(2) A célállomáson az állat kirakását haladéktalanul meg kell kezdeni.

37. § (1) Az állat élettani szükségleteinek kielégítéséhez szükséges feltételeket a szállítónak biztosítani kell, viselkedési szükségleteire pedig figyelemmel kell lennie.

(2) Az állatot olyan szállítóeszközön kell szállítani, amely annak sérülést nem okozhat, és megvédi az időjárás káros hatásaitól.

(3) Ha az állat szállítása során gondozást igényel, olyan kello jártassággal rendelkező személynek kell kísérnie, aki alkalmas a gondozási teendők ellátására.

38. § (1) Az élő állat közúton, vasúton, vízi úton, illetve légi úton történő szállításának, továbbá postai úton való továbbításának részletes szabályait külön jogszabály, nemzetközi viszonylatban nemzetközi egyezmény állapítja meg.

(2) A vágóállat szállítása térben és időben korlátozható.

VI. fejezet ÁLLATKERT

Az állatkert létesítésének és fenntartásának általános szabályai

39. § (1) Állatkert létesítését a természetvédelem illetékes állami területi szerve engedélyezi.

(2) Az engedély kiadásának általános feltételei:

- a) az állattartás jogszabályban meghatározott feltételeinek teljesítése, a rendszeres állatorvosi felügyelet és az elkülönítés (karantén) lehetőségének biztosítása;
- b) az állatkert vezetője rendelkezik felsőfokú képesítéssel;
- c) az állatgondozók rendelkeznek szakirányú képzettséggel;
- d) alapítói nyilatkozat a tartós működtetéshez szükséges vagyoni fedezet meglétéről.

(3) Az állatkert létesítése iránt benyújtott kérelemhez csatolni kell az állat-egészségügyi hatóság szakhatósági hozzájárulásával együtt az állattartási szabályzatot.

40. § (1) Az állatpark (szafari park), vadspark, menázséria létesítésére – ha külön jogszabály másként nem rendelkezik – a 39. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A cirkuszi állatokra, a bemutatás céljaira tartott állatokra, továbbá az állatforgalmazásra és állatkereskedésre külön jogszabály eltérő szabályokat és további feltételeket állapíthat meg.

VII. fejezet

Az állatpanzió és állatmenhely létesítésének és fenntartásának általános szabályai

41. § (1) Állatpanzió és állatmenhely (a továbbiakban együtt: állatotthon) létesítését az állatotthon tervezett helye szerint illetékes jegyző engedélyezi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti engedély akkor adható meg, ha

a) az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei tartósan és folyamatosan rendelkezésre állnak;

b) a rendszeres állatorvosi ellátás biztosított;

c) az állatotthon működtetése nem sérti a köznyugalmat;

d) az állatotthon vezetője vagy a (3) bekezdés szerinti működési szabályzatban megjelölt felelős személy szakirányú végzettséggel rendelkezik;

e) a tartós működtetéshez szükséges vagyoni fedezet biztosított.

(3) Az állatotthon létesítése iránti kérelemhez – a külön jogszabályban meghatározottakon túlmenően – mellékelni kell az állatotthon működési szabályzatát.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott engedélyezési eljárásban az állat-egészségügyi hatóság, a közegészségügyi hatóság szakhatóságként működik közre.

(5) Az állatotthonok létesítésére vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg.

VIII. fejezet

Az állatvédelmi feladatok pénzügyi fedezete

42. § (1) Az e törvény szerinti állami feladatok ellátásának, valamint az önkormányzati feladatok támogatásának állami pénzügyi forrásai:

a) a központi költségvetésben állatvédelemre eloirányzott pénzüsszegek,

b) az állatvédelmi hozzájárulás,

c) az állatvédelmi bírság.

(2) Az állatok védelmével kapcsolatos feladatok ellátásához állatvédelmi hozzájárulást kell fizetni. Az állatvédelmi hozzájárulásra kötelezett termékek körét, a hozzájárulás mértékét, valamint fizetésének és felhasználásának szabályait külön törvény állapítja meg.

IX. fejezet

Állatvédelmi bírság

43. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok kíméletére, védelmére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti – magatartásának súlyához, ismétlődéséhez igazodó – állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

(2) Az állatvédelmi bírságot – ha kormányrendelet másként nem rendelkezik – az állat-egészségügyi hatóság szabja ki.

(3) Az állatvédelmi bírság kiszabására az állat-egészségügyi hatóságnak az (1) bekezdésben meghatározott magatartásról történt tudomásszerzését követő egy éven túl nincs lehetősége. Az elkövetéstől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a magatartás jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

(4) A bírság megfizetése nem mentesít más következmények alól.

(5) Az állatvédelmi bírság mértékét, megállapításának módját, a kiszabására és felhasználására vonatkozó részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

X. fejezet

Az ügyész szerepe az állatvédelemben

44. § (1) Az ügyész a büntetőeljárás törvényben meghatározottak szerint jár el az állatok kíméletének és védelmének Büntető Törvénykönyvben tilalmazott módon való megsértése ellen.

(2) Az állatok kíméletére és védelmére vonatkozó jogszabályok megsértése esetén az ügyész is jogosult keresetet indítani a tevékenységtől való eltiltás, illetőleg a tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt.

(3) Az ügyész törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva, a rá vonatkozó jogszabályok alapján közreműködik a hatóságok állatvédelmi eljárásai és döntései törvényességének biztosításában.

XI. fejezet

Záró rendelkezések

45. § (1) Az állat-egészségügyi hatóság köteles az állat életének fájdalom nélküli kioltásáról gondoskodni, ha annak továbbélése megszüntethetetlen vagy csillapíthatatlan szenvedéssel járna, az állat meggyógyulása nem várható, az állat tulajdonosa ismeretlen, illetve nincs, továbbá vadon élő állat esetében az egyed szabadon élésre alkalmatlan.

(2) Állat életének a kioltását az állat tulajdonosa, a jegyző, illetve a természetvédelem állami területi szerve kezdeményezheti.

46. § (1) Az állatokkal szembeni megfelelő magatartásra, gondoskodásra nevelést, az állatok megismerését az oktatás és ismeretterjesztés eszközeivel is elő kell segíteni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatok végrehajtását az állami és önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények kötelesek elmozdítani.

47. § A földművelésügyi miniszter az állatvédelmi hatósági feladatok ellátásának elősegítésére, valamint a társadalmi részvétel biztosítása érdekében szakértői testületet hoz létre. A testületben biztosítja az érintett szakmai szervezetek és a bejegyzett országok állatvédő társadalmi szervezetek részvételét.

48. § (1) Az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt az állatvédelmi célú társadalmi szervezetek jogosultak fellépni, és az állami szervektől, önkormányzatoktól a megfelelő és hatáskörükbe tartozó intézkedés megtételét kérni.

(2) Az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt – az ilyen magatartástól való eltiltás iránt – a bíróság előtt az (1) bekezdésben megjelölt szervezet pert indíthat.

49. § (1)–Ez a törvény 1999. január 1-jén lép hatályba.

(2) A háztartásban élelmezési célra levágott sertés, juh és kecske kábítására vonatkozó rendelkezést a hatálybalépéstől számított négy év után kell alkalmazni.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

a) az állatvédelmi bírság mértékét, kiszabásának és felhasználásának részletes szabályait,

b) a jegyző állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos részletes feladat- és hatáskörét rendeletben állapítsa meg.

(4) Felhatalmazást kap

a) a miniszter, hogy a szakértői testület létrehozására, működtetésére vonatkozó részletes szabályokat, a mezőgazdasági haszonállatok sajátos tartási szabályait, a vágóállatok körét, az állatok levágásának és leölésének részletes szabályait,

b) a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter, hogy a miniszterrel és a muvelodési és közoktatási miniszterrel, a belügyminiszterrel együttesen, a veszélyes állatok körét, tartásuk részletes feltételeit, a veszélyes állattá nyilvánítás feltételeit, az állatkert és az állatotthon létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályait,

c) a muvelodési és közoktatási miniszter, hogy a belügyminiszterrel, a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel, valamint a miniszterrel együttesen, a cirkusz (menaszéria) létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályait,

d) a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter, hogy a miniszterrel együttesen az állatszállítás részletes szabályait,

e) a muvelodési és közoktatási miniszter, hogy a miniszterrel, az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel, a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel, valamint a népjóléti miniszterrel együttesen a törvény végrehajtásához szükséges képesítési feltételeket,

f) a miniszter, hogy a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel, az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi szabályait rendeletben állapítsa meg.

50. § E törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgy körében a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 79. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a Tanács 78/923/EGK határozata: Európai Egyezmény az állatok védelméről a mezőgazdasági állattartás során;
- a Tanács 88/306/EGK határozata: Európai Egyezmény a vágóállatok védelméről;
- a Tanács 88/166/EGK irányelve a ketrecben tartott tojtyúk védelmének minimális követelményeiről;
- a Tanács 91/628/EGK irányelve az állatok szállítás közbeni védelméről;
- a Tanács 91/629/EGK irányelve a borjúk védelmének minimális követelményeiről;
- a Tanács 91/630/EGK irányelve a sertések védelmének minimális követelményeiről;

— a Tanács 93/119/EGK irányelve az állatok védelméről levágásukkor.

Göncz Árpád s. k.
a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k.
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XXVIII. törvény indokolása az állatok védelméről és kíméletéről

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Elozmények

Az elmúlt esztendőben társadalmi kezdeményezés bontakozott ki az állatvédelmi és kíméleti törvény megalkotása iránt. A jogalkotást erőteljesen sürgetik a állatvédő egyesületek és néhány sajtószerv. A mozgalmat támogatják a tudomány egyes jeles képviselői is.

Ezt az igényt az állatokkal való érintkezés különböző területein sokasodó riasztó és idegborzoló jelenségek táplálják. A rosszul értelmezett gazdálkodási érdekek is esetenként az embernek kiszolgáltatott állatok nagy tömegét teszi ki nap mint nap szükségtelen szenvedésnek.

Az állami és az önkormányzati szervek passzivitása - kello jogi háttér és felhatalmazás hiányában - e megnyilvánulások iránt a közvélemény egy részében aggodalmat és elégedetlenséget ébreszt. Egy civilizált államban nyilvánvalóan nem turheto el, hogy bárki közönyösen viseltesse az állatoknak okozott szenvedésekkel szemben. A társadalom erkölcsi érzékét is sérto cselekmények megelőzéséhez és visszaszorításához szükséges jogi szabályozás jelenleg még részben kialakulatlan.

Elhangzanak olyan vélemények is, hogy az állatvédelem szabályozását meg kell eloznie a társadalom napi megélhetési gondjai rendezésének. Az állatvédelem és az állampolgárok jóléte és közérzete azonban ilyen módon nem állítható szembe egymással. Ha az emberek és az állatok jogos érdekei összeütközhetnek, úgy az állami szervezeteknek erkölcsi, tudományos és gazdasági szempontból állást kell foglalniuk.

A jelen törvényalkotásnak elsodlegesén az a célja, hogy az állatvilág egyedeivel való felelősségteljes és kíméletes bánásmód követelményrendszerét átfogóan szabályozza. Alapja az a felismerés, hogy az erkölcs, a tudomány és a gazdaság követelményei az állatvédelem tekintetében összeegyeztethetők.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény megalkotása napjaink múlthatatlanul szükséges és elodázhatatlan feladatává lépett elo.

Az állatvédelem és a hatályos hazai jogi szabályozás

Az állatvédelem tulajdonképpen nem más, mint az állatvilágot különböző irányokból fenyegeto veszélyekkel szembeni óvó tevékenységek foglalata. E gyujtofogalom körébe vonható az állatvilág teljességének, fajtagazdagságának megóvására szakosodott természetvédelem, az állatbetegségek megelőzésével és küzdésével foglalkozó állategészségügy, továbbá a vadás halgazdálkodási állományvédelem.

Az állatvédelem negyedik és ma még jórészt kimunkálatlan összetevoje az emberi ráhatás alatt élo állatok kíméletét célul tuzo ún. egyedkímélo állatvédelem.

Az állatvédelmet szabályozó jogterületek egyedkíméleti szempontból való áttekintése

Az egyedkímélo állatvédelem teljessége nem illesztheto az állatvilág más irányú védelmét szolgáló jogterületek rendszertani kereteibe. Az egyedi állatvédelem mindenképpen önállósabályozást igényel.

A természetvédelmi jogterület

Az állatvilág természetvédelmi védernyoje jelenleg kizárólag a vadon tenyészto, védelemre érdemes és oltalomra szoruló fajok fölé feszül. Ez a megállapítás nem hiányosságot fed fel, hiszen a természetvédelem meghirdetett céljai és az azok megvalósítását szolgáló intézményrendszer összhangja teljes.

A természetvédelmi joganyag célja ugyanis nem az állatvilág egyedeinek a szükségtelen szenvedéstol való kímélete, hanem a természet fajtagazdagságának megorzése. Ebbol következoen a védelem az egyednél magasabb szerveződési

szintre, az állatfajokra irányul. Így a természetvédelem értelemszerűen csak azon értékes fajok körében hat, amelyek fennmaradására az ember környezetátalakító tevékenysége veszélyt jelent.

A természetvédelem elvi kereteibe nem illeszthető a haszonállatok, a tudományos és laboratóriumi kísérleti célra szolgáló, a sport és szórakoztatási, valamint a kedvtelési célból tartott állatfajok és azok egyedeinek védelme.

Az állategészségügyi jogterület

Az állategészségügyi igazgatás legalapvetőbb feladatai: a fertőző állatbetegségek megelőzése, leküzdése és az állategészségügyi szakmai feladatok, szolgáltatások szervezése.

Az állategészségügy hatóköre- az állatok élőhelyétől és hasznosítási módjától függetlenül - valamennyi állatfajra és valamennyi állattal kapcsolatos tevékenységi területre kiterjed.

Az állategészségügyi jogszabályokban megfogalmazódnak az egyedkímélő bánásmód egyes követelményei is. Ebből a nézőpontból azonban a szabályozás esetleges

A vadgazdálkodás és halászat joganyaga

Állatvédelmi, -kíméleti rendelkezések az egyes vad és halgazdálkodási jogszabályokban is fellelhetők. Ilyen védelmi célú rendelkezésnek tekinthető az az előírás, mely szerint a vadászatra jogosult köteles a vadállomány fejlődését vadtenyésztési és vadvédelmi tevékenységgel elmozdítani.

Védelmi jellegű az az előírás is, amely a halak ívására és a halivadék fejlődésére alkalmas vízterület kíméleti területté nyilvánítására ad lehetőséget.

A vadgazdálkodás és a halászat szabályai a vad és halállomány egyedeinek kíméletére irányuló előírásokat természetesen nem tartalmazhatnak. A fellelhető rendelkezések a vad és halállomány gazdasági célra való reprodukcióját tartják szem előtt.

Az egyedkímélő állatvédelem

Az egyed kíméletét célzó állatvédelem erkölcsi fogantatású. Alapgondolata az, hogy az emberiség és az állatvilág egyaránt része a természet élővilágának. Az állatvilág magasabb rendű képviselői örülni, szenvedni, elégedettséget, halálfélelmet érezni és kifejezni képes lények. Az állatvilág azonban az idő múltával a magasabb szellemi képességekre szert tett embernek kiszolgáltatott helyzetbe került.

Az állatvilág a sokrétű emberi szükségletek kielégítésének fontos forrása. A szükségletek egy része az ember számára létfontosságú, ezért e források igénybeviteléről nem lehetséges lemondani. Az ember és állat közötti kapcsolatot azonban- lévén az élőlények közötti viszony - nem uralhatja kizárólag a gazdasági és az emberi önkény, abban meghatározott szerepet kell kapnia az emberiségnek, az erkölcs és a kultúra egyetemes értékeinek is.

Az állatvilág egyedeit meg kell védeni az emberi felelőtlenség és kíméletlenség okozta szükségtelen szenvedéstől. Ennek felismerése és magatartásformáló erővé válása a civilizáció és a kultúra egyik fokmérője.

Alapvető felismerés kell hogy legyen: az erkölcs és a gazdaság követelményei nem egymást kizáró és kizáró, hanem egymást feltételező és egymással összeegyeztethető szempontok. Ezt több európai ország példája igazolja.

Az állatvédelem hazai jogi szabályozásának alapjai

Az állatokkal szembeni emberi magatartást mindenképpen törvényben szükséges szabályozni: a legfelsőbb szintű jogszabályban kell biztosítani a humánumnak az ember és az állat közötti viszonyban való érvényesülését.

Az állatvédelem azonban túlna a jog birodalmán;- a korszerű állatvédelmi, -kíméleti törvény megalkotása hazánk általános nemzetközi megbecsülése, az Európai Unióhoz való csatlakozás szempontjából sem lehet közömbös. Meg kell teremteni az állatvédelem céltudatos és ésszerű jogi rendjét, amelyben az erkölcsi értékek tisztelésének is szerep jut.

Olyan állatvédelmi törvény megalkotása mutatkozik célszerűnek, amely tartalmazza az állatvédelem alapvető szabályait, s amelyhez mint alaphoz kapcsolódhatnak az egyes fontos területeket érintő külön jogszabályok.

Nem volna célszerű valamiféle mindenre kiterjedő mamutjogszabály megalkotása, mert az már terjedelménél fogva is megriaszthatná a közvéleményt, és azzal a veszéllyel is járna, hogy elhomályosítaná a minden állattal szemben fennálló alapvető követelményeket.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy viszonylag gyakran állhat elő a módosítás szükségessége. Mindezekre figyelemmel, célszerű - az egyes részterületek alapjainak lerakása mellett- felhatalmazást adni az érdekelt minisztereknek végrehajtási rendeletek kiadására.

Az egyedi állatvédelem kapcsán egyre sürgetőbb merül fel az állatkísérletek törvényi rendezésének igénye. Az állatkísérletek elleni tiltakozásokról gyakorta ad hírt a sajtó; problematikája szerte kimeríthetetlen és rendkívül kényes kérdés, mert erkölcsi, jogi és gazdasági megfontolásokat egyaránt felvet. Ezért az állatkísérletek szabályozása különös érdeklődésre tarthat számot;- mondhatni ez tekinthető a kodifikáció legneuralgikusabb pontjának

A törvényhozó ilyen körülmények között szükséghelyzetben van. A jelen törvénytervezet mindenesetre rögzíti: állatkísérletet kizárólag szakértő személyek, engedély alapján és megfelelő ellenőrzés mellett végezhetnek. Az állatkísérleteket a szükséges mértékre kell szorítani, azok csak jóváhagyott célokat szolgálhatnak, s elengedhetetlen a szigorú ellenőrzés is. Az állatkísérletek ellenőrzésében szerepet kell kapniuk és vállalniuk az állatvédő egyesületek szakértőinek.

Az állatvédelem hazai szabályozása során elsősorban a nemzetközi egyezmények előírásait célszerű alapul venni. Az állatvédelmi törvényt természetesen a magyar viszonyokra kell szabni.

A kodifikáció során főként az Európa Tanács, valamint az EKEU következő alapvető rendelkezéseit vettük figyelembe:

ET:

- a 65. sz. Egyezmény az állatok nemzetközi szállításáról (Párizs, 1968. december 13.);
- a 87. sz. Egyezmény a haszonállatok védelméről (Strasbourg, 1976. március 10.);
- a 102. sz. Egyezmény a vágóállatok védelméről (Strasbourg, 1979. május 19.);
- a 103. sz. Jegyzőkönyv az állatok nemzetközi szállításáról szóló Egyezményhez (Strasbourg, 1977. május 10.);
- a 104. sz. Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről (Bern, 1979. szeptember 19.);
- a 123. sz. Egyezmény a kísérleti vagy más tudományos célokra használt gerinces állatok védelméről (Strasbourg, 1986. március 18.).

EGK-EU:

- 78/923/EGK Tanácsi Határozat
Európai Egyezmény az állatok védelméről a mezőgazdasági állattartás sorá
- 88/166/EGK Tanácsi Irányelv
Ketreben tartott tojótyúkوك védelmének minimális követelményei
- 88/306/EGK Tanácsi Határozat
Európai Egyezmény a vágóállatok védelméről
- 91/628/EGK Tanácsi Irányelv
az állatok szállítás közbeni védelméről
- 91/629/EGK Tanácsi Irányelv
a borjúk védelmének minimális követelményei;
- 91/630/EGK Tanácsi Irányelv
sertések védelmének minimális követelményei;
- 3/119/EGK Tanácsi Irányelv
z állatok védelme levágáskor

A hivatkozott EU-EGK rendelkezések figyelembevétele részleges jogközelítést valósít meg, a teljes jogközelítést más jogterületeken, pl. az állategészségügy területén kell megvalósítani, illetve az e törvény felhatalmazása alapján kiadásra kerülő végrehajtási rendeletekben fog testet ölteni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

A törvény célja

A törvény - a preambulumban foglalt erkölcsi indítékok és megfontolások alapján - meghatározza azokat a célokat (az állategyedek megóvása, védelme, kímélete), amelyek a törvény megalkotását szükségessé teszik.

Az 1. §-hoz

A törvény elsődleges célja: az állatvilág megórzése, egyedeinek ésszerű és hatékony védelme, tudományosan megalapozott hasznosítása, valamint az állatvédelem szabályainak megalapozása. A rendelkezés előtérbe helyezi az embereknek az állatvilág egyedeivel szemben fennálló kötelességérzetét.

A törvény hatálya

A törvény az állategyedek jól körülhatárolható csoportjaira tartalmaz alapvető rendelkezéseket. A felsorolás szinte teljes körű, a szakirodalomban elfogadott, korszerű osztályozást tartalmaz.

A 2. §-hoz

A tervezett törvényi szabályozás hatálya kiterjed - többek között - a gazdasági haszonállatokra a kutatási-kísérleti célra szolgáló, a sportcélra, a bemutatásra, valamint a kedvtelésből tartott állatokra; a törvény védelme alá kerülnek a pásztorebek, a postagalambok stb., valamint a fegyveres erők és a rendvédelmi szervek szolgálati célból tartott állatai is.

A 3. §-hoz

Ez a rendelkezés legális definíciót ad egyes, a törvényben meghatározó jelentőségű fogalmakra (állattartó, az állat károsítása, beavatkozás az állaton stb.). Ez a törvény egységes értelmezésének megkönnyítése, az egyértelműség miatt szükséges.

Az állatkínzás definíciója igen fontos a szabályozás szempontjából, várhatóan ez az a kategória, amely a végrehajtás során elsősorban reflektorfénybe kerül.

A felsorolásból is jól látható, hogy ez egy igen összetett magatartási csoport: az állatok ellen irányuló, fájdalmat okozó magatartás is beletartozik, de az állatra nézve súlyos következménnyel járó nem megfelelő gondoskodás is. A kedvtelésből tartott állatok esetében gyakori a túltenyésztett, különleges állat, mint "tenyésztési eredmény", mely állat már nem egészséges, valamilyen szervi bántalomban szenved, továbbá vannak betegségek, testi hibák, amelyek öröklődnek. Ezekre vonatkozik a tenyésztési, szaporítási tilalom.

Az állatok tartásának általános szabályai

Ez a fejezet valamennyi állattartóra kiterjedő kötelezettségeket ír elő. Az itt található rendelkezéseknek minden állategyed vonatkozásában érvényesülniük szükséges.

A 4-5. §-hoz

Ezek a rendelkezések foként az állatok megfelelő életfeltételeinek biztosítására tartalmazzak előírásokat. E körben garanciális szabály: az állatok elhelyezésénél figyelemmel kell lenni azok élettani igényeire. Alapvető feltétel az állatok tartásánál a korszerű higiéniai követelmények megéléte is.

Az állatvilág egyedeinek ökológiai egyenértékuségéből is adódóan szükséges az állattartás közös szabályainak az állattartás minimumának - meghatározása. Más oldalról megközelítve ezek a normák jelentik az emberi bánásmód, az emberi felelősség legalacsonyabb szintjét. Ezen általános előírásokra épülnek rá az egyeállatfajokra és fajtákra vonatkozó speciális szabályok.

Az állattartó kötelezettségekkel tartozik az állatokkal szemben, azokról gondoskodni köteles. A napi legalább egyszeri ellenőrzési kötelezettség azt szolgálja, hogy hosszabb ideig ne maradhassanak állatok felügyelet nélkül. Az állatkíméző technológia a természetszerű tartást, elsősorban a mozgási szabadságot és a fajra jellemző viselkedési szokások gyakorlásának lehetőségét jelenti.

Az állat kímélete, az állatkínzás tilalma

A 6-8. §-hoz

A törvény e rendelkezése az állat kíméletét hivatott biztosítani, megfogalmazva egyben az állatkínzás tényállási elemeit is. Ennek megfelelően az állatot nem szabad kínozni, emberre vagy állatra uszítani és kényszertakarmányozásra fogni. A kényszertakarmányozás alólkivétel jelent az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás, valamint a házilagos liba és kacsatömés. Ez utóbbiakat gazdaság-szociális megfontolások teszik indokolttá, ezen túlmenően az ilyen fajta tevékenység ellenőrzése kétséges lehet. Nemminősül állatkínzásnak az érett libatoll házilagos tépése sem, hasonló megfontolások alapján.

A fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a közfeladatokat ellátó orszolgálatok feladatainak ellátását szolgáló állatok esetében - e szervezetek hatékony munkavégzése végett - az emberre vagy állatra uszítás tilalmát a külön törvényben meghatározott eltéréssel kell alkalmazni.

Garanciális állatkíméleti szabály: az emberi környezethez szokott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Ez a rendelkezés elsősorban, az állattartó erkölcsi fogantatású kötelezettségét hivatott jogilag is megalapozni.

Beavatkozás az állaton

A 9. §-hoz

Az állat kíméletét hivatott elmozdítani az a szabály, mely szerint fájdalommal vagy károsodással járó beavatkozást kizárólag szakirányú végzettséggel vagy gyakorlattal rendelkező személy végezhet. Ez alól kivételt jelent az állat érdekében szükséges azonnali beavatkozás. A beavatkozásnál általában érzéstelenítést kell alkalmazni. Ez akkor mellozható, ha az érzéstelenítés, illetve az ehhez szükséges rögzítés legalább akkora fájdalommal járna, mint a beavatkozás.

A 10. §-hoz

Az állat küllemének megváltoztatása érdekében sebészeti beavatkozás nem fogantatosítható, a fajjalleg megőrzése és az ivartalanítás kivételével. Az állat szokásos megjelölésénél a legkisebb fájdalommal járó megoldást kell alkalmazni.

Az állat életének kioltása

A 11. §-hoz

Az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani tilos. Az "elfogadható" ok, körülmény tartalma szinte kimeríthetetlen, mindenekelott az étkezés, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, a fertőzésveszély, az állat másként el nem hárítható támadásának megakadályozása sorolható e körbe. Elfogadható oknak minül a tudományos kutatás is.

A 12. §-hoz

Az állat levágása vagy kiirtása elsodlegesen kábítás után történhet. A kábítási kötelezettség nem vonatkozik a háztartások körében, étkezési céllal végzett baromfi és nyúlúvágásra. Természetszerűleg kábítás nélkülöltható ki az állat élete szükséghelyzet esetén is. Külön jogszabály rendelkezhet olyan módszerekröl, amelyek az állat azonnali öntudatvesztését vagy halálát okozzák.

A vágóállat tartása és kímélete

A 13-15. §-hoz

A törvény alkalmazása szempontjából vágóállatnak minösül a házi egypatás, a kérodzó, a sertés, a nyúl, a prémes állat és a baromfi.

A nemzetközi gyakorlat által követett alapvető feltétel, hogy a vágóhídnak rendelkeznie kell etetés itatóvályúval ellátott istállóval. Az istállózás során egymástól el kell különíteni az egymással szemben ellenségesen viselkedő állatokat.

Ha az állatot a vágóhídra érkezésekor azonnal nem vágják le, úgy számára nyugodt pihenést és ivóvizet kell biztosítani. Gondoskodni kell a vágóállat mérsékelt mennyiségű takarmányozásáról is.

A 16. §-hoz

Ez a rendelkezés a vágóállat ellenorzéséről szól. A beteg, elgyengült vagy sérült állatot haladéktalanul le kell vágni. Ha az állatúvágás nyomban nem fogatosítható, úgy az állatot el kell különíteni, és állapotát a szükségeshez képest ellenorizni szükséges.

A 17-18. §-hoz

Ha az állatot kábítás nélkül vágják le, úgy azt olyan eszközzel kell lefogni, amely kelloen kíméletes. Az egyébként kötelező kábításnak olyan érzéketlenségi állapotot kell eloidéznie, amely az állat kivérzését gátolja.

A 19. §-hoz

Külön jogszabály egyes állatok vágására eltéro feltételeket állapíthat meg. Ezen körbe tartozik a szárnyas állat és a nyúl vágása, amennyiben az azonnali halált okozó módszerrel valósul meg. Eltérés lehetséges a kényszervágás, valamint a rituális vágás esetén is.

A veszélyes állat tartása

A 20-22. §-hoz

Természetvédelmi oltalom alatt nem álló veszélyes állat tartására a tervezett tartás helye szerint illetékes jegyző, más esetben a természetvédelmi hatóság adhat engedélyt. Engedély laban az esetben adható, ha a tartás a köznyugalmat és -biztonságot nem sérti vagy veszélyezteti. Az engedély kiadásának további feltétele: a veszélyes állat természetes igényeinek biztosítása. Az engedélyben rendelkezni szükséges a feltétlen azonosíthatóságról is. "Embervédelmi" szempontnak minosítheto az az eloirás, mely szerint a veszélyes állat tartójának gondoskodnia kell arról, hogy az állat közterületre vagy más magánterületére ne juthasson be.

A veszélyes állatok körét külön jogszabály állapítja meg.

Természetvédelmi oltalom alatt nem álló veszélyes állat importjához a tervezett tartás helye szerint illetékes jegyző, más esetben a természetvédelmi hatóság elozetes tartási engedélye szükséges. Az állat behozataláról értesíteni kell a természetvédelmi hatóságot és a rendorkapitányságot.

A jegyző engedélye kell a veszélyes állat elidegenítéséhez, illetve felügyeletének átengedéséhez is. Az állat elhullását vagy eltunését haladéktalanul be kell jelenteni a jegyzőnek.

A 23. §-hoz

Ha a veszélyes állat tartási engedélyének rendelkezéseit az állat tartója megszegi, úgy a jegyző elrendelheti az állat elszállítását. A tulajdonos köteles fedezni a költségeket. Ha az állattartó gondoskodik a feltételek biztosításáról, úgy a

veszélyes állatot részére vissza kell adni. Ha az engedélyben foglalt előírásoknak nem tesz eleget, úgy a veszélyes állat végleges elhelyezéséről a jegyző intézkedik.

A 24. §-hoz

A veszélyes állatot tartó felelősségére a Ptk-nak a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytatókra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

Az állatkísérlet általános szabályai

A 25. §-hoz

A törvény alkalmazásában állatkísérletnek minősül a gerinces állaton fájdalommal vagy egészségkárosító hatással, avagy tartós idegi megterheléssel járó beavatkozás. A kísérlet minden esetben meghatározott célra és módon kell fogantatni.

A állatkísérlethez engedély abban az esetben adható, ha az emberi vagy állati betegségek felismeréséhez és gyógyításához szükséges. Kivételesen egyéb tudományos cél eléréséhez is adható engedély. Ezen túlmenően az engedély kiadásának további feltétele: a tervezett kísérlettel újabb eredmény várható, vagy az korábbi kísérletek eredményének ellenőrzésére felhasználható. A kísérlet módszerének korszerűnek kell lennie.

Szépítőszerek, dohány- és egyéb élvezeti termék, valamint fegyver előállítása céljára engedély nem adható.

A 26-27. §-hoz

A törvény rendelkezik az állatkísérletek helyettesítéséről is. Amennyiben más megfelelő módszer is rendelkezésre áll, úgy olyan tudományos eljárást kell alkalmazni, amely nem teszi szükségessé az élő állaton végzett kísérletet. A kísérletezés során felhasznált állatok számát a feltétlenül szükséges mértékre kell szorítani. A vizsgálat módszerét úgy kell megválasztani, hogy az a legkisebb fájdalommal, károsodással járjon.

A 28. §-hoz

Az állatkísérletek során általános vagy helyi érzéstelenítést, fájdalomcsillapítást kell alkalmazni. Érzéstelenítés nélkül végzett vagy szenvedéssel járó kísérlet ugyanazon az állategyeden ismételt nem végezhető.

A 29-30. §-hoz

Az állatkísérlet végeztével a károsodott egyed életét kíméletes módon ki kell oltani. Az életben hagyott állat ellátásáról a kísérletet fogantató intézmény köteles gondoskodni. A kísérlet minden szakaszában biztosítani kell az állat megfelelő egészségügyi ellátását és gondozását.

A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően állatkísérlet kizárólag szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező felelős személy vezetésével végezhető.

A 31. §-hoz

Az állategészségügyi hatóság engedélyével szabad kísérleti célra állatot tenyészteni, tartani és ilyennel kereskedni. A tevékenységhez szakirányú végzettség és kellemes gyakorlat is szükséges. A tartás helye szerinti illetékes állategészségügyi hatóság a kísérleti állatot tenyésztőt, szállítót, valamint a tenyésztő létesítmény nyilvántartásba veszi.

Kísérlet céljára kizárólag az erre a célra tenyésztett állat használható fel. Háziállatot állat kőboregyedét ilyen célra felhasználni nem szabad, a (2) bekezdésben leírt kivételek mellett.

Az állatkísérletek engedélyezése

A 32. §-hoz

Az állatkísérlet engedélyezése kérelemre történik. A beadványban meg kell jelölni a tervezett kísérlet tudományosan megalapozott indokait. A kérelmezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a kísérlet korszerű végzéséhez szükséges szakszemélyzettel, berendezésekkel és egyéb eszközökkel rendelkezik.

A 33-34. §-hoz

A törvény értelmében valamennyi állatkísérletet folytató intézményben munkahelyi állatkísérleti bizottságot kell létrehozni. A bizottságban szakértők működnek.

A munkahelyi bizottság elsődleges feladata: az intézményben folytatott állatkísérlet engedélyezése, ellenőrzése. A bizottság jogosult - az intézmény belső állatkísérleti szabályozásának megsértése esetén - a kísérlet azonnali leállítására.

A 35. §-hoz

Az állatkísérletek részletes szabályait külön jogszabály állapítja meg.

Az állat szállítása A 36-38. §-hoz

Általános szabályként írja elő a törvény, hogy az állatok mozgatásánál úgy kell eljárni, hogy az az állatnak ne okozzon fájdalmat, szenvedést vagy sérülést. Ennek a szabálynak kell érvényesülnie az állat terelésénél, lábon hajtásánál, a szállítóeszközre való fel- és lerakásánál, valamint szállításánál egyaránt. Az állatszállítás során a szállítónak az élettani és viselkedési szükségleteket biztosítani kell, a szállításra való alkalmasságot az állategészségügyi hatóság igazolja.

Az állatszállítványt kello jártassággal rendelkező személynek kell kísérnie. Az állat kíméletét szolgálja az a szabály, mely szerint a vágóállat szállítása térben és időben korlátozható.

Állatkert létesítésének és fenntartásának általános szabályai A 39-40. §-hoz

Állatkert létesítését a természetvédelem illetékes állami területi szerve engedélyezheti kérelem alapján. A létesítés iránti kérelemnek tartalmaznia kell: az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei, a rendszeres állatorvosi felügyelet és a karanténhelyiség biztosított, az állatkert vezetője felsőfokú képesítéssel, az állatgondozók szakirányú képzettséggel rendelkeznek. Alapítói nyilatkozatot kell tenni a tartós működtetéshez szükséges vagyoni feltételek meglétéről.

Hasonló előírásokat tartalmazza a törvény az állatparkra, a vadsparkra, valamint a cirkuszi menaszériára.

Az állatotthon létesítésének és fenntartásának általános szabályai A 41. §-hoz

Az állatotthon és az állatmegőrző panzió létesítését a jegyző engedélyezi. Az engedély kiadásának általános feltétele: az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei rendelkezésre állnak, valamint a rendszeres állatorvosi ellátás biztosított. Az állatotthon működtetésének nem szabad sértenie a köznyugalmat. Az állatotthon vezetőjének vagy alkalmazottjának megfelelő szakirányú végzettséggel kell rendelkeznie.

Az állatvédelmi feladatok pénzügyi fedezete A 42. §-hoz

Az állatvédelmi feladatok pénzügyi fedezete három forrásból épül fel: a költségvetésnek e feladatra jelzett része, az állatvédelmi hozzájárulás és az állatvédelmi bírság. Külön törvény állapítja meg az állatvédelmi hozzájárulásra kötelezett termékek körét, a hozzájárulás mértékét valamint szabályait.

Az állatvédelmi bírság A 43. §-hoz

Állatvédelmi bírságot köteles fizetni az, aki az állatok kíméletére, védelmére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat szabályait megszegi. A bírságot kormányrendelet eltérő rendelkezése híján az állategészségügyi hatóság szabja ki, részleteiről kormányrendelet rendelkezik.

Az ügyész szerepe az állatvédelemben A 44. §-hoz

Az ügyésznek három eszköze van: egyrészt a Btkban meghatározottak szerint jár el bűncselekmény elkövetése esetén, másrészt polgári pert kezdeményezhet tevékenységtől való eltiltás, vagy a tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt, továbbá általános felügyeleti jogkörében eljárva közreműködik a hatóságok állatvédelmi eljárásai és döntései törvényességének biztosításában.

*Záró rendelkezések**A 45. §-hoz*

A törvény az állategészségügyi hatóság feladatává teszi az állatvédelmi jogszabályok megtartásának ellenőrzését. A jogszabályi rendelkezések megsértése esetén az állattartót figyelmeztetheti, illetve intézkedhet annak felelősségre vonása iránt.

Kötelessége az állat fájdalom nélküli elpusztításáról is gondoskodni, ha annak továbbélésének megszüntethetetlen fájdalommal járna, s az állat tulajdonosa ismeretlen, vagy az állat elpusztításáról nem gondoskodik.

A 46. §-hoz

A törvény e rendelkezése szerint az állatokkal szembeni emberséges magatartásra való nevelést az oktatás és ismeretterjesztés eszközeivel is elő kell segíteni. E feladatok végrehajtását az állami és az önkormányzati szervek, valamint az oktatási intézmények kötelesek elmozdítani.

A 47. §-hoz

A földművelésügyi miniszter szakértői testületet hoz létre a hatósági feladatok ellátásának elősegítése, valamint a társadalmi részvétel biztosítása érdekében. Az érintett szakmai szervezetek és országos állatvédő társadalmi szervezetek részvételével.

A 48. §-hoz

Az állatvédelmi jogszabályok megsértése esetén az állatvédelmi célú társadalmi szervezetek intézkedés megtételét kezdeményezhetik, az ilyen magatartástól való eltiltás iránt pert indíthatnak.

A 49. §-hoz

A törvény 1999. január 1-jén lép hatályba.

243/1998. (XII. 31.) Kormányrendelet az állatkísérletek végzéséről²

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 35. §-a alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. § A rendelet hatálya kiterjed az állatkísérlet végzésére feljogosított személyekre, azokra az intézményekre (létesítményekre), amelyekben állatkísérletet végeznek, valamint minden olyan kísérletben alkalmazott, illetve kísérleti alkalmazásra szánt állaton végzett beavatkozásra, amely az állatnak fájdalmat, szenvedést, nélkülözést vagy tartós károsodást okozhat.

Fogalommeghatározások

2. § A rendelet alkalmazásában:

1. *Állat*: élő gerinces állat (Vertebrata), beleértve a szabadon élő vagy szaporodó lárva alakokat, kivéve az embrionális és magzati állapotúakat.

2. *Kísérleti állat*: bármely gerinces állatfaj egyede, amelyet az e rendeletben meghatározott célból állatkísérletre felfelhasználnak vagy felfelhasználni szándékoznak.

3. *Laboratóriumi állat*: valamely állatfajnak az egyede, amelyet engedélyezett és nyilvántartott helyen, kísérlet céljára tenyésztnek.

4. *Tenyésztő létesítmény*: ahol állatokat szaporítanak, nevelnek, kísérletben történő felhasználás céljával.

5. *Beszállító létesítmény*: ahol nem szaporítanak, csak időszakosan tartanak állatokat, kísérletben történő felhasználás céljával.

6. *Felhasználó létesítmény*: ahol az állatokat kísérletekben használják.

² A Magyar Közlöny 1999/11. számának 765. oldalán közzétett helyesbítésnek megfelelően módosított szöveg.

7. *Állatház:* minden olyan épület, helyiség, berendezés, ahol a kísérleti állatokat tartják.

Az állatkísérlet célja

3. § Állatkísérlet kizárólag a következő célból végezhető:

- a) az ember, a gerinctelen és gerinces állatok vagy növények betegségének, kóros egészségi állapotának, rendellenességének megelőzése, felismerése és gyógyítása, ideértve a gyógyszerek, vegyi anyagok és más termékek termelését, minőségét, hatékonyságának, illetve ártalmatlanságának vizsgálatát;
- b) az ember, a gerinctelen és gerinces állatok vagy növények ~~élet~~eti állapotának feltárása, vizsgálata, szabályozása vagy módosítása;
- c) a környezet védelme;
- d) tudományos kutatás;
- e) oktatás és gyakorlati képzés;
- f) igazságügyi orvostani vizsgálatok;
- g) speciális kísérleti állatok tenyésztése.

Hatósági felügyelet

4. § (1) Az illetékes megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás) gondoskodik az állatkísérletek engedélyezéséről, nyilvántartásáról és ellenőrzéséről.

(2) Az állomásnak az ellenőrzés során tekintettel kell lennie az engedélyezett és nyilvántartott egységek higiéniai, üzemelési előírásaira.

A kísérleti állatok gondozása és elhelyezése

5. § (1) Minden egyes, a kísérletben alkalmazott, illetve alkalmazásra szánt állat részére biztosítani kell az igényeinek megfelelő elhelyezést, kellemes mozgásszabadságot, élelmet, ivóvizet, valamint egészségi állapotának és közérzetének megfelelő gondozást. Minden fiziológiai és etológiai szükséglet kielégítésére vonatkozó korlátozást a lehetséges minimálisra kell csökkenteni.

(2) A kísérleti állatok gondozásának és elhelyezésének részletes szabályait az *számú melléklet* tartalmazza.

Az állatkísérlet engedélyezése

6. § A felhasználó létesítményben folytatott állatkísérletet az állomás engedélyezi. A kérelem elbírálása során az Állatvédelmi Tanácsadó Testület Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanácsának (a továbbiakban: Etikai Tanács) véleményét ki kell kérni. Az engedély - a rendeletben meghatározott kivételekkel - általános érvényű. Az engedély iránti kérelmet a *2. számú melléklet* szerint kell benyújtani.

7. § (1) Kísérlet céljára a laboratóriumi állatokon kívül

- a) a folyamatos állategészségügyi ellenőrzés alatt álló tenyészetből, telepről származó gazdasági haszonállatok és társ-állatfajok egyedei,
- b) a házasított állatoknak a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő egyedei,
- c) a vadon élő, nem tenyésztett fajoknak a természetvédelmi hatóság által kísérleti felhasználásra engedélyezett egyedei

használhatók fel. Az állatok kísérleti felhasználására az Etikai Tanács véleménye alapján az állomás ad engedélyt.

(2) A házasított állatok kóbor egyedeit ember és állatgyógyászati kutatás, valamint ~~fel~~oktatási intézményben való kísérlet céljára csak akkor lehet felhasználni, ha az egyed

- a) gyepmesteri telepről (gyűjtőhelyről) vagy állatmenhelyről származik,
- b) a beérkezéstől számított 14 napig karanténban volt, és ezalatt a macskákat és a kutyákat ~~vast~~tség ellen immunizálták, valamint a külső és belső élosködöktől történő mentesítést elvégezték, illetve
- c) az állatorvosi egyedi vizsgálat során egészségesnek bizonyult.

8. § Gazdasági haszonállatok tenyésztőktől vagy tenyészetekből történő beszerzés~~re~~ lehetek igénybe.

Az állatkísérlet jóváhagyása

9. § (1) A fájdalommal, szenvedéssel, illetve károsodással járó kísérletet előzetesen be kell jelenteni, és jóvá kell hagyni a Munkahelyi Állatkísérleti Bizottsággal (a továbbiakban: MÁB). A jóváhagyás ~~egy~~ adott kísérletre vagy kísérletsorozatra vonatkozik.

(2) A jóváhagyás iránti kérelemben meg kell jelölni:

- a) a kísérlet célját, a tudományos megalapozottságára vonatkozó adatokat,
- b) az állatok fajtát, genetikai és mikrobiológiai státusát, létszámát;

- c) az állatok elhelyezésének körülményeit, sorsát a kísérlet befejezésekor;
- d) a kísérlet kezdetét és várható időtartamát;
- e) az állatnak okozható fájdalmat, szenvedést, károsodást, illetve ezek megelőzését, elhárítását célzó intézkedéseket;
- f) a kísérlet vezetőjének, valamint felügyelőjének nevét, szakképzettségét.

(3) Az állomás - az Etikai Tanács véleménye alapján- kivételesen engedélyezheti a nagyon súlyos fájdalommal járó állatkísérletet. A kísérlet iránti kérelmet részletesen indokolni kell. A fájdalom súlyosságának megítélése- a kísérletvezető javaslata alapján- a MÁB feladata.

(4) A MÁB nyilvántartást vezet az általa jóváhagyott kísérletekről, valamint az intézményben folyó állatvédelmi oktatásról (az oktatás tematikája, a résztvevők névsora).

Statisztikai adatok gyűjtése

10. § (1) Az elvégzett fájdalommal járó állatkísérletekről statisztikai adatokat kell gyűjteni. A statisztikai adatokat az állatkísérletek befejezését követő 5 évig meg kell őrizni.

(2) A statisztikai adatok gyűjtésére vonatkozó részletes szabályokat *3. számú melléklet* tartalmazza.

11. § (1) Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

(2) Az 1999. április 1. napját megelőzően megkezdett állatkísérleteket *4. számú melléklet* alapján be kell jelenteni az állomásnak. Az állomás e kísérleteket legfeljebb 2002. január 1. napjáig engedélyezheti.

(3) Felhatalmazást kap az egészségügyi miniszter, hogy a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel együttesen rendeletben szabályozza az emberekre nézve patogén mikroorganizmusokkal végzett állatkísérletek feltételeit.

(4) A jogszabály a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a Tanács 86/609/EGK irányelve a tagállamok törvényeinek, rendeleteinek és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása a kísérleti vagy más tudományos célra használt állatok védelmének tekintetében.

Orbán Viktor s.k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet a 243/1998. (XII. 31.) Korm. rendelethez

A kísérletekre és egyéb tudományos célokra használt állatok elhelyezésének és gondozásának feltételei

A létesítmény

1. A létesítményt, s annak mindenegységét (helyiségét) úgy kell kialakítani, hogy az biztosítsa

a) az ott tartott állatok jólétét, korlátozza az állatok környezetből, illetve a dolgozók révén történő fertőzés lehetőségét,

b) az ott dolgozó emberek megfelelő színvonalú és biztonságos munkáját, beleértve az emberek zoonózissal való fertőződésének elkerülését az állatok révén,

c) az állatház és a környezet higiéniai kapcsolatait, kizárja, de legalábbis korlátozza a létesítménynek a környezetből származó és a környezetnek a létesítmény működéséből eredő (fertőző anyagok, szag, zaj, hulladék stb.) károsodását.

Az állattartó helyiségek környezet tényezői

Légállapot

2. Az állattartó helyiségek levegőjének cseréjét úgy kell szabályozni, hogy az állattartással együttjáró gázok (széndioxid, kénhidrogén, ammónium) koncentrációja ne haladja meg a kísérleti állatra káros szintet.

3. Az állattartó helyiségben tilos a dohányzás.

Homérséklet

4. Az állattartó helyiségekben gondoskodni kell

a) az állatfaj igényének megfelelő hőmérsékletről, továbbá

b) arról, hogy a hőmérséklet a következő táblázat szerinti határértékeket ne lépje túl.

Faj vagy fajcsoport tartomány	Optimális °C
Egér	16-26

Patkány	16-26
Hörcsögfélék	16-26
Tengerimalac	16-28
Nyúl	12-24
Macska	16-26
Kutya	16-26

A táblázat adatai felnőtt és egészséges állatokra vonatkoznak.

A tenyésztő és a felhasználó létesítményben az állattartó helyiségek hőmérsékletét folyamatosan ellenőrizni kell.

Páratartalom

5. Az állattartó helyiségekben a levegő viszonylagos páratartalmának (relatív humiditás) meg kell felelnie az állatfaj igényeinek.

Világítás

6. Az állandó világítás vagy az állandó sötétség tartósan káros az állatokra. Ezért a világos és sötét időszakokat váltogatni kell. Az állattartó helyiségeket közepes fényigényű állatok esetében csak a munka idejére szabad intenzíven megvilágítani, a munka végétől a világítás erejét csökkenteni kell.

Zaj

7. Az állattartó helyiségeket el kell szigetelni külső hanghatásoktól és kerülni kell a mesterséges és váratlan zörejeket.

Vibráció és rezonancia

8. A vibráció és a rezonancia ingerelheti az állatokat. Sok vagy nagy teljesítményű ventilátor közvetlen közelében csak külön vibráció és zajcsökkentő alkalmazásával szabad állatkísérleti laboratóriumot létesíteni.

Az állatok elhelyezése

9. Az állatokat a faj jólétének megfelelően kell elhelyezni. Lehetővé kell tenni az állatok bizonyos viselkedési igényeinek (kapaszkodás, elbújás) kielégítését, a takarítást és hatékony fertőtlenítést.

Takarmányozás

10. Az állatok takarmányozására vonatkozó szabályokat a takarmányok előállítására és forgalomba hozatalára vonatkozó külön jogszabály tartalmazza.

Vízellátás

11. Az állatnak mindig hozzá kell jutnia tiszta ivóvízhez. Néhány órás szállítás közben elfogadható a vízről való gondoskodás a behelyezett takarmány nedvesítésével is.

Almozás

12. Az állatot a faj sajátosságainak megfelelő és káros anyagot nem tartalmazó alommal kell ellátni. Az almot olyan gyakran kell cserélni, hogy az állat megfelelően tudjon pihenni, valamint az elegendő mértékben megkösse a vizeletet, ürülékét, páráit.

2. számú melléklet a 243/1998. (XII. 31.) Korm. rendelethez

Állatkísérlet végzésére szóló engedély iránti kérelem

1. Az intézmény (felhasználó létesítmény)

megnevezése:

címe:

2. Az intézmény vezetőjének neve:

munkaköre:

levelezési címe:

3. A felhasználó létesítmény nyilvántartásba vételi sorszáma:

A nyilvántartásba vevő állategészségügyi hatóság megnevezése:

4. A kísérleti tevékenység (kutatási téma) megnevezése:

5. Az alábbiak közül mely célkitűzésnek felel meg a kísérleti tevékenység:

(több cél is megjelölhető, a kísérlet elsődleges célját jelölje 1-sel, a többit 2-sel)

betegségek, kóros egészségi állapotok, rendellenességek megelőzése, felismerése és gyógyítása, ideértve a gyógyszerek, vegyi anyagok és más termékek termelését, minősítését, hatásosságának illetve ártalmatlanságának vizsgálatát
 az ember, a gerinctelen és gerinces állatok vagy növények élettani állapotának feltárása, vizsgálata, szabályozása vagy módosítása

- környezetvédelem
- tudományos kutatás
- oktatás és gyakorlati képzés
- igazságügyi orvostani vizsgálatok
- speciális kísérleti állatok tenyésztése

6. Hány évre kéri az engedélyt? (maximum 5)

7. Van-e jelenleg érvényes engedélye ugyanerre a kísérleti tevékenységre?

igen

nem

engedély száma:

mikor jár le:

8. Van-e vagy volt-e érvényes engedélye más olyan kísérleti tevékenységre, amely a jelenlegi kísérleti tevékenység előzményének tekinthető?

igen

nem

engedély száma:

lejárat:

9. A kísérleti tevékenység rövid ismertetése, tudományos indokolása:

10. A kísérletben felhasználni kívánt állatfajok felsorolása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ezt a részt a Munkahelyi Állatkísérleti Bizottság (MÁB) tölti ki!

Kijelentem, hogy a kérelmezett kísérleti tevékenység során csak olyan vizsgálati eljárásokat alkalmaznak, melyeket a MÁB előzetesen elbírált és azok alkalmazását jóváhagyta.

Kivételként engedélyezendő vizsgálat a kísérleti tevékenységben

- nem szerepel

- szerepel, melyre vonatkozóan a kérelmező külön kérelmet terjeszt be

Az állatkísérleti tevékenységben részt vevő összes személy a törvény által előírt állatvédelmi oktatásban részesült.

A MÁB a beterjesztett kérelmet támogatja.

Dátum:.....

.....
MÁB elnök aláírása

12. A kérelmezett kísérleti tevékenységben a felhasználó létesítmény az alábbi végzettségű munkatársakat foglalkoztatja:

.....
.....

13. Rendelkezik-e a felhasználó létesítmény egyéb minosítéssel (pl. GLP, ISO stb.)?

Kijelentem, hogy a kísérletekbe bevont állatok szükség szerinti állatorvosi ellátása biztosított.

Kijelentem, hogy az eloterjesztett adatok megfelelnek a valóságnak. A kísérleti tevékenység során betartom és betartatom az állatok kíméltére és védelmére vonatkozó hatályos jogszabályokat.

Dátum:

.....
cégszerű aláírás

3. számú melléklet a 243/1998. (XII. 31.) Korm. rendelethez

A statisztikai adatok kezelése

Általános elvek

A MÁB évente (január 31-ig) köteles összesíteni a létesítményben fölhasznált állatok mennyiségét. A létszámmeljelentésbe kerülő állatok azok, melyek fájdalmat, kínt vagy tartós károsodást szenvednek. A számlálás akkor kezdődik, amikor az állatokat az eljárás (procedúra, kísérlet) alá vonják. Minden állatot csupán egyszer szabad ugyanabba a táblázatba beszámítani. Azok az állatok, melyek nem alanyai a kísérleteknek, nem számolandók össze.

1. táblázat

A kísérletekben használt állatok mennyisége és faja (évenként)

	Kísérletekre tenyésztett	Nem e célra tenyésztett
egér (<i>Mus musculus</i>)		
tengerimalac (<i>Cavia porcellus</i>)		
egyéb rágcsálók (<i>Rodentia</i>)		
nyúl (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)		
patkány (<i>Rattus norvegicus</i>)		
emberszabású majmok (<i>Hominoidea</i>)		
más majmok (<i>Cercopit+Ceboides</i>)		
félmajmok (<i>Prosimia</i>)		
kutya (<i>Canis familiaris</i>)		
macska (<i>Felis catus</i>)		
egyéb húsevok (<i>Carnivora</i>)		
ló, szamár és hibridjei (<i>Equidae</i>)		
sertés (<i>Sus scrofa domestica</i>)		
kecske és juh (<i>Capra+Ovis aries</i>)		
egyéb emlősök (<i>Mammalia</i>)		
madarak (<i>Aves</i>)		
hüllők (<i>Reptilia</i>)		
kétéltűek (<i>Amphibia</i>)		
halak (<i>Pisces</i>)		
Összesen:		

2. táblázat

A kísérletekben használt állatok mennyisége a felhasználás célja szerinti bontásban

	valamennyi faj	rágcsálók és nyúl	kutya, macska	foemlos	egyéb
Biológiai alapkutatások az orvosi kutatásokat is ideértve					
Az ember-, vagy állatgyógyászati készítmények és berendezések kutatása, fejlesztése, ellenőrzése a toxikológiai és ártalmatlansági vizsgálatok kivételével					
Betegségek diagnosztizálása					
Az ember, az állatok és a környezet védelme érdekében végzett toxikológiai és egyéb ártalmatlansági vizsgálatok					
Oktatás és képzés					

3. táblázat

A kísérletekben használt állatok mennyisége az ember, az állatok, illetve a környezet védelme érdekében képzett toxikológiai és egyéb ártalmatlansági vizsgálatokban

	valamennyi faj	rágcsálók és nyúl	kutya, macska	foemlos	egyéb
Mezőgazdaságban használatos, vagy főleg mezőgazdasági felhasználásra szánt anyagok					
Iparban használatos, vagy főleg ipari felhasználásra szánt anyagok					
Háztartásban használatos, vagy főleg háztartási felhasználásra szánt anyagok					
A testi higiénia céljára használatos vagy ilyen felhasználásra szánt anyagok					
Emberi fogyasztás céljára alkalmazott, vagy ilyen célra szánt élelmiszer-ipari adalékanyagok					
Az általános környezetben található potenciális fertőzési kockázatot jelölő anyagok					
Humán- és állatorvosi készítmények és berendezések biztonsági tesztje					

4. táblázat

A betegségekkel vagy rendellenességekkel kapcsolatos kísérletekben használt állatok mennyisége

	valamennyi faj	rágcsálók és nyúl	kutya, macska	foemlos	egyéb
Humán fertőző betegségek					
Humán immunbiológiai betegségek					
Rák (kivéve a karcinogénitási tesztet)					
Szív- és érrendszeri megbetegedések					
Idegrendszeri és mentális rendellenességek					
Egyéb humán betegségek					
Állatbetegségek					

5. táblázat

A hatóság által megkövetelt vizsgálatokban használt állatok mennyisége

valamennyi faj	rágcsálók és nyúl	kutya, macska	foemlos	egyéb

--	--	--	--	--

4. számú melléklet a 243/1998. (XII. 31.) Korm. rendelethez

1999. április 1. előtt megkezdett állatkísérlet bejelentése az állat-egészségügyi hatóság részére

1. A bejelentő intézmény (felhasználó létesítmény)

megnevezése:

címe:

2. Az intézmény vezetőjének

neve:

munkaköre:

levelezési címe:

3. A kísérleti tevékenység (kutatási téma) megnevezése:

4. Az alábbiak közül mely célkitűzésnek felel meg a kísérleti tevékenység:

(több cél is megjelölhető, a kísérlet elsődleges célját jelölje 1-sel, a többit 2-sel)

betegségek, kóros egészségi állapotok, rendellenességek megelőzése, felismerése és gyógyítása, ideértve a gyógyszerek, vegyi anyagok és más termékek termelését, minosítását, hatásosságának, illetve ártalmatlanságának vizsgálatát,

az ember, a gerinctelen és gerinces állatok vagy növények élettani állapotának feltárása, vizsgálata, szabályozása vagy módosítása,

környezetvédelem

tudományos kutatás

oktatás és gyakorlati képzés

igazságügyi orvostani vizsgálatok

speciális kísérleti állatok tenyésztése

5. A kísérleti tevékenység megkezdésének éve:

6. A kísérleti tevékenység rövid ismertetése, tudományos indokolása:

7. A kísérletben felhasznált állatfajok felsorolása:

.....

.....

.....

.....

.....

8. A kérelmezett kísérleti tevékenységben a felhasználó létesítmény az alábbi végzettségu munkatársakat foglalkoztatja:

.....

.....

Kijelentem, hogy a kísérletekbe bevont állatok szükség szerinti állatorvosi ellátása biztosított.

Kijelentem, hogy az eloterjesztett adatok megfelelnek a valóságnak.

Dátum:

.....
cégszeru aláírás

244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatvédelmi bírságról

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló **1988. évi XXVIII. törvény** 49. §-a (3) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

Aki tevékenységével, vagy mulasztásával az állatok védelmére és kíméletére vonatkozó jogszabály rendelkezését, vagy hatósági határozat előírását megsérti- magatartásának súlyához, ismétlődéséhez igazodó- állatvédelmi bírságot (a továbbiakban: bírság) köteles fizetni.

2. §

A bírság összege ötezer forinttól százötvenezer forintig terjedhet.

3. §

(1) A bírságot feladatkörében

- a*) a települési, a fővárosban a fővárosi kerület jegyzője,
- b*) az illetékes megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás, valamint
- c*) a természetvédelmi hatóság szabja ki.

(2) A bírság kiszabását állatvédelmi szervezet is kezdeményezheti.

4. §

Állatvédelmi bírság kiszabható azzal szemben, aki

- a*) az Ávt. 2. §-ában felsorolt állatok valamelyikének szükségtelenül jelentős fájdalmat, tartós szenvedést, testi károsodást okoz,
- b*) a felügyelete alatt álló állat tartási, takarmányozási, illetve ivóvízigényének rendszeres kielégítéséről nem gondoskodik,
- c*) az állat biztonságos elhelyezéséről, szökésének megakadályozásáról és eltávolításáról nem gondoskodik,
- d*) a veszélyes állatok tartásának engedélyezésére, illetve tartására vonatkozó előírásokat megszegi,
- e*) engedély nélküli állatkereskedést folytat,
- f*) az állat egészségét veszélyeztető azzal, illetve doppingszert alkalmaz verseny vagy kiállítás alkalmával,
- g*) cirkuszi mutatvány vagy oktatás céljából végzett idomítás során állatkínzó módszert vagy eszközt alkalmaz,
- h*) engedély nélkül, illetve az abban foglaltakról eltérő módon végez állatkísérletet,
- i*) az állat életét indokolatlanul kioltja,
- j*) a felügyelete alatt álló állat ápolási és higiéniai szükségleteinek kielégítéséről nem gondoskodik,
- k*) az állat mozgásigényét kellően kielégítő szabad mozgáslehetőséget nem, vagy nem szakszerűen gondoskodik,
- l*) a muködési engedélyhez kötött állattartási módok (foglalkozásszerű eb és macskatenyésztés, állatmenhely, állatpanzió, lovaglóiskola, prémes állattenyésztés) bevezetéséhez nem szerzi be a hatósági engedélyt,
- m*) az állat állategészségügyi ellenőrzését és ellátását elmulasztja, vagy
- n*) az állatkísérletek során a kötelezően előírt adatszolgáltatást nem, vagy hiányosan teljesíti.

5. §

A bírság az azt kiszabó szerv [3. § (1) bek.] bevételeit képezi, amelyet kizárólag az állatvédelemmel kapcsolatos kiadási többletének fedezeteként lehet felhasználni. Az állatvédelmi bírságból befolyt összeget elkülönítetten és ellenőrizhetően kell kezelni.

6. §

Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

Orbán Viktor s.k.,
miniszterelnök

245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet a települési önkormányzat jegyzójének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreirol

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló **1998. évi XXVIII. törvény** (a továbbiakban: Átv.) 49. § a (3) bekezdésének *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

Az állatok védelmével összefüggő feladatok

1. § (1) A települési, a fovárosban a fovárosi kerületi önkormányzat jegyzője (továbbiakban: jegyző) az állatok védelme érdekében

- a) az állattartótól az állattartással kapcsolatos felvilágosítást, adatot kérhet,
- b) az állattartással kapcsolatos iratokba betekinthez, továbbá
- c) az állattartás helyén helyszíni szemlét tarthat.

(2) A helyszíni szemlén – meghívása esetén – a természetvédelmi oltalom alatt nem álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá nem tartozó állat (a továbbiakban együtt: természetvédelmi oltalom alatt nem álló állat), valamint természetvédelmi oltalom alatt nem álló veszélyes állat esetében a természetvédelmi hatóság képviselőjének részvétele kötelező. A rendorhatóság képviselője a veszélyes állatokkal kapcsolatban megtartott helyszíni szemlén köteles részt venni.

(3) A jegyzőnek az (1)–(2) bekezdésben meghatározott jogköre nem terjed ki az Átv. 2. §-a (1) bekezdésének b) és g) pontjában említett állatokra, amelyeknek védelméről és kíméletéről külön jogszabályok rendelkeznek.

2. § A jegyző az állattartót az állat megfelelő és biztonságos elhelyezése, valamint szökésének megakadályozása érdekében a természetvédelmi oltalom alatt álló állat, illetve természetvédelmi oltalom alatt nem álló veszélyes állat esetében a természetvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalásának kikérése után meghatározott építési munka elvégzésére kötelezheti.

3. § Ha a jegyző az Átv. 68. §-ában meghatározott rendelkezések megsértését észleli, illetve ezek megsértése miatt hozzá bejelentés érkezik, köteles haladéktalanul eljárni, illetve az illetékes hatósági intézkedését kezdeményezni.

4. § (1) A jegyző az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén meghatározott cselekmény végzésére, turására vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében.

(2) A jegyző az (1) bekezdés szerinti határozatát, ha az természetvédelmi oltalom alatt álló állatot érint, köteles megküldeni a természetvédelmi hatóságnak.

5. § Az állattartás céljára szolgáló létesítmények elhelyezésére, építésére és karbantartására az építésügyi, az állategészségügyi, a környezet és természetvédelmi, valamint a közegészségügyi jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Az állatok nyilvántartása

6. § A jegyző az önkormányzat illetékességi területén tartott veszélyes állatokról nyilvántartást vezet, amely a következő adatokat tartalmazza:

- a) az állattartás helyét,
- b) az állattartó nevét, személyi azonosító jelét, lakcímét,
- c) az állat fajtát, fajtáját, esetleges egyedi azonosításra szolgáló adatait,
- d) az állattartás kezdetének és megszűnésének időpontját,
- e) az állattartásra vonatkozó hatósági határozatok számát, kibocsátójának megnevezését, továbbá
- f) a veszélyes állat országba való behozatal esetén az állat származási (előzo tartásának) helyét.

7. § (1) A jegyző az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén a (2) bekezdés szerinti állatok kivételével – az állattartást korlátozhatja, megtilthatja.

(2) Természetvédelmi oltalom alatt álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állat esetén a jegyző kezdeményezi a természetvédelmi hatóságnál az állat tartásának korlátozását, illetve megtiltását.

8. § Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

Orbán Viktor s.k.,
miniszterelnök

8/1999. (VIII. 13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 49. §a (4) bekezdésének b) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

1. § (1) Veszélyes állatnak minősülnek az e rendelet 1. számú mellékletében felsorolt fajok egyedei.

(2) Az 1. számú mellékletben nem szereplő fajok egyedeit, amennyiben egyedi tulajdonságaik ezt indokolják, az Átv. 20-21. §-ainak rendelkezései alapján a veszélyes állat tartásának engedélyezésére hatáskörrel rendelkező hatóság – a megjelölt szakhatóságok hozzájárulása alapján – veszélyes állattá nyilvánítja, mely határozat azonnali végrehajtásának van helye az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény 63-a§(2) bekezdésének a) pontja alapján.

2. § (1) Veszélyes állat tartására engedélyt az a természetes személy kaphat, aki

- a) cselekvőképes és büntetlen előéletű,
- b) rendelkezik a 3. §-ban megjelölt szakirányú tartási ismereteket igazoló, legalább középfokú szakképesítéssel és szakmai gyakorlattal,
- c) ha a b) pontban előírt feltételekkel személyesen nem rendelkezik, az azoknak megfelelő személyt alkalmaz,
- d) rendelkezik a tartási hely közvetlen szomszédainak beleegyező nyilatkozatával,
- e) biztosítja a 3. számú mellékletben – méreggel ölo állatfajok tartása esetében a 2-3. számú mellékletekben – előírt feltételeket,
- f) teljesíti a biztonsági előírásokat.

(2) Veszélyes állat tartására engedélyt gazdálkodó szervezet akkor kaphat, ha az állat gondozására az (1) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározott feltétellel rendelkező alkalmazottja van, és ad)-f) pontokban előírt feltételeket biztosítja.

(3) Állatkertek és állatotthonok (állatpanzió és állatmenhely) esetében a veszélyes állatok tartása akkor engedélyezhető, ha az intézménynek az (1) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározott feltétellel rendelkező alkalmazottja van, biztosítja ad)-f) pontokban előírt feltételeket – amennyiben külön jogszabály ezektől eltérően nem rendelkezik –, továbbá rendelkezik a működéshez szükséges engedéllyel.

(4) Az 1. § (2) bekezdése alapján veszélyes állattá nyilvánított egyedek tartási feltételeit és a tartás biztonsági előírásait az eljáró hatóság – a veszélyes állattá nyilvánítással egyidejűleg – egyedileg határozza meg. Amennyiben a tartáshoz szakképesítés indokolt a 3. § rendelkezését kell alkalmazni. Ha a tartás biztonsági feltételei nem felelnek meg a mellékletben előírtaknak az Átv. 23. §-ának rendelkezése szerint kell eljárni.

(5) A 3. számú mellékletben foglaltak a cirkuszi állatokra csak abban az esetben alkalmazhatók, ha külön jogszabály eltérően nem rendelkezik.

3. § A 2. § (1) bekezdés b) pontjában megjelölt szakirányú szakmai végzettségnek kell tekinteni az állatkerti állatgondozó, az állattenyésztő, a vadászvadásztenyésztő, valamint az állattenyésztő és állategészségügyi szakképesítéseket, illetve a felsoroltakkal egyenértékű korábbi középfokú szakmai végzettségeket, továbbá az ennél magasabb szintű biológus, zoológus, az agrár és állatorvos végzettségeket, feltéve, hogy az illető legkevesebb 3 év szakmai gyakorlatot igazol megfelelő szakintézményben (pl. állatkert, vadaspark, cirkusz) teljesített munkaviszony (egyéb munkavégzésre irányuló tartós jogviszony) keretében.

4. § (1) Az e rendelet hatálybalépése előtt megkezdett veszélyes állattartás esetén a tartó az Átv-ben meghatározott engedélyező hatóságnál, az e rendelet hatálybalépésétől számított 60 napon belül, a tartás engedélyezése iránt kérelem benyújtására köteles.

(2) A települési önkormányzat jegyzője nyilvántartásba vételre [245/1998. (XII. 31.) Korm. r. 6. §] és ellenőrzésre köteles. Amennyiben a tartás körülményei az e rendeletben előírt feltételeknek megfelelnek, a hatóság - az Átv-ben meghatározott szakhatóságok hozzájárulásával - a tartást engedélyezi. Amennyiben a tartás biztonsági feltételei nem felelnek meg a mellékletekben előírtaknak, az illetékes jegyző az Átv. 23. §-ban foglaltak szerint jár el.

(3) Az e rendelet hatálybalépésekor működő állatkertek - a biztonsági feltételek kivételével - a tartási feltételeket az e rendelet hatálybalépésétől számított 2 éven belül kötelesek biztosítani.

5. § A 4. § (1) bekezdés szerinti tartások eseteiben, ha a tartó természetes személy, 5 év folyamatos tartás alapján a 3. §-ban meghatározott képesítések hiányában is az engedélyező hatóságnak a szakismeretet biztosítottak kell tekintenie a tartott egyedek tekintetében. Gazdálkodó szervezet esetében a 2. § (2) bekezdésének rendelkezését kell alkalmazni.

6. § A veszélyes állatok tartására vonatkozó feltételek megszegése esetén az eljáró hatóság az Átv-ben meghatározott kötelezettségei mellett az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII.31.) Korm. rendeletben meghatározott bírságot szab ki.

7. § E rendelet 1. számú mellékletében felsorolt veszélyes állatok köréből a pit bull terrier és keverékei, valamint a veszélyesnek nyilvánított eb tartására az állam és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. törvényerejű rendelet, valamint a veszélyes és veszélyesnek minősített eb tartásáról és a tartás engedélyezésének szabályairól szóló 35/1997. (II. 26.) Korm. rendelet rendelkezései vonatkoznak.

8. § A veszélyes állatok közül a tengeri kígyókra tartási engedély nem adható.

9. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. Rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

Dr. Pepó Pál s.k.
környezetvédelmi miniszter

Dr. Torgyán József s.k.
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Dr. Hámori József s.k.,
nemzeti kulturális örökség minisztere

Dr. Pintér Sándor s.k.,
belügyminiszter

1. számú melléklet a 8/1999. (VIII. 13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelethez

A veszélyes állatok köre

MAMMALIA - EMLOSÖK

Diprotodontia - Kevés fogú erszényesek

Macropidae
Kengurufélék

Vörös óriáskenguru (*Macropus rufus*)
Keleti szürke óriáskenguru (*Macropus giganteus*)
Nyugati szürke óriáskenguru (*Macropus fuliginosus*)

Primates - Foemlosök

Cebidae
Csuklyásmajomfélék

Valamennyi faj (*Cebidae* spp.)

Cercopithecidae
Cerkóffélék

Valamennyi faj (*Cercopithecidae* spp.)

Hylobatidae
Gibbonfélék

Valamennyi faj (*Hylobatidae* spp.)

Hominidae

Emberfélék	Gorilla (<i>Gorilla gorilla</i>) Orángután (<i>Pongo pygmaeus</i>) Csimpánz (<i>Pan troglodytes</i>) Törpecsimpánz (<i>Pan paniscus</i>)
	<i>Carnivora - Ragadozók</i>
Canidae Kutyafélék	Farkas (<i>Canis lupus</i>) Pit bull terrier, valamint annak valamennyi egyede és keveréke, melyek veszélyes ebnek minősítettek
Ursidae Medvefélék	Valamennyi faj (<i>Ursidae spp.</i>)
Mustelidae Menyétfélék	Rozsomák (<i>Gulo gulo</i>)
Hyaenidae Hiénafélék	Valamennyi faj (<i>Hyaenidae spp.</i>)
Felidae Macskafélék	Oroszlán (<i>Panthera leo</i>) Tigris (<i>Panthera tigris</i>) Jaguár (<i>Panthera onca</i>) Leopárd (<i>Panthera pardus</i>) Hópárduc (<i>Uncia uncia</i>) Ködfoltos párduc (<i>Neofelis nebulosus</i>) Gepárd (<i>Acionyx jubatus</i>) Hiúz (<i>Lynx lynx</i>) Karakál (<i>Caracal caracal</i>)
	<i>Proboscidea - Ormányosok</i>
Elaphantidae Elefántfélék	Afrikai elefánt (<i>Loxodonta africana</i>) Ázsiai elefánt (<i>Elephas maximus</i>)
	<i>Perissodactyla - Páratlanujjú patások</i>
Rhinocerotidae Orrszarvúfélék	Valamennyi faj (<i>Rhinocerotidae spp.</i>)
Equidae Lófélék	Valamennyi faj (<i>Equidae spp.</i>), kivéve a háziasítottakat
	<i>Artiodactyla - Párosujjú patások</i>
Hippopotamidae Vízilófélék	Nílusi víziló (<i>Hippopotamus amphibius</i>)
Bovidae Marhafélék	Vízibivaly (<i>Bubalus bubalis</i>) Mindoro-bivaly (<i>Bubalus mindorensis</i>) Anoák összes faja (<i>Anos spp.</i>) Kafferbivaly (<i>Syncerus caffer</i>) Banteng (<i>Bos javanicus</i>) Gaur (<i>Bos gaurus</i>) Kouprey (<i>Bos sauveli</i>) Vad jak (<i>Bos mutus</i>) Amerikai bölény (<i>Bison bison</i>) Európai bölény (<i>Bison bonasus</i>)

AVES - MADARAK

Struthioniformes - Stuccalkatúak

Struthionidae
Struccfélék

Strucc (*Struthio camelus*)

Casuaridae
Kazuárfélék

Valamennyi faj (*Casuaridae* spp.)

Dromaiidae
Emufélék

Emu (*Dromaius novaehollandiae*)

Falconiformes - Súlyomalkatúak

Cathartidae
Újvilági keselyuk

Valamennyi faj (*Cathartidae* spp.)

Accipitridae
Vágómadárfélék

Hárpia (*Harpia harpyia*)
Majomevo sas (*Pithecophaga jefferyi*)
Rétságok (*Haliaetus* spp.)
Valódi sasok (*Aquila* spp.)

Strigiformes - Bagolyalkatúak

Strigidae
Bagolyfélék

Uhuk összes faja (*Bubo* spp.)
Hóbagoly (*Nyctea scandiaca*)
Szakállas bagoly (*Strix nebularia*)
Urali bagoly (*Strix uralensis*)

REPTILIA - HÜLLOK

Testudinata - Teknosök

Chelidridae
Aligátorteknos-félék

Aligátorteknos (*Chelydra serpentina*)
Keselyuteknos (*Macrolemys temmincki*)

Crocodylia - Krokodilok

Valamennyi faj (*Crocodylia* spp.)

Squamata - Pikkelyes hüllök

Helodermatidae
Mérgegyík-félék

Valamennyi faj (*Helodermatidae* spp.)

Varanidae
Varánuszfélék

Komodói varánusz (*Varanus komodoensis*)
Bengálvaránusz (*Varanus bengalensis*)
Óriásvaránusz (*Varanus giganteus*)
Níluszi varánusz (*Varanus niloticus*)
Pápua-varánusz (*Varanus salvadorii*)
Szalagos varánusz (*Varanus salvator*)

Boidae
Óriáskígyók

Boa (*Boa constrictor*)
Anakonda (*Eunectes murinus*)
Tigrispiton (*Python molurus*)
Kockáspiton (*Python reticulatus*)
Sziklapiton (*Python sebae*)
Ametiszt kígyó (*Liasis amethystinus*)

Colubridae

Siklófélék	Atractaspis spp. (valamennyi faj) Balanophis spp. (valamennyi faj) Dispholidus spp. (valamennyi faj) Rabdophis spp. (valamennyi faj) Thelotornis spp. nemek összes faja(i)
Elapidae Mérgessikló-félék	Valamennyi faj (Elapidae spp.)
Hydrophiidae Tengerikígyó-félék	Valamennyi faj (Hydrophiidae spp.)
Laticaudidae Laposfarkú tengerikígyó-félék	Valamennyi faj (Laticaudidae spp.)
Viperidae Viperafélék	Valamennyi faj (Viperidae spp.)
Crotaliidae Csörgókígyó-félék	Valamennyi faj (Crotaliidae spp.)

CHELICERATA - CSÁPRÁGÓSOK

Arachnida - Pókok

Theridiidae Gömbhasú pókok	Latrodectus nem összes faja (Latrodectus spp.)
Ctenidae Fésuspók-félék	Valamennyi faj (Ctenidae spp.)

Scorpiones - Skorpiók

Valamennyi faj
(Scorpiones spp.)

MYRIAPODA - SOKLÁBÚAK

Chilopoda - Százlábúak

Scolopendridae Valódi szkolopendra-félék	Valamennyi faj (Scolopendridae spp.)
---	---

2. számú melléklet a 8/1999. (VIII. 13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelethez**A méreggel ölo állatok tartására vonatkozó speciális előírások**

1. Csak olyan faj, illetve egyed(ek) tartható, amely marása ellen hatásos szérum rendelkezésre áll.
2. A szérum tárolása, cseréje a használati utasításban előírtaknak megfelelő.
3. A méreggel ölo állatot tartó az állat tartásához szükséges ismeretekkel beleértve az elsősegélynyújtást és az ellenszérum használatát - rendelkezik.
4. Az állat nem kívánt kijutásának elkerülése érdekében az inszektáriumot, terráriumot biztonsági üveg felhasználásával jól zárhatóan kell elkészíteni.
5. Az inszektáriumon, terráriumon jól láthatóan fel kell tüntetni a méreggel ölo állat veszélyét jelző figyelmeztetést.
6. A méreggel ölo állat tartóhelye nem maradhat a 3. pontban leírt feltételekkel rendelkező személyfelügyelete nélkül idegenek jelenlétében.
7. A méreggel ölo állatokkal kapcsolatos bármilyen közvetlen beavatkozást (takarítás, etetés, itatás, áthelyezés) a beavatkozásra jogosult is csak egy másik személy jelenlétében végezhet.
8. Méreggel ölo állat harpása, marása esetén az állat biztonságos elzárása után a marás utáni teendőket kell a megfelelő sorrendben elvégezni.

9. A méreggel ölo állatokat tartalmazó inszektáriumokat, terráriumokat csak olyan jól zárható helyiségekben szabad elhelyezni, ahonnan véletlen szökés esetén sem tudnak más köz vagy magánterületre kijutni, illetve ahová illetéktelen személy bejutása akadályozott.

10. Az egyéb tartási feltételek a veszélyes állatokra vonatkozó általános tartási feltételeknek megfelelnek.

3. számú melléklet a 8/1999. (VIII. 13.) KÖM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelethez

A veszélyes állatokra vonatkozó tartási feltételek és biztonsági előírások

Gerinctelenek

Az összes fajra vonatkozóan: 30x30x30 cm-es jól zárható inszektárium egyedi elhelyezésnél.
További egyed az alapterület 20%-kal növelendő.

Gerincesek

Hüllők

Teknosök

Az akvárium alapterülete:

- hosszúság: 4x a teknos hátpáncél hossza
- szélesség: 2x a teknos hátpáncél hossza
- vízmélység: 2x a teknos hátpáncél hossza

egyedi elhelyezésnél.

További egyed: az akvárium alapterülete 30%-kal növelendő.

Gyíkok

A terrárium alapterülete:

- hosszúság: 2,5x a teljes testhossz
- szélesség: 1,5x a teljes testhossz
- magasság: 1x a teljes testhossz

egyedi elhelyezésnél.

További egyed: a terrárium alapterülete 20%-kal növelendő.

A terrárium jól zárható legyen.

Kígyók

A terrárium alapterülete:

- hosszúság: 1x a teljes testhossz
- szélesség: 0,5x a teljes testhossz
- magasság: 1x a teljes testhossz, max. 2 m

egyedi elhelyezésnél.

További egyed: a terrárium alapterülete 20%-kal növelendő.

A terrárium jól zárható legyen.

Megjegyzés: a biztonsági előírások a méreggel ölo állatfajokra vonatkozó speciális előírásoknál találhatók.

Krokodilok

Kistestu fajok (1,5 m testhossz alatt)

- medence terület: 1x a testhossz (m²)
- vízmélység: 0,5x a testhossz (m²)
- szárazföld: 2x a testhossz (m²)

Nagytestu fajok (1,5 m testhossz felett)

- medence terület: 2x a testhossz (m²)
- vízmélység: 0,5x a testhossz (m²)
- szárazföld: 4x a testhossz (m²)

egyedi elhelyezésnél.

További egyedek: a medence és a szárazföld területe 20%-kal növelendő. A medence/szárazföld arány mind a belső helyen, mind a külső kifutóban 1/2.

A kifutót határoló anyag magassága, ha rács: 1x a testhossz, ha üveg vagy egyéb kapaszkodásra alkalmatlan anyag: 2/3x a testhossz.

Madarak

	Külso kifutó	Belso hely
Strucc (3 egyed) további egyed	250 m2 +50 m2	6 m2/egyed
Kazuár (2 egyed)	250 m2	6 m2/egyed
Emu (2 egyed) további egyed	200 m2 +100 m2	4 m2/egyed
Kerítésmagasság: 2 m Rúgás és csípésveszélyes fajok.		

	Röpde	
	terület	magasság
Keselyuk, nagytestu sasok (2 egyed) további egyed	30 m2 +10 m2	4 m
Kistestü sasok, nagytestü sólymok, nagytestü baglyok (2 egyed) további egyed terület	24 m2 +4-6 m2	2,5-3 m
Csorvágás és lábfogás veszélyes fajok.		

Emlosök

	Külso ketrec	Belso ketrec	Megjegyzés
Nagytestü kenguruk (6 egyed) további egyed	200 m2 +15 m2	20 m2 +4 m2	
Majmok (pár, család, csapat) Halálfejes majom, Tamarin Saki, Uakari, Bogomajom Csuklyásmajom, Gyapjasmajom	8 m2/2 m 10 m2/2,5 m 16 m2/3 m	8 m2/2 m 10 m2/2,5 m 16 m2/3 m	szárazárok: 3,5 m mély, 3,5 m széles vizesárok: 1 m mély, 3,5 m széles 1 m-es sima fallal a vizesárok külso falánál
Cerkófok (5 egyed) további egyed	25 m2/2,5 m +2 m2	10 m2/2 m +1,5 m2	vizesárok: 4 m széles
Huszármajmok (5 egyed) további	30 m2 ua. mint a cerkófok		
Mangábék (5 egyed)	ua. mint a cerkófok		
Makákók (5 egyed)	ua. mint a cerkófok		1,2 m-es sima fallal a vizesárok külso falánál
Páviánok (5 egyed)	ua. mint a huszármajmok		
Mandrill (5 egyed)	ua. mint a huszármajmok		1,2 m-es sima fallal a vizesárok külso falánál
Gerezák (5 egyed)	3 m ua. mint a	3 m	

	huszármajmok		
Langúrok (5 egyed)			ua. mint a cerkófok
Hulmán			ua. mint a huszármajmok
Karcsú majmok (5 egyed)	20 m ² /3 m	20 m ² /3 m	
Emberfélék (2 egyed)	25 m ² /4 m	25 m ² /4 m	ketrec vagy biztonsági üveg; száraz vagy vizesárok csa egyéb biztonsági rendszerekke együtt alkalmazható
további egyed	+10 m ²	+10 m ²	

Farkasok, hiénák

Kifutóterület: 100 m²/pár, további egyedenként 10 m². Az állatoknak kello számú alvóés búvóhely biztosítandó. Mivel szívesen ásna, a kerítésalapot legalább 2 m mélyre a talajszint alá kell vinni. A kerítésmagasság szintén 2 m.

Menyétfélék

Külso kifutó

Rozsomák (1 pár)	80 m ²
további egyed	+20 m ²

Macskafélék

	Külso kifutó	Belso ketrec
Oroszlán, tigris (1 pár)	40 m ²	25 m ²
további egyed	+10 m ²	+4 m ²
Leopárd, jaguár, puma, hópárduc, ködfoltos párduc (1 pár)	30 m ²	15 m ²
Gepárd (1 hím+2 nöstény)	80 m ²	20 m ² +5 m ² box
további egyed	+10 m ²	+5 m ² +5 m ² box
Hiúz, karakál (1 pár)	20 m ² /2 m	10 m ²
további egyedek	+10 m ²	+5 m ²

Az állandóan szabadkifutóban tartott állatoknak egy 3 m²es alvóbox szükséges. A hidegturo fajoknak, illetve alfajoknak csak egy csapadék és huzatmentes alvóhely kell. A melegebb helyeken éloknek a belso helyiség homérséklete min. 15 C.

Tigris, jaguár fürdomedence mérete: min. 2 m²/egyed.

Biztonsági feltételek:

Oroszlán, tigris: sima fal vagy rács, 1 m²es befelé hajló rácsmagasítással vagy villanypásztorral. Rácsmagasság: min. 4 m.

Gepárd: ua. Rácsmagasság: min. 2 m.

Oroszlán, tigris, gepárd: megfelel egy 6 m széles, 4 m mély szárazárok.

Oroszlán, gepárd: megfelel egy 6 m széles, 2 m mély vizesárok.

A többi faj biztonságos tartásához teljesen zárt ketrec szükséges. A ketrecek, kifutók ajtajait lakattal, kulccsal kell zárni.

Medvék

	Külso kifutó	Belso ketrec
Jegesmedve (1 pár)	200 m ²	6 m ² /3 m belmagasság
további egyed	50 m ²	egyedenként
	fürdomedence mélység: 1,5	

	m	
	felület: 60 m ²	
Barnamedvék, ajakos medve, pápaszemes medve (1 pár)	150 m ²	6 m ² /3 m belmagasság
további egyed	+20 m ²	egyedenként
Örvösmedve (1 pár)	100 m ²	4 m ² /2 m
Malájmedve (1 pár)	60 m ²	4 m ² /2 m belmagasság
további egyed	+10 m ²	egyedenként

Futni csak a maláj, ajakos-, pápaszemes medvék belső helyiségében kell. Homérséklet: min. 12 C.

Biztonsági feltételek:

A jeges-, grizzli-, kodiakmedvéket nem zárt kifutóban tartva a kerítés magassága min. 3 m, valamint e fölött egy 1 m-es befelé hajló rács. A többi fajnál a kerítésmagasság min. 2,5 m és egy 1 m-es befelé hajló rács.

Az ajtókat lakat écsavarmenetes zár mellett egyéb pl. hidraulikus zárral is meg kell erősíteni.

Elefántok

Kifutóterület 2 vagy 3 elefánttehén részére: 500 m².

1 elefántbika részére: 150 m².

Éjjelre lekötözve 15 m²/egyed.

Éjjelre lekötözés nélkül 30 m²/egyed.

Éjjelre lekötözés nélkül (bika) 50 m².

Belső helyiség homérséklete min. 15 C.

Fürdés, illetve fürdetési lehetőség szükséges.

Biztonsági feltételek:

A külso, illetve a belső kifutó kerítése rendkívül erős anyagból készüljön.

Magassága teheneknél min. 1,8 m,

bikáknál min. 2,5 m.

Szárazarkos tartásnál az árok szélessége megegyezik egy felnőtt elefánt testhosszával, mélysége min. 2 m.

Orrszarvúak

Kifutóterület: 500 m²/1 pár.

Éjszakai elhelyezés: 20 m²/egyed. (Csak a szélesszájú orrszarvút lehet elkülönítés nélkül tartani belső kifutóban.)

A belső helyiség homérséklete min. 18 C. Fürdési lehetőség a páncélos és a szumátrai orrszarvúnak kell.

Biztonsági feltételek:

Kifutóhatároló 2 m magas masszív anyagból. Lehetséges szárazvagy vizesárok is, amely 2 m széles és 2 m mély.

	Külso kifutó	Belső ketrec
Nílusi víziló		
(1 pár)	100 m ²	30 m ²
további egyed	+50 m ²	+15 m ²
Medence a teljes külso és belső kifutó 2/3a, vízmélység 1,5 m.		

Lófélék, marhafélék

(6 egyed)	500 m ²	8 m ² /egyed
további egyed	+60 m ²	istállózóandó fajoknál

**9/1999. (I. 27.) FVM rendelet
a vágóállatok levágásának
és leölésének állatvédelmi szabályairól**

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Ávt.) 49. § (4) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján - az érdekelt miniszterekkel egyetértésben - a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

1. § (1) A rendelet hatálya a hús, bor-, szorve- és egyéb termékek előállítása céljából tenyésztett és tartott állatok levágására, leölésére, valamint azzal összefüggő mozgatására, elszállásolására, féken tartására és kábítására, továbbá ezen állatoknak járványügyi, illetve betegségellenőrzési célból történő leölési módszereire terjed ki.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki:

- a) az (1) bekezdésben hivatkozott eljárásokkal kapcsolatos szakmai vagy tudományos kísérletekre, valamint
- b) a vadon élő állatok elejtésére.

(3) A rendelet előírásait a külön jogszabályokban foglalt állategészségügyi követelmények figyelembevételével kell alkalmazni.

Értelmezo rendelkezések

2. § E rendelet alkalmazásában

- a) *vágóhid:* minden olyan üzemi helyiség - beleértve az állatok mozgatására vagy elszállásolására szolgáló berendezéseket, illetve helyiségeket is -, amelyet az állatok közfogyasztási célú levágására használnak;
- b) *mozgatás:* az állatok kirakása vagy vezetése a vágóhidak rakodó rámpáitól, állatszállásaiból vagy karámjaiból abba a helyiségbe vagy helyre, ahol az állatvágásra sor kerül;
- c) *elszállásolás:* az állatok elhelyezése a vágóhidak állatszállásaiban, istállóiban, karámokban, fedett területeken annak érdekében, hogy levágásuk előtt minden szükséges ellátásban (víz, takarmány, pihenés) részesüljenek;
- d) *féken tartás:* egy állatnál minden olyan eljárás alkalmazása, amely mozgásának korlátozását célozza annak érdekében, hogy az megkönnyítse az eredményes kábítást vagy leölést;
- e) *kábítás:* egy állatnál alkalmazott minden olyan eljárás, amely azonnali, a halál beálltáig tartó eszméletlenséget okoz;
- f) *leölés:* minden, az állat halálát okozó eljárás;
- g) *levágás:* olyan eljárás, amely az állat halálát elvégeztetéssel idézi elő.

3. § Az állatokat a mozgatás, elszállásolás, féken tartás, kábítás, levágás vagy leölés alatt minden elkerülhető izgalomtól, fájdalomtól vagy szenvedéstől meg kell kímélni.

A vágóhidakon alkalmazandó előírások

4. § (1) A vágóhidakra levágás céljából bevitt egypatájúak, kérodzok, sertések, nyulak és baromfi

- a) mozgatását és - ha szükséges - elszállásolását a rendelet 1. számú mellékletének előírásai szerint;
- b) féken tartását a rendelet 2. számú mellékletének előírásai szerint;
- c) levágás előtti kábítását vagy azonnali leölését a rendelet 3. számú mellékletének előírásai szerint;
- d) elvégeztetését a rendelet 4. számú mellékletének előírásai szerint

kell végrehajtani.

(2) Az egyes vallási előírások által megkövetelt különleges vágási módszereknek alávetett állatok esetén az (1) bekezdés c) pontjában foglaltakat nem kell alkalmazni. A vágást hatósági állatorvos felügyelete mellett kell elvégezni.

5. § (1) A féken tartó és egyéb berendezéseknek, eszközöknek, továbbá kábításhoz vagy leöléshez használt berendezéseknek olyanoknak kell lenniük, illetve azokat úgy kell karbantartani és használni, hogy a kábítás vagy a leölés a rendelet előírásainak megfelelően gyors és eredményes legyen. A hatósági állatorvos ellenőrzi, hogy a berendezések folyamatos felülvizsgálatát az előírások szerint elvégezték és dokumentálták.

(2) A vágás helyén megfelelő tartalékberendezést és eszközöket kell tartani az esetleges sürgős használat céljára. Azokat megfelelő muszaki állapotban kell tartani, és azokat az üzemeltetőnek rendszeresen ellenőriznie kell.

6. § Az állatok mozgatására, elszállásolására, féken tartására, kábítására, levágására vagy leölésére csak az ilyen feladatok kíméletes és eredményes végrehajtásához az e rendeletben meghatározott ismeretekkel és gyakorlattal rendelkező személyek foglalkoztathatók.

7. § Az előírások betartását a hatósági állatorvos a vágóhid egész területén egyéb célú ellenőrzésekkel egyidejűleg is - ellenőrizheti.

Levágás és leölés a vágóhidakon kívül

8. § (1) Amennyiben a 4. § (1) bekezdésében meghatározott állatok a vágóhidakon kívül kerülnek levágásra, úgy a 4. § (1) bekezdésének b), c) és d) pontjaiban előírtakat kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak alóli eltérésre engedély adható az olyan baromfi, nyúl, sertés, juh és kecske esetében, amelyeket magánfogyasztás céljából vágóhidakon kívül vágnak le, vagy ölnek le. A 3-ban foglaltakat ebben az esetben is be kell tartani.

9. § (1) A vágást, illetve a leölést a rendelet 5. számú mellékletének előírásai szerint kell végrehajtani, ha a 4. § (1) bekezdésében meghatározott állatokat járványügyi, betegséggellenorzási célból vágják, vagy ölik le.

(2) A szorméjükért tenyésztett állatokat a rendelet 6. számú mellékletének előírásai szerint kell leölni.

(3) A felesleges naposcsibéket és a keltető üzem hulladékában lévő embriókat a lehető leggyorsabban le kell ölni a rendelet 7. számú mellékletének előírásai szerint.

10. § A 8. § és 9. § előírásai nem vonatkoznak azokra az esetekre, amikor az állatok életétendkívüli ok miatt azonnal ki kell oltani.

11. § A sérült vagy beteg állatokat a helyszínen kell levágni, vagy leölni. Az eljáró állatorvos azonban a vágás vagy leölés céljából engedélyezheti a sérült vagy beteg állatok szállítását abban az esetben, ha az állatoknak nem okoz további fájdalmat és szenvedést.

Záró rendelkezések

12. § (1) Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

(2) A háztartásban ételmezési célra levágandó sertés, juh és kecske kábítására vonatkozó rendelkezést 2003. január 1. napjától kell alkalmazni.

(3) Ez a jogszabály a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt, és az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Európai Megállapodási jogközelítésre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a Tanács 88/306/EGK határozata: Európai Egyezmény a vágóállatok védelméről,
- a Tanács 93/119/EGK irányelve az állatok védelméről levágásukkor.

Dr. Szabadi Béla s.k.

földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztérium politikai államtitkár

1. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok mozgatására és a vágóhidon történő elszállásolására vonatkozó előírások

1. Általános előírások

1.1. Valamennyi vágóhidnak rendelkeznie kell megfelelő berendezéssel és felszereléssel az állatoknak a szállítóeszközökről történő lerakodásához.

1.2. Az állatokat megérkezésük után a lehető legrövidebb időn belül ki kell rakni. Amennyiben a késedelem elkerülhetetlen, az állatokat védeni kell az időjárási szélsőségektől, és részükre megfelelő szellőzésről kell gondoskodni.

1.3. Azokat az állatokat, amelyek fajuk, nemük, koruk vagy származásuk következtében kárt okozhatnak egymásban, el kell különíteni, és el kell zárni egymástól.

1.4. Az állatokat meg kell védeni a kedvezőtlen időjárási viszonyoktól. Amennyiben nyirkos időjárásban magas hőmérsékletnek voltak kitéve, akkor az állatokat megfelelő módon le kell hutetni.

1.5. Legalább reggelként és estéként ellenőrizni kell az állatok kondícióját és egészségi állapotát.

1.6. Azokat az állatokat, amelyeken a szállítás alatt, vagy a vágóhidra való megérkezéskor fájdalom vagy szenvedés jelei mutatkoztak, továbbá a szopós állatokat - egyéb vonatkozó előírások betartása mellett - azonnal le kell vágni. Ha ez nem lehetséges, úgy ezeket az állatokat el kell különíteni, és lehetőleg mielőbb, de legalább két órán belül le kell vágni.

A járásképtelen állatokat nem szabad a levágás helyére vonszolni, hanem ott kell levágni, ahol fekszenek, vagy amennyiben lehetséges és az nem jár együtt felesleges fájdalommal, ezeket targoncán vagy mozgatható kocsin a kényszervágás helyére kell szállítani.

2. A nem konténerben szállított állatokra vonatkozó előírások

2.1. Az állatkirakodó berendezést csúszásmentes padozattal kell kiképezni és, ha szükséges, oldalsó védelemmel kell ellátni.

A rámpákat, hidakat, valamint le és felhajtó utakat, folyosókat oldalakkal, korlátokkal vagy egyéb védelemmel kell ellátni, illetve felszerelni, hogy megakadályozzák az állatok elesését, sérülését.

A kijárat és bejárat rámpákat a lehető legkisebb lejtéssel kell kialakítani.

2.2. A kirakás alatt ügyelni kell arra, hogy az állatokat ne ijessék meg, ne izgassák vagy ingereljék, továbbá biztosítani kell azt, nehegy elessenek. Az állatokat nem szabad fejüknél, szarvuknál, fülüknél, lábuknál, farkuknál, vagy szorzetüknél fogva oly módon felemelni, hogy az felesleges fájdalmat vagy szenvedést okozzon. Amikor szükséges, az állatokat egyenként kell vezetni.

2.3. Az állatokat óvatosan kell mozgatni. A felhajtó utakat úgy kell kiképezni, hogy az állatok sérülésének a veszélye minimális legyen, továbbá úgy kell elrendezni, hogy kihasználják az állatok csoportos közlekedéskor hajlamát. Az állatok terelésére, ösztökélésére szolgáló eszközöket csak kizárólag erre a célra, és amennyiben szükséges, csak rövid időszakokra szabad felhasználni. Az áramütéssel járó eszközöket kizárólag olyan felnőtt szarvasmarháknál vagy sertéseknél lehet alkalmazni, amelyek nem hajlandók megmozdulni, és csak akkor, ha a két másodpercnél rövidebb ideig tartó áramütések megfelelően eloszanak az állatok testén, továbbá, ha az állatokkal szemben van az a helyiség, ahová be kell menniük. Az ilyen áramütések csak a hátulsi testrészek izomzatán alkalmazhatók.

2.4. Az állatokat nem szabad megütni, sem megnyomni a test különösen érzékeny részeit. Különösen nem szabad az állatok farkát meghúzni, megcsavarni, vagy megtörni, és nem szabad a szemükbe nyúlni. Vés és rúgás nem alkalmazható.

2.5. Az állatokat csak abban az esetben szabad a levágás helyére vinni, ha azok azonnal levághatók. Ha közvetlenül a megérkezés után nem kerül sor a levágásra, úgy az állatokat el kell szállásolni.

2.6. A vágóhidakat elegendő számú karámmal kell felszerelni az állatok megfelelő elszállásolásához, védelmet nyújtva a kedvezőtlen időjárási hatások ellen.

2.7. A külön jogszabályokban meghatározott, vonatkozó előírások megtartásán kívül az állatszállásokon, istállóknak rendelkezniük kell:

- olyan padozattal, amely minimálisra csökkenti a csúszás veszélyét, és nem okoz sérülést az azzal érintkezésbe kerülő állatoknak,

- megfelelő szellőzéssel, figyelembe véve a várható hőmérsékleti és páratartalmi szélsőségeket; ahol mesterséges szellőztetésre van szükség, a szellőztető berendezés meghibásodása esetére soron kívüli tartalékberendezéskről kell gondoskodni,

- megfelelő erősségű mesterséges megvilágítással, amely lehetővé teszi az állatok mindenkori ellenőrzését. Ha szükséges, megfelelő tartalékvilágítással is rendelkezni kell,

- ahol szükséges, az állatok lekötéséhez szükséges berendezéssel,

- ahol szükséges, megfelelő alomkészlettel az éjszakra elszállásolt állatok részére.

2.8. Ahol a hivatkozott istállókon kívül a vágóhidak természetes védelem vagy árnyék nélküli nyitott karámmal rendelkeznek, gondoskodni kell a kedvezőtlen időjárás elleni megfelelő védelemről. Ezeket a nyitott karámmokat úgy kell működtetni, hogy az állatok ne legyenek fizikai, kémiai vagy egyéb egészségkárosító veszélyeknek kitéve.

2.9. Azoknak az állatoknak, amelyeket érkezésük után nem visznek azonnal a vágás helyére, ivóvizet kell biztosítani olyan megoldással, hogy ahhoz mindenkor hozzáférhessenek. Azokat az állatokat, amelyeket érkezésük után nyolc órán belül nem vágják le, szükség szerint, de nyolc óra elteltével feltétlenül itatni, tizenkét óra elteltével etetni kell, megfelelő időközökben, csökkentett mennyiségű takarmány adásával.

2.10. Azokat az állatokat, amelyeket tizenkét órán át vagy ennél hosszabb ideig a vágóhídon tartanak, el kell szállásolni, és ahol célszerű, úgy kikötni, hogy nehézség nélkül lefekhessenek.

3. A konténerekben szállított állatokra vonatkozó előírások

3.1. Azokat a konténereket, amelyekben állatok szállítanak, óvatosan kell mozgatni, azokat nem szabad dobálni, feldönteni, vagy leejteni. Ahol lehetőség van rá, a konténereket vízszintesen és gépi úton kell felrakni, és lerakni.

3.2. A perforált vagy rugalmas fenékkal rendelkező konténerekben szállított állatokat különös óvatossággal kell kirakni, nehogy megsérüljenek. Ahol célszerű, az állatokat egyenként kell kirakni a konténerekből.

3.3. A konténerekben szállított állatokat a lehető legrövidebb időn belül le kell vágni, ettől eltérő esetben, ha szükséges, az állatokat meg kell itatni és etetni a 2.9. pontban foglaltak szerint.

4. Az állatok etetésére és itatására az Állategészségügyi Szabályzat rendelkezései az irányadók.

2. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok féken tartása a kábítás, levágás vagy leölés előtt

1. Az állatokat megfelelő módon féken kell tartani úgy, hogy megkíméljék őket minden fájdalomtól, szenvedéstől, izgalmától, sérüléstől vagy zúzódástól.

A rituális vágás esetén a szarvasmarhák féken tartása kötelező az olyan vágás előtt, amely során mechanikai módszert alkalmaznak annak érdekében, hogy elkerüljék az állatok fájdalmát, szenvedését, izgalmát, vagy minden egyéb sérülését vagy zúzódását.

2. Kábítás vagy leölés előtt nem szabad az állatok lábait összekötni és az állatokat felakasztani. A baromfit és a nyulakat azonban fel lehet akasztani vagy függeszteni vágásra akkor, ha megfelelő intézkedések történnek annak biztosítására, hogy ezen állatok kábításkor elég nyugodt helyzetben és állapotban legyenek ahhoz, hogy azt eredményesen és indokolatlan idővesztés nélkül elvégezzék.

3. Azokat az állatokat, amelyeket a fejre alkalmazott mechanikai vagy elektromos eszközökkel kábítanak el vagy ölnek le, olyan helyzetbe kell hozni, hogy az alkalmazott berendezés könnyen pontosan és megfelelő időben alkalmazható és működtethető legyen. Egypatajúak és szarvasmarhák esetében a fej mozgásának korlátozására megfelelő eszközök alkalmazhatók.

4. Elektromos kábítóberendezést nem szabad féken tartási vagy mozdulatlaná tételező eszközként vagy az állatok ösztökéléséhez felhasználni.

3. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

A nem szorméjükért tenyésztett állatok kábítása vagy leölése

1. Engedélyezett módszerek

1.1. Kábításnál

- Rögzített závarzatú pisztoly.
- Agyrázkódás eloldézése.
- Elektronarkózis.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

1.2. Leölés

- Szabadgolyós pisztoly vagy puska.
- Elektromos áramütés.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

1.3. A lefejezés, a nyak kicsavarása (nyakcsigolyák kifecamítása) és a vákuumkamra, ~~min~~ bizonyos különleges állatfajok leölési módszerei akkor alkalmazhatók, ha a rendelet 3. §-ában foglaltaknak megfelelnek, és az e melléklet 3. pontjában meghatározott, a leölésre vonatkozó különleges előírások érvényesülnek.

2. A kábítás különleges előírásai

A kábítás csak akkor végezhető el, ha ezt követően mód van az állatok haladéktalan elvéreztetésére.

2.1. Rögzített závarzatú pisztoly

2.1.1. Az eszközök megfelelő elhelyezésével kell biztosítani, hogy a lövedék az agyvelőbe bejusson. Különösen tilos a szarvasmarhát a fejtetron megloni. A juhokat és kecskéket lehet fejtetron megloni, ha a szarvak alakja akadályozza az elobb említett megoldást. Ilyen esetekben a lövést közvetlenül a szarvak töve mögé kell leadni és a száját célba venni, továbbá a véreztetést a lövéstől számított 15 másodpercen belül meg kell kezdeni.

2.1.2. Rögzített závarzatú pisztoly használata esetén az azt kezelő személynek ellenőriznie kell, hogy a závarzat teljesen visszaugorjon az egyes lövések után. Ha ez nem történik meg, az eszközt nem szabad újra használni addig, amíg meg nem javítják.

2.1.3. Az állatokat csak akkor szabad a kábítókarámban elhelyezni, ha a kábítást végző személy már felkészült annak végrehajtására. Tilos a fejét addig rögzíteni, amíg a kábítást végző személy nem készült a kábításra.

2.2. Agyrázkódás eloldézése

2.2.1. Ez csak olyan mechanikailag működtetett eszköz alkalmazása esetén megengedett, amely ütést mér a koponyára. A kezelőszemélynek az eszközt megfelelő helyzetben kell alkalmaznia, és a gyártó cég útmutatásai szerinti megfelelő töltetet kell használnia annak érdekében, hogy a kábítás a koponya összetörése nélkül eredményes legyen.

2.2.2. Kiszámú nyúl esetében, ha nem mechanikai ütést mérnek a koponyára, a muveletet úgy kell végrehajtani, hogy az állat azonnal kábult állapotba kerüljön és kábult maradjon a halál beálltáig, továbbá mindez megfeleljen a rendelet 3. §-ában foglalt általános előírásoknak.

2.3. Elektronarkózis

2.3.1. Elektródák

2.3.1.1. Az elektródákat úgy kell elhelyezni, hogy azok befogják a koponyát, és az áram áthaladjon az agyon. Megfelelő intézkedéseket kell tenni ahhoz, hogy jó elektromos kapcsolat jöjjön létre (például a suru gyapjú eltávolításával vagy a borfelület benedvesítésével).

2.3.1.2. Ha az állatokat egyenként kábítják el, kábítóberendezést

- el kell látni egy olyan muszerrel, amely méri a terhelés impedanciáját (ellenállását), és megakadályozza a berendezés működését, ha a minimálisan előírt áram nem tud áthaladni,
- el kell látni egy olyan muszerrel, amely az egyes állatnál fény- és hanghatással jelzi a berendezés működési időtartamát,
- el kell látni egy olyan muszerrel, amely jelzi a terhelés alatti feszültséget és az áramerősséget. Ezt úgy kell elhelyezni, hogy azt a kezelőszemély jól láthassa.

2.3.2. Vízfürdős kábítók

- Ha vízfürdős kábítást használnak a baromfi elkábításához, a víz szintjét úgy kell beállítani, hogy az jó kapcsolatot biztosítson a szárnyas fejével. Ebben az esetben az áram erősségét és a behatás időtartamát úgy kell meghatározni, hogy az állat azonnal kábult állapotba kerüljön, és a kábultság megmaradjon a halál beálltáig.

- Ha a baromfit csoportosan kábítják el vízfürdőben, ott elegendő feszültséget kell fenntartani ahhoz az áramerősség előállításához, amely biztosítja minden állat elkábítását.

- Megfelelő intézkedéseket kell tenni (jó elektromos érintkezés létrehozásával és a lábhoz kapcsolt bilincs benedvesítésével) annak biztosítására, hogy az áram előírás szerűen áthaladjon.

- A baromfi vízfürdőtartály mérete és mélysége meg kell feleljen a vágásra kerülő szárnyas fajtájának úgy, hogy a bemenetnél ne legyen túlfolyás. A vízben lévő elektródának a vízfürdő hosszában végig kell érnie.

- Szükség esetén kézi tartálékapcsolóval kell rendelkezni.

2.4. Széndioxid-gáz alkalmazása

2.4.1. A sertések kábításánál a széndioxid-koncentrációjának legalább 70 térfogatszázaléknak kell lennie.

2.4.2. A sertések kábítókamráját és a továbbításra szolgáló berendezést úgy kell kialakítani és működtetni, hogy a sertések sérülése és a mellkas összenyomása elkerülhető legyen, továbbá, hogy a sertések mindaddig állva maradjanak, amíg el nem veszítik az eszméletüket. Megfelelő világításról kell gondoskodni a szállítóberendezési rendszerben és a kamrában, amely lehetővé teszi a sertések és a környezet megfigyelését.

2.4.3. A kamrát megfelelő készülékkel kell felszerelni, amely a legnagyobb behatási ponton méri a gáz koncentrációját, továbbá jól látható és hallható figyelmeztető jelzést ad, ha a széndioxid-koncentráció a szükséges szint alá esik.

2.4.4. A sertéseket olyan boxokba vagy konténerekbe kell elhelyezni, amelyekben láthatják egymást és a berendezésbe való kerülésüktől számított 30 másodpercen belül a gázkamrába kell jutniuk. A kamrában a sertéseknek a belépéstől a lehető legrövidebb időn belül a maximális gázkoncentráció helyére kell kerülniük, és ezt követően elegendő ideig kell azokat a széndioxid-gáz hatásának kitenni annak érdekében, hogy a kábult állapot a levágásukig megmaradjon.

3. A leölés különleges előírásai

3.1. Szabadgolyós pisztoly vagy puska

Ezek az eszközök különböző állatfajok, elsősorban a tenyésztett nagyvad és a szarvas leölésénél alkalmazhatók.

3.2. Lefejezés és a nyak kicsavarása (nyakcsigolyák kifecmítése)

Ezek a módszerek csak baromfi és egyéb madarak leölésénél alkalmazhatók.

3.3. Vákuumkamra

Ez a módszer csak bizonyos tenyésztett vadon élő és fogyasztásra szánt szárnyasok (fürg, fogoly és fácán) véreztetés nélküli leölésekor alkalmazható.

Az általános előírások betartásán kívül gondoskodni kell:

- az állatoknak olyan légmentesen zárt kamrában való elhelyezéséről, amelyben a vákuum nagyteljesítményű elektromos szivattyú segítségével gyorsan elérhető,
- arról, hogy a vákuum az állatok halálának pillanatáig fennmaradjon,
- az állatoknak olyan szállítótartályokban való csoportos elhelyezéséről, amelyek az erre a célra szolgáló vákuumkamrában elhelyezhetők.

4. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Az állatok elvéreztetése

1. Az elkábított állatoknál az elvéreztetést a kábítás után haladéktalanul meg kell kezdeni, és azt úgy kell végrehajtani, hogy gyors, boséges és tökéletes elvérzést eredményezzen. Az elvéreztetést minden esetben addig kell elvégezni, mielőtt az állat az öntudatát visszanyerné.

2. Az elkábított állatokat úgy kell elvéreztetni, hogy átvágják legalább az egyik nyaki ütőeret ~~gy~~ azokat az ereket, amelyekből erednek.

Az erek átvágása után semmilyen elokészítő folyamat, sem elektromos ingerlés nem végezhető mindaddig, amíg az elvérzés be nem fejeződik.

3. Ha egy személy végzi, illetve felelős az állat kábításáért, a lábtilincs ~~h~~helyezéséért, az állat felemeléséért és elvéreztetéséért, akkor ennek a személynek ezeket a műveleteket egymás után kell elvégeznie egy állaton, mielőtt egy másik állaton ezeket megkezdené.

4. Amennyiben a baromfi elvéreztetésére automata nyakvágó berendezést használnak, kézi tartalékeszközt kell biztosítani az esetleges üzemzavar vagy meghibásodás esetére annak érdekében, hogy az állatokat azonnal le lehessen vágni.

5. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Járványügyi, illetve betegségmegelőzési célból alkalmazott leölési módszerek

Engedélyezett módszerek

A rendelet 3. számú mellékletében foglalt bármelyik módszer alkalmazható, amennyiben az biztosan halált okoz. Ezenkívül a hatósági állatorvos az e rendelet 3. §-ában foglalt általános ebírások betartása mellett engedélyezheti más módszerek alkalmazását is öntudati állapotban lévő állatok leöléséhez akkor, ha

- az alkalmazott eljárások (pl. a rögzített závarzatú pisztollyal történő lövés) nem okoznak azonnali halált, és megfelelő intézkedéseket tesznek az állatok lehető leggyorsabb leölésére,
- az állatokon a halál beálltáig semmilyen más műveletet nem végeznek.

6. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez

Prémes állatok leölési módszerei

1. Engedélyezett módszerek

- Mechanikus működtetésű eszközök, amelyek behatolnak az agyba.
- Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése.
- Szívmegállás előidézése elektromos áramütéssel.
- Szénmonoxid-gáz alkalmazása.
- Kloroform-gáz alkalmazása.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

2. Különleges követelmények

2.1. Mechanikus működtetésű eszközök, amelyek behatolnak az agyba

2.1.1. Az eszközöket úgy kell elhelyezni és irányítani, hogy a lövedék agyvelőbe való behatolása biztos legyen.

2.1.2. Ez a módszer csak akkor engedélyezett, ha azt azonnali elvéreztetés követi.

2.2. Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése

Csak olyan altató hatású gyógyszerek és adagok használhatók, amelyek azonnali öntudatvesztést okoznak, és ezt gyors halál követi.

2.3. Szívmegállást okozó elektromos áramütés

Az elektródákat úgy kell felhelyezni, hogy azok közrefogják az agyat és a szívet, és átíveljenek azokon. Azt a legkisebb áramerősséget kell alkalmazni, amely azonnali öntudatvesztést és szívmegállást okoz. A rókaik esetében, amelyeknél az elektródákat a szájhoz és a végbélhez kapcsolják, átöson 0,3 amper erősségű áramot kell alkalmazni legalább három másodpercen át.

2.4. Szén-monoxid-gáz alkalmazása

2.4.1. Az állatok gázkamráját úgy kell kialakítani és karbantartani, hogy elkerüljék az állatok sérülését, és hogy megfigyelésükre lehetséges legyen.

2.4.2. Az állatokat csak azt követően lehet a kamrába bevezetni, amikor azt már legalább 1 térfogatszázalék koncentrációjú szén-monoxid-gázzal megtöltötték, és a gáz utánpótlása 100 százalékos szénmonoxid-forrással biztosítva van.

2.4.3. A külön erre a célra alkalmazott, gép által előállított gáz a menyétfélék és a csincsillák leöléséhez abban az esetben használható fel, ha próbákkal ellenőrizték azt, hogy a használt gáz

- megfelelően lehull,
- elegendő mennyiségben átszivárgott,
- nem tartalmaz semmiféle ingerlő anyagot,

és biztosított, hogy az állatok addig nem kerülnek a kamrába, amíg a szénmonoxid-koncentráció el nem éri legalább az 1 térfogatszázalékot.

2.4.4. A belélegzett gáznak elöször tökéletes általános altatóhatást kell előidéznie, és azonnali biztos halált kell okoznia.

2.4.5. Az állatoknak addig kell a kamrában maradniuk, amíg el nem pusztulnak.

2.5. Kloroform-gáz alkalmazása

A kloroform-gáz a csincillák leöléséhez alkalmazható azzal a feltétellel, hogy

2.5.1. az állatok gázkamráját úgy alakították ki, és annak karbantartása úgy történik, hogy az állatok sérülését elkerüljék, és megfigyelésükre lehetőség legyen,

2.5.2. az állatokat csak akkor helyezik be a kamrába, ha az telített kloroformvegyet tartalmaz,

2.5.3. belégzés után a gáz eloször tökéletes általános altatóhatást idéz elő, és azután biztos halált okoz,

2.5.4. az állatok addig a kamrában maradnak, amíg el nem pusztulnak.

2.6. Szén-dioxid-gáz alkalmazása

A szén-dioxid a menyétfélék és a csincillák leöléséhez használható azzal a feltétellel, hogy

2.6.1. az állatok gázkamráját úgy alakították ki, és annak karbantartása úgy történik, hogy elkerüljék az állatok sérülését és megfigyelésükre lehetőség legyen,

2.6.2. az állatokat csak akkor vezetik be a kamrába, ha abban a lehető legmagasabb a széndioxid-koncentráció, és ezt egy 100 százalékos széndioxid-forrás biztosítja,

2.6.3. belégzés után a gáz eloször tökéletes általános altatóhatást idéz elő, és azután biztos halált okoz,

2.6.4. az állatok addig a kamrában maradnak, amíg el nem pusztulnak.

7. számú melléklet a 9/1999. (I. 27.) FVM rendelethez**A felesleges csibék és embriók leölése a keltető üzemekben****1. Engedélyezett módszerek a csibék leölésére**

- Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása.
- Széndioxid-gáz alkalmazása.

2. Különleges követelmények**2.1. Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása**

2.1.1. Az állatokat olyan berendezéssel kell leölni, amely gyorsan forgó, mechanikusan működtetett vágókésekkel vagy tárcsákkal működik.

2.1.2. A berendezés megfelelő kapacitású kell legyen ahhoz, hogy minden állatot azonnal elpusztítson még akkor is, ha nagyszámú állatról van szó.

2.2. Széndioxid-gáz alkalmazása

2.2.1. Az állatokat olyan térben kell elhelyezni, amelyben az elérhető legnagyobb széndioxid-koncentráció biztosított, és ezt egy 100 százalékos széndioxid-forrás szolgáltatja.

2.2.2. Az állatokat addig kell ebben a térben tartani, amíg el nem pusztulnak.

3. Engedélyezett módszer az embriók elpusztítására

3.1. Minden keltetőüzemnek rendelkeznie kell a 21. pontban meghatározott mechanikus berendezéssel az élő embriók azonnali elpusztításához.

3.2. Egyéb, tudományosan elismert leölési módszerek is alkalmazhatók azzal a feltétellel, hogy azok megfelelnek az e rendelet 3. §-ában foglalt általános előírásoknak.

10/1999. (I. 27.) FVM rendelet az Állatvédelmi Tanácsadó Testületrol

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. §a (4) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján- az érdekelt miniszterekkel egyetértésben- a következőket rendelem el:

1. § A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: miniszter) az állatvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtásának elősegítésére Állatvédelmi Tanácsadó Testületet (a továbbiakban: Tanácsadó Testületet) létrehoz.

2. § (1) A miniszter a Tanácsadó Testületben való részvételre felkéri

- a) a környezetvédelmi miniszter,
- b) az egészségügyi miniszter,
- c) a gazdasági miniszter,
- d) az oktatási miniszter,

e) a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) elnöke,
 f) az állatorvostudományi egyetem rektora,
 g) az agrártudományi egyetemek rektorai,
 h) az orvostudományi egyetemek rektorai,
 i) a tudományegyetemek rektorai,
 j) a Magyar Állatorvosi Kamara,
 k) a Magyar Állattenyésztők Szövetsége,
 l) a laboratóriumi állattenyésztők szervezete,
 m) a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetsége (a továbbiakban: Gyógyszergyártók Szövetsége),
 valamint
 n) a bejegyzett országos állatvédo szervezetek által e tisztségre jelölt személyeket.

(2) A Tanácsadó Testület tagja - a Földmuvelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjében - a miniszter által e tisztségre kinevezett köztisztviselő.

(3) Az a)-d) pontban felsorolt szervek, valamint az f)-l) pontban megjelölt szervezetek egy-egy fot, az Akadémia három fot, a Gyógyszergyártók Szövetsége három fot delegál a Tanácsadó Testületbe.

(4) A bejegyzett országos állatvédo szervezetek - az általuk meghatározott módon - a Tanácsadó Testületbe együttesen három fot választanak, és delegálnak.

3. § (1) A Tanácsadó Testület az állatkísérletekkel kapcsolatos feladatok véleményezésére kilenc tagú Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanácsot (a továbbiakban: Etikai Tanács) választ saját tagjai sorából.

(2) Az Etikai Tanács tagja az élettudományokban szerzett felsőfokú diplomával rendelkező személy lehet.

(3) Az Etikai Tanács elnökét saját tagjai közül választja, ügyrendjét maga állapítja meg, amelyet a miniszter hagy jóvá.

4. § (1) A Tanácsadó Testület feladata az állatvédelemmel kapcsolatos feladatok elősegítése, valamint az állatvédelem szerepének és jelentőségének terjesztése.

(2) A Tanácsadó Testület évente négyszer ülésezik.

5. § (1) Az Etikai Tanács véleményezi

a) az állatkísérletek engedélyezése iránt benyújtott kérelmeket,

b) az engedélyezett állatfajoktól eltérő fajú állatok kísérletre való felhasználásának engedélyezését,

c) a különösen nagy fájdalommal járó kísérleteket, valamint

d) a külön jogszabályban meghatározott egyes állatfajok felhasználása iránti kérelmeket, ~~amennyiben~~ azok nem regisztrált tenyészetből vagy beszállítótól származnak.

(2) Az Etikai Tanács üléseit a szükséghez képest tartja oly módon, hogy az (1) bekezdésben megjelölt kérelmekkel időben elbírálgathatók legyenek.

(3) Az Etikai Tanács működéséről évente beszámol a Tanácsadó Testületnek.

6. § (1) A Tanácsadó Testület és az Etikai Tanács működésének feltételeiről a miniszter gondoskodik.

(2) Az Etikai Tanács különösen indokolt esetben külső szakértőt vehet igénybe.

(3) Az Etikai Tanács tagjait, valamint a külső szakértőket a tudásukra jutott kutatási, tudományos, illetve gyártási titoknak minősülő adatok tekintetében titoktartási kötelezettség terheli.

7. § Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

Dr. Szabadi Béla s.k.

földmuvelésügyi és vidékfejlesztési minisztérium politikai államtitkár

13/1999. (IV. 28.) KHVM-FVM együttes rendelet az állatszállításról

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 49. § (4) bekezdésének d) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

A rendelet hatálya

1. § (1) A rendelet hatálya a gerinces állatok (pl. a háziasított egypatás állatok, a háziasított szarvasmarha, juh, kecske, sertés, baromfi, házinyúl, macska, kutya, egyéb emlők, madarak és halak) szállítására és fuvarozására (a továbbiakban együtt: szállítás) terjed ki.

(2) E rendelet alkalmazásában szállításnak minősül, ha az állattartó az állat továbbítását maga végzi.

(3) Abban az esetben, ha az állatszállítás országhatáron túlra vagy országhatáron túlról történik, e rendelet rendelkezéseit csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik.

2. § E rendelet előírásait nem kell alkalmazni:

a) a nem kereskedelmi célú szállításra, ideértve a kedvtelésből tartott állatok szállítását, vagy

b) ha a szállítás az 50 km-t nem haladja meg, vagy

c) az állattartó által saját állatszállító járművel vándoroltatás céljából történő szállításra.

Az állatszállítás és ellenőrzés általános szabályai

3. § (1) Az 1. § (1) bekezdésben felsorolt állatok abban az esetben szállíthatók, ha fizikai és egészségi állapotuk alapján a tervezett szállításra alkalmasak, és a szállítás közbeni, valamint a rendeltetési helyen történő ellátásukról az állattartó vagy megbízottja gondoskodott. A szállításra való alkalmasságot állatorvos igazolja.

(2) Azokat az állatokat, amelyek a szállítás során megbetegednek vagy megsérülnek, el kell különíteni, mielőtt elsősegélyben, illetve állatorvosi ellátásban kell részesíteni, vagy sürgősség esetén kényszerű elvezetést kell végezni.

4. § (1) Szállítani csak olyan okmánnyal szabad, amelyből a hatósági állatorvos az állatok eredetét és tulajdonosát, a kiindulási és rendeltetési helyet, valamint az indulás pontos idejét ellenőrizheti.

(2) A szállítónak a hatósági állatorvos részére a szállítás megkezdése előtt írásban nyilatkoznia kell arról, hogy

a) az érvényes állat-egészségügyi előírásokat betartja,

b) nem szállít, vagy szállítat állatokat oly módon, amely az állatoknak sérülést vagy indokolatlan szenvedést okozhatna,

c) olyan szállítóeszközt használ, amely megfelel a vonatkozó előírásoknak.

(3) A fuvarozónak az állatok fuvarozásával olyan gazdálkodó szervezetet, illetőleg az állatok kíséréseivel olyan személyt kell megbízni, aki megfelelő szakmai hozzáértéssel és gyakorlati tapasztalattal rendelkezik a szállított állatokkal való bánás, valamint ellátás területén.

5. § (1) A szállítás megkezdése előtt a szállítónak, a fuvarozónak nemzetközi szállításnál minden esetben, belföldön a nyolc órát meghaladó állatszállításnál e rendelet *melléklete* szerinti úttervet kell készíteni, amelyet a hatósági állatorvos által kiállított állat-egészségügyi igazoláshoz mellékelni kell.

(2) Az úttervre rá kell vezetni az állatok etetésének, itatásának, pihentetésének idejét és helyét.

(3) A hatósági állatorvos az ellenőrzési ponton vagy az állat-egészségügyi határállomáson az állatokat megvizsgálja, és engedélyezi az út folytatását, amelynek igazolásául az úttervet kézjeggyével és pecsétjével látja el.

(4) A szállítónak, a fuvarozónak a útterv másolatát egy évig meg kell őriznie, és az illetékes megyei (fővárosi) állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állat-egészségügyi állomás) kérésére ellenőrzésre be kell mutatnia.

6. § (1) Ha a szállítóeszköz az állatok menet közbeni etetésére és itatására alkalmas, abban az esetben a szállítás időtartamára a szállított állatok fajának megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvizet (a továbbiakban: itatóvíz), valamint takarmányt kell biztosítani. Ez vonatkozik arra az esetre is, ha az útterv megváltozik, vagy a szállítás a szállítón, a fuvarozón kívülálló okok miatt megszakad.

(2) A hatósági állatorvos a megállóhelyeken az állatokat ellenőrizheti, és meggyozódhat arról, hogy az állatok alkalmasak-e az út folytatására.

(3) A hatósági állatorvos az állatszállítványt a szállítás során csak akkor tarthatja vissza, ha az az állatok egészsége vagy állatvédelmi szempontból szükséges. Amennyiben az állatszállítványt két óránál hosszabb ideig kell visszatartani a külön jogszabályban foglaltak szerint kell eljárni.

7. § A hatósági állatorvos ellenőrzi:

a) a szállítóeszközöket és az állatokat a kiindulási helyeken, az állatpiacokon, a megállóhelyeken és az átrakodóhelyeken,

b) a szállítóeszközöket és az állatokat a rendeltetési helyre érkezéskor,

c) a kísérő okmányok adatait.

A ló, a szamár, az öszvér, a szarvasmarha, a bivaly, a juh, a kecske és a sertés szállítására vonatkozó előírások

8. § (1) A szállítóeszköznek alkalmasnak kell lennie arra, hogy az állatokat megvédje az időjárás kedvezőtlen és szélsőséges hatásaitól, ne okozzon sérülést, továbbá könnyen tisztítható és szökésbiztos legyen. A légcserének és a rendelkezésre álló légtérnek összhangban kell állnia a szállítás feltételeivel és a szállított állatok fajával és testtömegével.

(2) A szállítóeszköznek lehetővé kell tennie az állatok ellenőrzését, ellátását, azok megvizsgálását, továbbá azt, hogy azokban az állatokban a légcserének akadályozása nélkül el lehessen helyezni. A szállítóeszköz padozatának a szállítás és a kezelés során vízszintes helyzetben kell lennie, valamint az állatokat óvni kell az erősebb rázkódástól vagy ütődéstől. A szállítóeszközt olyan jelzéssel kell ellátni, amely utal arra, hogy abban élő állatokat szállítanak, valamint jelezni kell az állatok elhelyezkedését.

(3) Az állatokat kizárólag alaposan megtisztított és fertőtlenített szállítóeszközbe lehet berakni.

(4) A szállítóeszköz rakfelületének szilárdnak és csúszásmentesnek kell lennie, onnan állat vagy hulladék nem eshet, illetőleg nem szóródhat ki. A padozatot a bélsár és vizelet megkötésére megfelelő alomanyaggal kell borítani, kivéve ha ezt más hatékony módon oldják meg, vagy a trágyát rendszeresen eltávolítják.

9. § (1) A lovak, a betörtlen csikók és az önálló bokszban elhelyezett egypatások csak egyszintes szállítóeszközben, kötéfkkel szállíthatók.

(2) A kötélnak vagy egyéb megkötésre használt eszköznek elég erősnek és elég hosszúnak kell lennie ahhoz, hogy a szállítás során ne szakadjon el, továbbá, hogy az állatok lefeküdhessenek, enni és inni tudjanak, valamint elkerülhető legyen a fulladás vagy sérülés. Az állatokat tilos a szarvuknál vagy orrkarikánál fogva megkötni.

(3) Tenyészló és versenyló kizárólag menetirány szerint fejfelé előre köthető meg.

10. § (1) A szállítás megkezdése előtt az állatokat fajuk szerint el kell különíteni. A szállítóeszközön a különböző életkorú állatokat elkülönítve kell tartani, kivéve, ha anyaállatot szállítanak együtt szoptós utódával.

(2) A nem ivartalanított hím állatokat a nőtény állatoktól, a felnőtt tenyészkánokat egymástól, továbbá a méneket egymástól elkülönítve kell szállítani, kivéve, ha az állatokat együtt nevelték fel, vagy azok egymáshoz szoktak.

(3) Az állatok egészségére káros anyagok az állatokkal együtt nem szállíthatók.

11. § Az állatok be- és kirakodására megfelelő felszerelést kell használni (pl. hidak, rámpák, le- és feljárók) és ügyelni kell az elcsúszás megelőzésére, valamint az oldalirányú védelemre. A rakodás és szállítás alatt tilos az állatokat gépi módon felfüggeszteni, valamint fejüknél, szarvuknál, lábuknál, farkuknál vagy gnyja borúknál fogva felemelni vagy húzni.

12. § (1) Az állatok ellátásához kíséő szükséges, kivéve, ha

a) az állatokat biztonságos, megfelelő légcseréjű konténerben szállítják, és a tervezett szállítás idejének kétszeresére elegendő itatóvíz és takarmányolyan tartályban van, amelyet az állatok nem dönthetnek fel;

b) a fuvarozó látja el a kíséő feladatait;

c) a feladó az útitervben megjelölt megállóhelyenként egy személyt biztosít az állatok ellátására.

(2) A kíséő, illetve a feladó által megbízott személy köteles gondoskodni az állatok etetéséről és itatásáról.

(3) A tejelő teheneket 12-15 órás időközönként fejni kell, melyhez megfelelő eszközöket és világítást kell biztosítani.

13. § Az állatszállítás egyéb követelményeit külön jogszabály³ állapítja meg.

A vasúti, közúti, vízi és légi szállításra vonatkozó egyéb követelmények

Vasúti szállítás

14. § (1) Az állatszallító vasúti teherkocsit olyan jól látható jelzéssel kell ellátni, amely utal arra, hogy abban élő állatokat szállítanak.

(2) A vasúti teherkocsi belső falának fából vagy egyéb alkalmas anyagból kell készülnie, amely teljesen sima, és szükség szerint a megkötéshez megfelelő magasságban karikákkal vagy rudakkal ellátott.

(3) Az állatokat szállító vasúti kocsit tolatását kíméletesen kell végezni, és tilos azt gurítani.

15. § (1) Ha a lovakat nem önálló bokszban szállítják, azokat úgy kell megkötni, hogy valamennyien a jármű azonos oldala felé nézzenek, vagy egymással szemben álljanak. A csikókat, illetve a betörtlen állatokat nem szabad megkötni.

(2) A nagytestű állatokat úgy kell berakodni, hogy a szállító, a fuvarozó vagy a kíséő közöttük biztonságosan tudjon közlekedni.

³ Lásd az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V.28.) FM rendeletet.

Közúti szállítás

16. § (1) A szállítóeszközt az időjárás káros hatásait megakadályozó tetovel kell ellátni.

(2) A nagytestű állatok szállítására szolgáló szállítóeszközt az állatok megkötésére alkalmas felszereléssel kell ellátni.

(3) A szállítóeszközt - szükség esetén - az állatok be- és kirakására alkalmas felszereléssel kell ellátni, amelynek meg kell felelnie a 11. §-ban meghatározott feltételeknek.

Vízi szállítás

17. § (1) Az állatokat tilos a nyílt fedélzeten szállítani, kivéve ha azokat konténerben vagy más egyéb módon szállítják, amely megfelelően véd a víztől és az időjárás hatásaitól.

(2) Az állatokat meg kell kötni vagy ketrecben, illetve konténerben kell elhelyezni. Minden ketrechez, konténerhez vagy járműhöz megfelelő közlekedoutat és világítást kell biztosítani.

(3) A hajón az állatok esetleges kényszervágására alkalmas eszközt kell tartani.

(4) A behajózás előtt a szállított állatok számának és a szállítás időtartamának függvényében megfelelő minőségű és mennyiségű takarmányról és itatóvízről kell gondoskodni.

(5) Ha az állatokat a hajón vasúti teherkocsiban szállítják, a fedélzeten megfelelő szellozésről kell gondoskodni.

(6) Ha az állatokat a hajó fedélzetén közúti járműben szállítják, a szerelvényrészt megfelelően rögzíteni kell a vízi járműhöz.

Légi szállítás

18. § (1) Az állatokat légi úton konténerben, ketrecben vagy rekeszben kell szállítani, amelyek biztonságosan rögzíteni kell.

(2) A túlzottan magas vagy alacsony hőmérséklet kialakulásának elkerülése érdekében figyelemmel az állatok fajára - megfelelő óvintézkedést kell tenni, el kell kerülni a légnyomás nagymértékű ingadozását, és gondoskodni a megfelelő szelloztesről.

(3) A teherszállító légi járműveken az állatok esetleges kényszervágására alkalmas eszközt kell tartani.

A baromfi, a házimadarak és a házinyúl szállítására vonatkozó különleges előírások

19. § (1) A 8-19. § előírásait értelemszerűen alkalmazni kell a baromfi, a házimadarak és a házinyúl szállítására is.

(2) Megfelelő mennyiségű takarmányt és itatóvizet kell biztosítani, kivéve

a) ha a szállítás időtartama a be- és kirakodás időtartama nélkül 12 óránál rövidebb,

b) az összes baromfifaj napos egyedeinek 24 óránál rövidebb szállítása esetén, ha a szállítás a kikeléstől számított 72 órán belül befejeződik.

A kutya és a macska szállítására vonatkozó előírások

20. § (1) A 8-19. § előírásait értelemszerűen alkalmazni kell a kutya és a macska szállítása esetén is.

(2) A szállított állatokat legalább 24 órás időközönként meg kell etetni, valamint legfeljebb 12 órás időközönként meg kell itatni.

(3) Az ivarzó nőtényeket a hímektől el kell különíteni.

Az egyéb emlősök és madarak szállítására vonatkozó előírások

21. § (1) A 8-19. § előírásait értelemszerűen alkalmazni kell az egyéb emlősök és madarak szállítására is.

(2) Kizárólag a jó egészségi állapotban lévő és szállításra alkalmas állat szállítható.

(3) Nyugtatószer kizárólag különleges esetekben, állatorvos utasításának megfelelően alkalmazható.

22. § (1) Az egyéb emlősöket és madarakat csak olyan megfelelő jelzéssel ellátott járművel lehet szállítani, amely utal arra, hogy az állat vad, ijedős vagy veszélyes. Fuvarozás esetén feladónak az állat etetéséről, itatásáról és - ha szükséges - különleges ellátásáról egyértelmű írásbeli utasításban kell rendelkeznie.

(2) A vadon élő állatok szállításának előkészítéséről, szállításáról és ellátásáról külön jogszabály rendelkezik.

(3) Az állatok számára a szállítás megkezdése előtt az alkalmazkodáshoz, valamint a berakodáshoz megfelelő időt kell biztosítani, és szükség esetén az állatokat fokozatosan kell behajtani a vasúti kocsiba.

⁴ A Washingtonban, 1973. március 3. napján elfogadott, a veszélyeztetett vadon élő állat és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1986. évi 15. törvényerejű rendelet.

(4) Különböző fajú állatokat tilos egy konténerben szállítani, továbbá tilos olyan, egy fajhoz tartozó állatokat egy konténerben szállítani, amelyek egymással szemben ellenségesen viselkedhetnek.

(5) Szarvasfélék nem szállíthatók közvetlenül az agancsuk váltását követő időszakban.

(6) A madarakat félhomályban kell tartani.

A hidegvérű és az egyéb gerinces állatok, valamint a halak szállítására vonatkozó előírások

23. § A hidegvérű és az egyéb gerinces állatok, valamint halak fajuknak megfelelő konténerben szállíthatók, figyelemmel a megfelelő hely, szellőzés, hőmérséklet, valamint víz- és oxigén-utánpótlás biztosítására, valamint a biztonsági követelményekre.

Férohelyszükséglet

24. § (1) A szállított állatok férohelyszükségletét külön jogszabály⁵ határozza meg, amelyet a (2)(8) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A hosszú szállítás alatt a lovaknak és a csikóknak lehetőséget kell biztosítani a lefekvéshez. A felnőtt lovak és pónik esetében az előírt férohelyszükséglettel legfeljebb 10%-kal, a fiatal lovak és csikók esetében legfeljebb 20%-kal lehet eltérni, figyelemmel a lovak testtömegére és méretére, valamint fizikai eronlétükre, az időjárási viszonyokra és a feltételezett szállítási időtartamra is.

(3) A vemhes állatok részére az előírt férohelyszükségletnél 20%-kal nagyobb területet kell biztosítani.

(4) A juhok és kecskék szállítására meghatározott férohelyszükséglet a fajta, a testméret, az eronléti állapot, a gyapjú hossza, valamint az időjárási tényezők és a szállítás időtartama függvényében 20%-kal eltérhet.

(5) A fajtától, a mérettől és az eronléti állapottól függően a megadott legkisebb férohelyszükséglet 20%-kal növelhető.

(6) Az éghajlatot, a szállítás időtartamát és az érkezés időpontját figyelembe kell venni a rakodási sűrűség kiszámításánál.

(7) A baromfi konténeres szállítása során előírt férohelyszükségletre megadott adatok változhatnak nemcsak az állatok testtömegének és méretének, hanem fizikai eronlétük, az időjárási tényezők és a feltételezett szállítási időtartam függvényében.

Etetési és itatási időköz, a szállítás tartama és a pihenőidőszak

25. § (1) A rendelet hatálya alá tartozó állatszállítás esetén a megállóhelyen történő ellátás nélkül a szállítás időtartama csak abban az esetben haladhatja meg a 8 órát, ha a szállító jármű megfelel a következő feltételeknek:

a) megfelelően almozott;

b) elegendő mennyiségű takarmány áll rendelkezésre, figyelembe véve a szállított állatok számát és a szállítás időtartamát;

c) az állatok közvetlenül megközelíthetők;

d) a szellőztetés megfelelő, és az a külső és belső hőmérséklet, valamint a légállapot függvényében változtatható;

e) mozgatható részekkel rekeszekre osztható;

f) a megállóhelyen történő vízcsatlakozáshoz megfelelő felszereléssel látták el;

g) sertések szállítása esetén az itatásukhoz szükséges vizet is szállít.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelő járművel szállított állatok szállítása esetén az itatási és etetési időközöket, a szállítás időtartamát és a pihenőidőszakok hosszát a következők szerint kell meghatározni:

a) szopós borjú, bány, gida, csikó és malac szállítása esetében 9 óra szállítás után legalább egy óra pihenőt kell tartani, amelynek elegendőnek kell lennie az állatok itatására, és szükség esetén etetésükre; a pihenő után további 9 órán át tarthat a szállítás;

b) a sertéseket legfeljebb 24 óráig lehet szállítani; a szállítás ideje alatt az ivóvízhez folyamatosan hozzá kell férniük;

c) egypatások legfeljebb 24 óráig szállíthatók; a szállítás alatt folyadékot kell adni részükre, és szükség esetén 8 óránként takarmányt;

d) minden egyéb állatfaj szállítása esetén, 14 órás szállítást követően legalább 1 óra pihenőidő szükséges, amelynek elegendőnek kell lennie az állatok itatására, és szükség esetén etetésükre; az állatok a pihenő után további 14 órán át szállíthatók.

(3) A (2) bekezdés b)-c) pontjában meghatározott szállítási idő után az állatokat ki kell rakni, meg kell etetni, itatni, és 24 óra pihenőt kell számukra biztosítani.

(4) Az állatok érdekében az (1) bekezdésben meghatározott szállítási időtartam 2 órával túlléphető, ha ez idő alatt a rendeltetési hely elérhető.

⁵ Lásd az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V.28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 11. függelékét.

Záró rendelkezések

26. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 79. §-ával összhangban, az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

a) a Tanács 91/628/EGK számú irányelve az állatok szállítása közbeni védelméről és a 90/425/EGK számú és a 91/496/EGK számú irányelv módosításáról;

b) a Tanács 95/29/EK irányelve a 91/628/EGK számú, az állatok szállítása közbeni védelméről szóló irányelv módosításáról.

Katona Kálmán s.k.,
közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter

Dr. Torgyán József s.k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Melléklet a 13/1999. (IV. 28.) KHVM-FVM együttes rendelethez

Az útvonaltervnek tartalmaznia kell:

A szállító (fuvarozó) neve, címe:*	Útvonal:*
A szállítóeszköz rendszáma vagy azonosítószáma:*	Kiindulási hely (és ország):* Rendeltetési hely (és ország):* Tervezett utazási idő: *
Az egészségügyi okmány(ok) vagy kísérő okmány száma (bélyegző):**	A kilépési hely vagy az engedélyezett határátkelohely illetékes hatóságának bélyegzője: ***
A kiindulási hely állatorvosának bélyegzője:**	
Az indulás napja és órája: * helye és címe: *	A szállítás időtartama alatt felelős személy neve: *
Megállás vagy átrakás helye:****	A megállás időtartama: ****
a) b)	Indokolás:****
Az érkezés napja és órája: *****	A szállítás időtartama alatt felelős személy aláírása: *

* A szállító (fuvarozó) tölti ki indulás előtt.

** Az illetékes állatorvos tölti ki.

*** A hatósági állatorvos tölti ki a kilépési helyén vagy az engedélyezési határátkelohelyen.

**** A szállító (fuvarozó) útközben tölti ki.

***** A szállító (fuvarozó) érkezéskor tölti ki

32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezogazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. §a (4) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján - az érdeelt miniszterekkel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § E rendelet hatálya

a) a mezogazdasági haszonállatok tenyésztésére, tartására és elhelyezésére (a továbbiakban együtt: állattartás), valamint

b) az állattartással foglalkozó természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságra (a továbbiakban együtt: állattartó) terjed ki.

2. § E rendelet alkalmazásában

a) *állat*: az élelmiszer, gyapjú, bor vagy szorome előállításához vagy egyéb mezogazdasági célra tenyésztett vagy tartott állat,

b) *állattartás*: az állatok olyan feltételek közötti tartása, amelyben azok egészsége, illetve jó közérzete az ember figyelmétől, gondoskodásától függ.

3. § Az állatok tartási feltételei:

a) az adott állatfaj élettani, viselkedési és szociális igényeit figyelembe kell venni,

b) az állatot szakszerűen kell gondozni,

c) az állatot, annak fajára, fajtájára, fejlettségére, házasítására, fiziológiai állapotára figyelemmel kell élelemmel és vízzel ellátni, valamint gondozni,

d) nem szabad az állatnak szükségtelen fájdalmat, sérülést vagy szenvedést okozni.

4. § (1) Az etető- és itatóberendezést úgy kell kialakítani, összeállítani, elhelyezni, üzemeltetni és karbantartani, hogy

a) az a lehető legkisebb mértékre csökkentse a takarmány kiszóródását, illetve az itatóvíz (a továbbiakban: ivóvíz) kiömlését vagy szennyeződését,

b) ahhoz minden egyes állatnak legyen elegendő hozzáférési lehetősége,

c) az ne okozzon vagy eredményezzen sérülést az állatoknak,

d) az bármilyen időjárási körülmények között működjön,

e) a vízfogyasztás és, ahol az szükséges, a takarmányfogyasztás megfigyelhető legyen.

(2) Az állatok férőhelye feleljen meg az állat fajának, fajtájának, korának, ivarának, élettani állapotának és az állat hozzáférjen a pihenő-, etető-, itató-, trágyázóterhez.

5. § (1) Az állat fajtájának megfelelő mozgásszabadságát nem szabad oly módon korlátozni, hogy az az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon.

(2) Ahol egy állatot tartósan vagy rendszeresen lekötnek annak szabadabb mozgása érdekében - az állat élettani és viselkedésbeli szükségleteinek, a bevált gyakorlatnak és a tudományos ismereteknek megfelelően, elegendő teret kell biztosítani.

(3) Szabad tartás esetén biztosítani kell az állatok számára olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok szélsőséges időjárási körülmények esetén védelmet találnak.

6. § Az állattartónak gondoskodnia kell arról, hogy a világítás, hőmérséklet, páratartalom, szellőzés és egyéb környezeti viszonyok (gázkoncentráció vagy zajintenzitás) azon a helyen, ahol az állatot elhelyezik, megfeleljenek a bevált gyakorlatnak és az állat élettani, viselkedésbeli szükségleteinek. Az állatokat állandó, illetve hirtelen nagy zajnak kitenni tilos.

7. § (1) Az állatok körül használt elektromos berendezéseknek biztonságosnak kell lenniük. Az áramütés elleni védelemről gondoskodni kell.

(2) Az állattartás során használt muszaki berendezést naponta legalább egyszer ellenőrizni kell, és minden észlelt hibát a lehető legkisebb késedelemmel el kell hárítani. Ha egy hiba azonnal nem hárítható el, haladéktalanul meg kell tenni az állatok jólétének megóvásához szükséges minden óvintézkedést.

(3) Mesterséges szelloztetésű istállóban olyan kiegészítő, kiegészítő megoldásokról kell gondoskodni, amelyek biztosítják az állatok egészségének megőrzését és a komfortérzetét megvalósító elégséges légcserét akkor is, ha a mesterséges szelloztetési rendszer meghibásodik.

8. § (1) Az állatok zárt elhelyezésekor meg kell szüntetni a szerkezeti éles széleket, a felhasznált anyagok nem okozhatnak kellemetlen érzést, sérülést. Az állattal érintkező felületeknek tisztíthatóknak és fertőtleníthetőeknek kell lenniük.

(2) Az állatok elhelyezésének és az épületnek olyannak kell lennie, hogy az állatok minden nehézség nélkül megfigyelhetők legyenek.

(3) Az istállópadozatnak könnyen tisztíthatóknak és csúszásmentesnek kell lennie. Az állatokat nem szabad folyamatosan sötétben vagy folyamatosan mesterséges fényben tartani.

(4) Az állatok zárt tartására szolgáló épületeket úgy kell megépíteni és karbantartani, hogy a tüzveszély a lehető legkisebb legyen. Az alkalmazott anyagoknak tűzállónak vagy égéskésleltetővel kezeltnek kell lenniük. Minden szükséges intézkedést meg kell tenni (vészjelző rendszer felszerelése, az állatok épületből való eltávolítására kiürítési terv kidolgozása), hogy az állatok megővése érdekében azonnali cselekvésre legyen lehetőség.

9. § (1) Olyan tenyésztési eljárás vagy tenyésztési program, amely bármely állatnak szenvedést okoz, vagy okozhat, a gyakorlatban nem alkalmazható.

(2) Az állatokat nem szabad olyan teljesítményre kényszeríteni, amely- fajukra, korukra, egészségi állapotukra figyelemmel - meghaladja az azoktól elvárható mértéket.

10. § Az állatokat látványosság, demonstráció céljára tilos felhasználni, ha az egészségüket és jó közérzetüket károsan befolyásolja.

11. § (1) Csoportosan tartott állatok esetében az állatok gondozására és felügyeletére megfelelő számú személyzetet kell alkalmazni.

(2) Az állatok gondozásával és felügyeletével csak olyan személy bízható meg, aki az adott fajról, fajtáról, korcsoportról és az alkalmazott tartástechnológiáiról megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik ahhoz, hogy képes legyen

a) felismerni az állatok viselkedésbeli változásának jelentőségét, valamint azt, hogy az állatok egészségesek, továbbá

b) megítélni a technológiai feltételek változásának jelentőségét.

12. § (1) Az állatokat a szükséghez képest, de naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell. Minden állatot egyedileg meg kell vizsgálni, ha ez az állattartás körülményei miatt szükségesnek mutatkozik.

(2) Ha annak gyanúja merül fel, hogy az állat nem egészséges, vagy viselkedésében nyilvánvaló jelei mutatkoznak a kedvezőtlen változásnak, a gondozó késedelem nélkül köteles jelenteni azt az állatorvosnak, és haladéktalanul meg kell tennie azokat a szükséges intézkedéseket, amelyekkel a szükségtelen szenvedés és sérülés elhárítható.

(3) A technológiai feltételek káros megváltozása esetén a gondozónak haladéktalanul meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a megfelelő állapot visszaállításával.

13. § Az állattartónak nyilvántartást kell vezetnie az állatlétszámról, az elhullásokról és azok okáról, az ellenőrzésekről, az alkalmazott kezelésekről, a termelésről és az állományváltozásról (állattértékesítés és vásárlás). A nyilvántartást legalább öt évig meg kell őrizni, és azt az ellenőrzésvégző hatóság részére be kell mutatni.

14. § A rendelet *1. számú melléklete* a borjak tartására, *2. számú melléklete* a sertések tartására, *3. számú melléklete* a tojótyúkok ketreces tartására, *4. számú melléklete* a hizott máj előállítására, *5. számú melléklete* a tolltépésre, *6. számú melléklete* a mezogazdasági haszonállatokon érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza.

15. § (1) Ez a rendelet 1999. április 1. napján lép hatályba.

(2) Ez a jogszabály a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt és az 1994. évi I. törvénnyel kihirdetett Európai Megállapodás jogközelítésre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz

- a Tanács 78/923/EGK határozata: Európai Egyezmény a mezogazdasági haszonállatok védelméről,
- a Tanács 91/269/EGK irányelve a borjak védelmének minimális követelményeiről,
- a Tanács 91/630/EGK irányelve a sertések védelmének minimális követelményeiről,
- a Tanács 88/166/EGK irányelve a ketrecben tartott tojótyúkok védelmével kapcsolatos minimális követelményeinek megállapításáról.

Dr. Szabadi Béla s.k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi politikai államtitkár

1. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A borjak tartása

1. Borjú: a szarvasmarha hat hónapos koráig.
2. A borjútartásban használatos istállóknak, berendezéseknek és egyéb használati eszközöknek hatékonyan tisztíthatóknak és fertőtleníthetőknak kell lenniük. A bélsarat, vizeletet, takarmánymaradékot, a kiszórt takarmányt a szükséges gyakorisággal el kell távolítani, hogy csökkenjen az eros szagok kialakulásának, valamint a legyek és rágcsálók vonzásának lehetősége.
3. Az elektromos áramköröket és berendezéseket úgy kell a vonatkozó érvényes előírások szerint szerelni, hogy azok áramütést ne okozzanak.
4. Az épület szigetelésének, futásának, szelloztatásának biztosítani kell, hogy a légáramlása porkoncentráció, a hőmérséklet, a relatív páratartalom és a gázkoncentráció a borjak egészségét nem károsító szinten maradjon.
5. Minden automatikus üzemu vagy mechanikus működésu berendezést legalább naponta egy alkalommal ellenőrizni kell. Az észlelt meghibásodást azonnal meg kell szüntetni. Ha ez nem lehetséges, addig, amíg a hiba nem szüntethető meg, a borjak egészsége és jó közérzete érdekében meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, és olyan alternatív megoldást kell alkalmazni, amely biztosítja az ivóvíz- és takarmányellátást és a megfelelő környezeti állapot fenntartását.
6. Mesterséges szellozési rendszer alkalmazása esetén megfelelő kiegészítő megoldással kell biztosítani a légcsereét annak érdekében, hogy a borjak egészségi állapota még a mesterséges szelloztatási rendszer meghibásodása esetén se károsodjon, illetve a borjak komfortérzete ne romoljon. A rendszer meghibásodására a gondozót riasztó rendszernek kell figyelmeztetnie. A riasztórendszer működőképességét rendszeresen ellenőrizni kell.
7. Tilos a borjakat állandó sötétben tartani. Szokásaik és fiziológiai szükségletük kielégítése céljából a klimatikus viszonyokat figyelembe véve - természetes és mesterséges megvilágításról kell gondoskodni. A mesterséges megvilágítás időtartamának természetes nappali fényével kell megegyeznie. Ez az időtartam általában a kilenc és tizenhét óra közötti időszaknak felel meg. Kiegészítésként olyan rögzített helyzetu vagy hordozható fényforrást kell használni, amelynek fényereje elegendő minden borjú békior történő ellenőrzéséhez, vizsgálatához.
8. Az állattartónak vagy az állat gondozójának minden egyedileg vagy csoportosan tartott borjút legalább naponta egyszer ellenőriznie kell. Minden sérült vagy betegnek tuno borjút azonnal alá kell vetni a megfelelő kezelésnek. Amikor szükségessé válik, a beteg vagy sérült borjút száraz, kényelmes fekvést biztosító alommal ellátott elkülönítobe kell helyezni. Az olyan esetekben, amelyek meghaladják a gondozó, illetve az állattartó hatáskörét, állatorvosi tanácsot kell kérni.
9. A borjuszállítás kialakításánál minden egyes borjú számára biztosítani kell a lefekvés, a pihenés, a felkelés, a saját maga nehézség nélküli ellátásának, valamint a más borjakkal történő vizuális kapcsolattartásnak a lehetőségét.
10. A lekötok sérülést nem okozhatnak. A lekötorendszereket rendszeresen ellenőrizni kell. A kényelmes rögzítés érdekében el kell végezni a szükséges utánállítást. A lekötokoknak olyannak kell lenniük, hogy ne okozzanak fulladást vagy sérülést.
11. A padozatnak egyenesnek, simának, de csúszásmentesnek kell lennie, és úgy kell azt kivitelezni, hogy se a felállítás, se a fekvés ne okozzon sérülést vagy szenvedést. A padozatkialakítás feleljen meg a borjú méretének, testtömegének, legyen megfelelően merev, stabil felületu. A fekvőhelynek kényelmesnek, tisztának, megfelelő vízelvezető képességűnek és a borjak számára ártalmatlannak kell lennie.
12. Gondoskodni kell a borjú korának, testtömegének, szokásainak, fiziológiai szükségleteinek megfelelő takarmányozásról, annak érdekében, hogy a borjú megfelelő egészségi állapota és jó közérzete fenntartható legyen. A

borjak takarmányának elégséges mennyiségű vasat, valamint az állat korától függően a száraz takarmánynak a vágóborjak kivételével - napi 100-200 grammnyi emészthető rostanyagot is tartalmaznia kell. A borjakra szájkosarat rakni tilos.

13. A borjakat legalább naponta egy alkalommal kell etetni. Csoportosan tartott borjak esetében, amelyek nem "ad libitum" etetésűek, vagy abban az esetben, ha nem automatikus működésű takarmányellátó berendezést alkalmaznak, a csoport minden egyes állatának azonos időben kell a takarmányhoz jutnia.

14. Minden kéthetesnél idősebb borjú számára biztosítani kell a megfelelő mennyiségű friss ivóvizet, illetve azt, hogy folyadékbeviteli igényét más folyadékkal kielégíthesse. Hoség vagy betegség esetén gondoskodni kell a friss ivóvízzel való folyamatos ellátásról.

15. Mind az etető-, mind az itatóberendezést úgy kell megtervezni, kivitelezni, elhelyezni és üzemeltetni, hogy a borjak takarmányának és ivóvizének elszennyeződési lehetősége a legkisebb legyen.

16. Az állattartónak vagy a gondozónak minden istállózott borjút legalább naponta kétszer, a szabad tartásos rendszerben legalább egyszer ellenőriznie kell.

17. Minden beteg vagy betegyanús egyed megfelelő ellátásáról azonnal gondoskodni kell, s ha szükséges, haladéktalanul állatorvost kell hívni.

18. A borjakat lekötni tilos, kivéve a csoportosan tartottakat. A csoportosan tartott borjakat legfeljebb egy órára, az etetés idejére lehet kikötni. A kikötés nem okozhat sérülést és fájdalmat, nem fojthatja az állatot és nem akadályozhatja mozgásában.

19. A borjút a születését követően haladéktalanul, de minden esetben az élete első hat órájában colostrumhoz kell juttatni.

20. Az új építésű és felújított állattartó épületnek az alábbi követelményeknek kell megfelelnie:

20.1. csoportosan tartott borjak részére elegendő szabad területnek kell rendelkezésre állnia ahhoz, hogy azok akadályoztatás nélkül megfordulhassanak, lefekhessenek. A minimális fekvőtér nagysága: 150 kg élosúlyig 1,5 m², állatonként,

20.2. egyedi boxokban tartott borjak esetében, illetve lekötéses tartási rendszerű istállóban a boxoknak, illetve az istállóknak hézagolt oldalfalúaknak kell lenniük. Az egyedi box minimális szélessége 90 cm+10 százalék, illetve a marmagasság 0,8-szerese. A szabadban elhelyezett ketrec oldalfala az időjárás szélsőségeitől való védelem érdekében - lehet zárt. Ebben az esetben a ketrec eleje lehetőséget kell, hogy biztosítson az állat előre éoldal irányba történő kilátására. Egyúttal biztosítani kell az állat számára a száraz férohelyet is,

20.3. a borjakat nyolchetes korukat követően egyedi ketrecben tartani csak állatorvosi kezelés, viselkedésbeli problémák vagy kezelések elvégzése miatt lehet. Az egyedi ketrec hosszúságának legalább a borjú hosszának 1,1-szeresének, szélességének legalább a borjú marmagasságával megegyezőnek kell lennie,

20.4. a csoportosan tartott borjúnak annyi helyet kell biztosítani, hogy azok akadálytalanul megfordulhassanak, lefekhessenek és felállhassanak; minden borjú számára legalább 1,5 m² 150 kg-ig, legalább 1,7 m² 150-220 kg-ig, 220 kg felett legalább 1,8 m² területet kell biztosítani.

21. A 20. pontban előírt követelmények a hat borjúnál kevesebb állat tartóimem vonatkoznak.

22. A borjak számára az eset sajátosságához igazodó körülményeket az alábbi esetekben kell biztosítani:

22.1. olyan borjúnál, amelyeket egészségi állapotuk vagy viselkedésük miatt a csoporttól el kell különíteni annak érdekében, hogy a szükséges kezelést megkapják,

22.2. anyjukkal együtt tartott szopósborjúnál,

22.3. szabad tartású istállóban tartott borjúnál.

23. 2009. január 1. napjától a mellékletben meghatározott követelményeket be kell tartani valamennyi istálló esetében.

2. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A sertések tartása

1. Általános szabályok

1.1. E melléklet rendelkezései alkalmazásában:

- a) *sertés*: tenyésztés vagy hizlalás céljából tartott különféle korú sertés,
- b) *kan*: tenyésztésre szánt ivarérett hímivarú sertés,
- c) *kocasuïdo*: ivarérett noivarú sertés az első fialásig,
- d) *koca*: a noivarú sertés megnevezése az első fialás után,
- e) *anyakoca*: a noivarú sertés megnevezése a fialás és a malacok utónevelésbe vétele közötti időszakban (szoptató koca),
- f) *szárazonálló koca*: a noivarú sertés megnevezése a malacok elválasztása és a következő fialás közötti időszakban,
- g) *malac (szopósmalac)*: a sertés megnevezése születésétől választásig (utónevelés kezdetéig),
- h) *utónevelt malac*: a sertés megnevezése az utónevelés kezdetétől tízhetes életkorig,
- i) *utónevelt sertés*: a sertés megnevezése tízhetes kortól vágásig, illetve tenyésztésbe állításig.

1.2. Az istállók szerkezeti elemei - főleg azok, amelyekhez a sertések hozzáférhetnek - nem tartalmazhatnak a sertésekre nézve káros anyagokat, továbbá azoknak kellően tisztíthatóknak és fertőtleníthetőknak kell lenniük. Az épület szigetelésének, futásának és szellőztetésének biztosítása kell, hogy a légáramlás sebesség, a porszint, a hőmérséklet, a relatív páratartalom és a gázkoncentráció olyan mértékű legyen, amely nem káros a sertésekre.

1.3. A sertéseket tilos állandó sötétben tartani. Az állatok számára azok szokásait, fiziológiai igényeit figyelembe véve és az eltérő klímaviszonyokat szem előtt tartó - megfelelő természetes és mesterséges világításról kell gondoskodni. Mesterséges megvilágítás esetén a megvilágítás időtartama egyezzen meg a természetes megvilágításával, tehát általában kilenc és tizenhat óra között gondoskodni kell olyan rögzített vagy hordozható fényforrásról is, amelynek fényereje elegendő az állatok bármely időszakban történő ellenőrzésére.

1.4. A csoportosan tartott, istállózott állatokat az állattartó vagy gondozójuk napi egy alkalommal ellenőrizni köteles. Minden betegnek látszó vagy sérült állatot elkülönítve kell elhelyezni. Minden olyan állathoz, amelynek gyógyítása nem tartozik az állattartó, illetőleg a gondozó hatáskörébe, haladéktalanul állatorvost kell hívni.

1.5. A csoportnagyság, illetőleg falkanagyság csak olyan mértékű lehet, amely normális mértékű túlterhelést nem gerjeszt. A rendszeresen agresszíven viselkedő sertést és azt az állatot, amelyik állandó céltáblája a többi állat eroszakosságának, a csoporttól el kell különíteni.

1.6. A férohelyet, a szállást úgy kell kialakítani, hogy az minden állat számára biztosítsa

- 1.6.1. a zavartalan lefekvést és felkelést,
- 1.6.2. a pihenésre alkalmas tiszta fekvőterületet,
- 1.6.3. a többi sertés látásának lehetőségét.

1.7. A lekötéses tartásnál a lekötőrendszer nem okozhat sérülést, azt rendszeresen ellenőrizni, és amennyiben szükséges, utánállítani kell úgy, hogy a rögzítés kényelmes és biztonságos legyen. A rendszer kialakításának olyannak kell lennie, hogy kizárja a sérülés és a fulladás lehetőségét.

1.8. Az istállót, kutyákat, berendezéseket, a sertéstartásban használt eszközöket a keresztferozést, illetve a kórokozók megtelepedését és kifejlődését meggátoló, hatékony módszerrel kell tisztítani és fertőtleníteni. A bélsarat, a vizeletet, a takarmánymaradékot vagy a kiszóródott takarmányt a szükséges gyakorisággal el kell távolítani annak érdekében, hogy a kellemetlen szagok csökkenjenek, valamint, hogy azok a legyeket és rágcsálókat ne vonzzák.

1.9. A padozat legyen sima, ne csússzon és se sérülést, se fájdalmat ne okozzon a rajta álló vagy fekvő állatok. A padozatkiképzésnek az állat méreteihez, testtömegéhez igazodónak, kellően merevségűnek és egyenletes felületűnek, a pihenő térnek pedig kényelmesnek, tisztának, jó vízelvezető képességűnek és az állat károsodását kizárónak kell lennie. Az alom legyen tiszta, száraz.

1.10. Minden állat számára a korának, testtömegének, szokásának, fiziológiai igényének, jó egészségi állapotának és közérzetének megfelelő takarmányfejadagot kell biztosítani.

1.11. Minden sertést legalább napi egy alkalommal kell etetni. Adagolt etetés esetén, illetve időben korlátozott etetés esetén biztosítani kell, hogy a falka minden tagja egy időben ehessen.

1.12. Minden két hétnél idősebb állat számára biztosítani kell, hogy elegendő friss ivóvízhez vagy más folyadékhoz jusson.

1.13. Az etető-italó berendezéseket úgy kell tervezni, kialakítani, elhelyezni és karbantartani, hogy az állat a takarmányt és az ivóvizet ne, vagy csak minimális mértékben szennyezhesse.

1.14. Meg kell előzni a farokrágás kialakulását. Biztosítani kell az állatok számára viselkedési szokásaik kielégítését, a megfelelő környezetet, állományúsúrgépet, almot, valamint a játszás lehetőségét.

2. A kanok tartásának követelményei

2.1. A kankutrica kialakítása és elhelyezése tegye lehetővé, hogy a kan abban meg tudjofordulni, hallhassa, láthassa a többi állatot és érezhesse azok szagát. A fekvőternek tisztának, száraznak és kényelmesnek kell lennie. A felnőtt kan számára legalább hat négyzetméter alapterületű kutrica szükséges. Amennyiben a búgatót a kankutricában végzik, az alapterületnek nagyobbaknak kell lennie. A kankutrica búgató része nem lehet rácspadozatú.

2.2. Ha több kant tartanak együtt, vagy a kant együtt tartják kocákkal, a kutrica méretét úgy kell kialakítani, hogy ne alakuljon ki közöttük intenzív verekedés, foképpen nem az etetési idő alatt. Szükség esetén (komolyabb verekedés kialakulására utaló körülmények észlelésénél) az állatokat egymástól el kell különíteni.

3. A kocák és a kocasüldök tartásának követelményei

3.1. A szárazon álló kocákat, kocasüldöket célszerű csoportosan tartani, ennek hiányában az elhelyezés az állatok egymás közötti kapcsolattartását lehetővé kell tenni.

3.2. Amennyiben szükséges, a vemhes kocákat és kocasüldöket a külső és a belső éloskódok ellen egyaránt kezelni kell. Fiaztató kutricába való telepítés előtt az állatot teljesen fertőtleníteni kell.

3.3. A fekvőhelynek tisztának, megfelelő vízelvezetésűnek és kényelmesnek kell lennie. Amennyiben szükséges, "fészek készítésére" alkalmas anyagról is gondoskodni kell. A koca mögött olyan szabad területet kell kialakítani, amely lehetővé teszi a zavartalan fialást és a fialásban történő segítségnyújtást.

3.4. Az olyan fiaztató kutricába, ahol a koca nincs lekötve, a malacok védelmére (pl. malacmento rács, malacvédő korlát elhelyezése stb.) is gondoskodni kell.

3.5. A kutricák kialakításánál az alábbi méretezést kell figyelembe venni:

Megnevezés	Kötött tartás		Kötetlen tartás, illetve kutrica	
	vályú kutricán kívül	vályú kutricán belül	vályú kutricán kívül	vályú kutricán belül
Hosszúság, m	1,8	2,0	2,1	2,3
Szélesség, m	0,6	0,6	0,6	0,6

3.6. Kötött tartás vagy egyedi állás esetén lehetővé kell tenni, hogy az állatok idoközönként szabadabban mozoghassanak. A csoportos tartásnál a kutrica méretét és a csoportnagyságot úgy kell megválasztani, hogy az állatok között ne alakulhasson ki fokozottabb méretű verekedés.

4. A fialás alatti koca és a malac tartásának követelményei

4.1. A kocák és malacok tartására szolgáló istállót úgy kell kialakítani, hogy az megfeleljen a kocák fialás előtti, alatti és utáni sajátos viselkedése által támasztott követelményeknek, valamint a szopós malacok születés utáni igényeinek.

4.2. A zárt tartású fiaztató istállóban tartott, fialás előtt álló kocák kutricáinak, a kocaállás nagyságának lehetővé kell tennie a kocák zavartalan lefekvését, pihenését (a minimális méret 2,1 méter hosszú, 0,7 méter széles és a fiaztató mögött legalább 0,3 méter szabad hely).

4.3. Gondoskodni kell a fialás zavartalanságáról, a fialáshoz elegendő helyről, továbbá arról, hogy a malacok számára is legyen elegendő hely a koca mindkét oldalán. Kötetlen tartású fiaztató egységben gondoskodni kell a malacok biztonságáról.

4.4. A fialás előtt megfelelő időben (legfeljebb egy héttel megelőzően) kell a kocákat a fiaztató kutricába telepíteni, hogy elegendő idő legyen a kutricához való hozzászokáshoz.

4.5. A fialás és a szoptatási idő alatt a kocát és malacait tisztán, szárazon, a fialástól a választásig ugyanazon kutricában kell tartani.

4.6. A kocák és a malacok számára folyamatosan kell az ivóvizet biztosítani.

4.7. A malacok és a koca kényelméről szalmaalommal vagy ezt helyettesítő padozattal kell gondoskodni.

5. A szopós malacok tartásának követelményei

- 5.1. A kocától elkülönített malacok számára olyan tömör meleg, száraz és kényelmes fekvőhelyet kell biztosítani, amely lehetővé teszi az összes malac egyidejű pihenését, és amely sérülést nem okoz, valamint csúszásmentes.
- 5.2. A fiaztató ketrecekben elégséges helyet kell biztosítani ahhoz, hogy a malacok akadálytalanul szophassanak.
- 5.3. Az újszülött malacok speciális mikroklíma igénynek kielégítéséről külön hoforrással úgy kell gondoskodni, hogy ez a koca számára ne legyen ártalmas.
- 5.4. A malacokat háromhetes koruk előtt csak abban az esetben szabad elválasztani, ha a koca vagy a malacok egészsége, komfortérzete veszélyeztetett.
- 5.5. Sem a farkkurtítás, sem a foglécspés nem lehet automatikus, rutinszerű tevékenység. Ezeket a műveleteket csak abban az esetben szabad elvégezni, ha egyértelművé válik, hogy a kocák csecsbimbója e nélkül sérül, vagy a malacok egymás fülét, farkát rágják, sértik.

3. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A tojótyúk ketreces tartása

1. E melléklet rendelkezéseit a tojótyúk ketreces tartásánál kell alkalmazni.
2. E melléklet előírását nem kell alkalmazni
 - a) az állatorvosi kezelés tartama alatt, amíg - az állatorvos megítélése szerint - az adott esetben más tartási előírásokat kell alkalmazni,
 - b) állatkísérlet esetén, amíg a kitűzött cél elérésére más előírások alkalmazása elkerülhetetlen.
3. A tojókat csak olyan ketrecben szabad tartani, amely megfelel a következő előírásoknak:
 - 3.1. a ketrecnek - anyaga, kialakítása és állapota alapján - olyannak kell lennie, hogy a tojók sérülését a technika mindenkor állásának megfelelő biztonsággal kizárja, és a tojók elgyengülését ne eredményezze,
 - 3.2. a tojók számára legalább 450 négyzetcentiméter szabadon használható ketrecpadterületet kell biztosítani, amelynek a meghatározásánál a méréseket vízszintesen kell elvégezni, a mért alapterületet a takarmányvesztés mérséklésére kialakított magas peremekkel csökkenteni kell, ha azok a tojók mozgáslehetőségeit gátolják,
 - 3.3. a ketrec szabad belmagasságának legalább 65 százaléka esetén - el kell érnie a 40 centimétert, de az sehol sem lehet 35 centiméternél kevesebb,
 - 3.4. a ketrecnyílást úgy kell kialakítani és méretezni, hogy a tojók a ketrecből fájdalom és sérülésmentesen kivehetők legyenek,
 - 3.5. a ketrecpadlót úgy kell kialakítani, hogy a tojók sérülés nélkül tudjanak a tartókon pihenni, állni, illetve felállni; ha a ketrec padlója huzalrácsból vagy drótfonatból készül, annak olyannak kell lennie, hogy a tojók bármelyik tartón legalább három ujjal kapaszkodni tudjanak,
 - 3.6. a ketrecpadló lejtése legfeljebb 14 százalékos lehet,
 - 3.7. az egy tojóra eső szabad etetőhossznak tíz centiméternek kell lennie, a vályús itatóhosszának az etetőhossznak megfelelőnek kell lennie, a szelepes vagy csészés itató esetén minden ketrecben legalább két itatóhelynek elérhetőnek kell lennie.
4. Azok a ketrecek, amelyeket 1999. július 1. előtt az előírásoktól eltérően állítottak üzembe 2009. december 31-ig még használhatók.
5. A tojók csak akkor tarthatók ketrecekben, ha az építmény legfeljebb három egymás felett elhelyezett ketrecsorból áll (háromszintes), illetve szintkorlátozás nélkül, ha megfelelő berendezésekkel és intézkedésekkel a kifogástalan felügyelet a tojók közvetlen megfigyelésével minden szinten lehetséges.
6. Ha a tojókat ablaktalan vagy olyan istállóban tartják, amelyekben a természetes megvilágítás miatt az állatok gondozásához és ellátásához mesterséges megvilágítás szükséges, a napi világítási idő nem lehet több 16 óránál. A megvilágítást a munka- és ellenőrző folyósokon legalább 15 órán át kell biztosítani, és annak lehetőleg egyenletesnek kell lennie. Az időszakos megvilágítás erőssége 0,5 lux alatt legyen.

7. Az istálló hoszigitelésével és szelloztetésével biztosítani kell, hogy a levego sebessége, valamint nedvesség-tartalma és gázkoncentrációja olyan mértéku maradjon, amely nem káros a tojókra.

8. A szellozteto berendezést úgy kell kialakítani, hogy a minimális légcseré minden évszakban biztosítható legyen. Amennyiben az szükséges, az istállót gépi szellozorendszerrel kell ellátni.

9. A tojók takarmányozásához és ápolásához elegendó számú, a szükséges ismeretekkel és képességekkel rendelkezo személyt kell alkalmazni.

10. Gondoskodni kell arról, hogy egy, a takarmányozás és az ápolás ellátásáért felelos személy legalább reggel és este egy-egy alkalommal a tojók állapotát ellenorizze. Amennyiben az állatok kezelése, áttelepítése vagy leölése szükséges, haladéktalanu intézkedni kell. Szükség esetén azonnal állatorvost kell hívni.

11. Biztosítani kell, hogy a tojók részére naponta megfelelő takarmány és folyamatosan ivóvíz álljon rendelkezésre, kielégítő mennyiségben és minőségben.

12. Tilos a tojásrakás megszüntetése vagy a vedlés mesterséges kiváltása érdekében az ivóvizet, a takarmányt, a fényt teljesen elvonni.

13. A világítást és a muszaki berendezéseket legalább naponta, a tartalék áramfejlesztő aggregátorokat a muszakilag indokolt időszakonként ellenorizni kell. A hiányosságokat haladéktalanul meg kell szüntetni. Ha ez nem lehetséges, a hibák elhárításáig a tojók egészségének védelme és megfelelő közérzetének biztosítása érdekében egyéb intézkedéseket kell fogantatni. Ebben az esetben a hibákat legkésőbb tojók kitelepitését követően el kell hárítani, mielőtt a következő állomány betelepítésre kerül.

14. Üzemzavar esetén is gondoskodni kell megfelelő mennyiségű friss levego bevezetéséről, megfelelő világításról, valamint kielégítő etetési és itatási lehetőségekről. Olyan istállónál, amelyben áramkimaradás esetén a tojók megfelelő ellátása nem biztosítható, üzemképes tartalék áramfejlesztő berendezést kell fenntartani. Ha az istálló villamos üzemű szellozteto berendezéssel van ellátva, riasztóberendezést kell telepíteni.

15. Valamennyi ketrecalkatrészt, amellyel az állatok érintkeznek, a kitelepitéstől a következő betelepítésig minden esetben le kell mosni és fertőtleníteni kell. A betelepített ketrecek külső felületeit tisztán kell tartani.

16. A legalább 500 tojótyúkot tartó gazdaságokban folyamatos nyilvántartást kell vezetni az állatok termeléséről, valamint az állatállomány napi ellenorizásáról, az állomány változásáról különösen az elhullások számáról és okáról. A nyilvántartást öt évig meg kell őrizni és az illetékes hatóság felszólítására rendelkezésre kell bocsátani.

4. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A hizott máj eloállításának szabályai

1. Ez a szabályozás a hizott májnak- a lúd és a kacsá élettanietkezési szokásaira jellemző jó étvágyára és falánkságra alapozott- kíméletes töméses hizlalásos eloállítására vonatkozik.

2. A töméses hizlalás olyan speciális tevékenység, amelyhez megfelelő szaktudással, állatismerettel és állatszeretettel kell rendelkezni.

3. Tömésre csak egészséges, jól fejlett, a jelzett alsó súlyhatár feletti súlyú, ép testu állatokat szabad befogni. Ügyelni kell arra, hogy egy csoportba homogén állomány kerüljön, különös tekintettel az állatok uniformizált tömhetőségére és egészséges terhelhetőségére.

A legkisebb egyedi súly a következő:

Megnevezés	Átlag tömeg (kg)	Egyedi testtömeg alsó határa (kg)
Fiatal liba (vegyes ivar)	3,9-4,2	3,70
Tépett liba (vegyes ivar)	4,3-5,3	4,10
Mulárd kacsá (gácsér)	3,6-4,0	3,40
Barbarie kacsá (gácsér)	4,0-4,4	3,70

4. A hizlalási céllal nevelt állatok nevelése során olyan berendezéseket, eszközöket kell alkalmazni, amelyek biztosítják az állatok egészséges és sérülésmentes növekedését, a toll védelmét, a takarmány és az ivóvíz akadályoztatás nélküli felvételét. Ehhez megfelelő etető-itató berendezésre és hibátlan almozásra van szükség.

5. A takarmányt és az ivóvizet mennyiségben és időben - különösen az utónevelési időszakban - úgy kell megállapítani, hogy a tömés időszakára az állatok a szervezetet megterhelő nagy takarmányadagok befogadását minél kisebb nehézséggel tudják elviselni (nyelocso tágitó, szakaszos etetés).

6. Az első tömés előtt az állatokat pihentetni kell. Célszerű a huszonnégy órás pihentetés. (Ez idő alatt szokja meg az állat az új környezetet, a új társakat, szunik a szállítás okozta stressz, valamint a félnkség és az azáltal okozott problémák.)

7. Az állatok hizlalás alatti elhelyezésekor figyelembe kell venni, hogy az állatok testtömege a hizlalás végére megnövekedjen. Különösen fontos a klimatizáció, továbbá az, hogy az állatok mozgásterének állandó csökkenése ellenére a szükséges intézkedések sérülés és stresszmentesen megtehetőek legyenek.

8. A töméses hizlalás technikai eszközeinek (különösen a tömogépek) biztosítaniuk kell a kíméletes és sérülést nem okozó tömés feltételeit. Az eszközök szélei nem okozhatnak sérülést, és a gépet a túlterhelés ellen biztonsági rendszerrel kell ellátni.

9. A tartás feltételeit illetően célszerű a mélyalmos tartásról a rácspadozatos tartásmódra való áttérés. (A rácspadozat kiküszöböli a mélyalmos tartás hibáit, higiénikusabb feltételeket, jobb közérzetet biztosít az állat számára.)

10. Tömésre csak jó minőségű, megfelelően előkészített takarmányalapanyag használható.

11. A hizlalás végén, a szállítást megelőzően legalább hat órával, a tömést be kell fejezni, mert a tömött állat nem bírja a szállítást.

12. Az elszállítás időpontjának meghatározásánál az évszakot és a napszakot egyaránt figyelembe kell venni. A rakodást kíméletesen, megfelelő ismeretekkel rendelkező személyekkel kell elvégeztetni. Az állatok szállítása során a stressz, a sérülésveszély, az elhullási veszteség csökkentése érdekében az évszak és az időjárás figyelembevételével gondosan kell megválasztani a szállításra legalkalmasabb napszakot.

5. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A tolltépés szabályai

1. Az alábbi rendelkezések megfelelő keretszabályozást adnak arra, hogy a háziludak speciális biológiai sajátosságait, a vedlést tollnyerés céljára kihasználják. Ez mindazon ludozók tégésére érvényes - az állatok fajtajától, hasznosítási irányától, korától, ivarától függetlenül amelyeket élő állapotban, tollnyerésre hasznosítanak.

2. A tolltégés szabályai a következők:

2.1. az állatokat csak meghatározott időpontban szabad tégni, amikor a toll teljesen érett,

2.2. a tégést meleg, száraz időben kell végezni, hogy utána az állat ne fázzon meg, amennyiben az időjárás hűvösre fordul, a libákat a tégés után védett, meleg helyen kell tartani,

2.3. a tégés előtti napon az állatokat dthetség szerint meg kell fürdetni, úsztatni, majd a tégés időpontjáig frissen almozott, tiszta ólban kell tartani,

2.4. nem szabad akkor tégni, amikor az állatok tolla még nedves,

2.5. az állatokat - a tégés előtti egy héttől kezdődően a tégést követő másdik hét végéig - 20 százalékkal bővebben kell takarmányozni,

2.6. tégéskor a tollat fekvése irányában kell a borból- a borön sebzés és a toll csévje véressé válásának megakadályozása érdekében- kihúzni,

2.7. az állatokról kemény gerincu (szárny és fark-) tollat tégni tilos, a testtollak tégésekor ügyelni kell arra, hogy annyi toll maradjon az állat testén, amennyi a szárnyakat megtartja, illetve annyi pehely maradjon, amennyi a hoháztartás fenntartását biztosítja.

3. A ludakat a megfelelő méretű kifutón kívül, a kedvezőtlen időjárás hatásának kivédése érdekében legalább a tépés előtti második naptól a tépés utáni tizennegyedik napig világos, jól szellőző istállóban kell elhelyezni.
4. Az istállót és a kifutófelületeket, valamint az almot szárazon tisztán kell tartani.
5. A lúd részére a faj sajátosságainak megfelelő olyan elhelyezést kell biztosítani, amely alkalmas a lúd mozgási, valamint evési és ivási igényeinek kielégítésére.
6. A ludak tépése folyamán törekedni kell arra, hogy az stresszmentesen történjen. Vitaminok és takarmánykiegészítők segítik a ludat a tépéssel járó izgalmak károsodásmentes elviselésében.
7. A tolltépés évszakhoz kötött kezdési, illetve utolsó időpontja a legalább 15 °C-os napi átlaghőmérséklet, illetve amikor a legalacsonyabb hőmérséklet meghaladja a +6 °C-ot.
8. Az élő állatról történő tolltépés csak az élettanilag is bekövetkező tollváltások (vedlések) alkalmával, és csak a vonatkozó előírások figyelembevételével végezhető el. A növények az első tépéstől számított 6-7 hét múlva újra tépethetők. A nevelési körülményektől és az időjárástól függően a növényludak a második tépéstől számított 7 hét múlva harmadszor is megtépethetők. A kifejlett törzsludakat a mindenkori tojástermelési időszak után célszerű elosztani, további tépésük a növényeknél leírtakkal megegyezően végezhető.
9. A tollérettség pontos idejének megállapítása a vedlés kezdetén a mell, az oldal és a hát tájékán végzett próbatépésekkel történik. A tenyészállatoknál a tojástermelési periódus végén tartani kell a próbatépéseket. A törzsludak tépésenkénti csoportosítása és ennek megtartása esetén elegendő az első csoport optimális tépési állapotát meghatározni és a többi ehhez igazítani.
10. Érett a toll abban az esetben, amikor a tollcső és a tollsző közötti kapcsolat teljesen felazult, ezáltal a tollak akadálytalanul, fájdalomkóros nélkül kihúzhatók a tollpapillákból és a toll vége erőteljesen elszarusodott, a toll táplálása teljes mértékben megszűnt, az holt képződménnyé vált. A toll beéréskor, a vedlés megindulásának jeleként az állatok által igénybe vett területen (istállóban, kifutóban, legelőn) megjelennek az elhullajtott tollak. Ilyenkor kell a toll érettségét ellenőrizni és a fenti szempontok meglétékor a tépést elkezdni.
11. A tépést megelőzően és a tépés során különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy az állatoknál a zavarás minél kisebb legyen, ugyanis a stressz negatívan hat a ludak közérzetére és ennek következtében a toll szorosabb illeszkedését eredményezi a tollhüvelyben. Ennek elkerülése érdekében a ludak tépéséhez nyugodt helyzetet kell teremteni.
12. Az állatok befogásához megfelelő, néhány lúd elkerítésére, kirekesztésére alkalmas befogórácsot kell használni, és a ludakat nyakuknál kell megfogni. A légcsövet nem szabad elszorítani, ezért a nyakuknál fogott ludakat felemelni tilos. Ezen túlmenően a következő szabályokat kell követni:
- 12.1. a ludakat felemelni csak a test másik kézzel történő tehermentesítésével lehet,
- 12.2. tilos a ludak szárnyainak összekötözése, keresztelése, vagy a ludak összekötött lábakkal történő felfüggesztése.
13. A ludakat tépo személynek kerülnie kell minden fájdalomkóros, sérülést. A tollat és a helytollat mindig kis csomókba fogva kell kihúzni, az esetlegesen mutatkozó új tollképződményeket nem szabad kiszakítani, mert az a lúdon sérülést okoz, és emellett a toll minőségét is - a véres toll bomlásának következményeként - erősen rontja. Tilos a tépést végző személynek kezét benedvesítve tépni a tollat.
14. A tépéseknél a mell, a has, a hát és az oldalak tépendők. Nem szabad kitépni a nyelocsotágulatot borító tollazatot, illetve a szárnytollakat, a farktollakat és a szárnytartó, ún. párnatollakat. A fedotollazattal szemben a helytollakat csak ritkítani szabad.
15. A tépést csak arra betanított és gyakorlatot szerzett személyek végezhetik. Az állatok egészségének megőrzése érdekében:
- 15.1. a tépés során esetlegesen előforduló borsérüléseket állatgyógyászati készítményekkel kell kezelni, és az állatot nyugalma, gyógyulása érdekében elkülöníteni,
- 15.2. a stressz vagy egyéb tényezők miatt nehezen tépethető egyedeknél a tépést mellőzni kell,
- 15.3. a betegségek megelőzése céljából a tépok csak frissen mosott, tiszta ruházattal és lábbalival léphetnek be a tépohelyiségbe, ügyelni kell a tépok személyi higiéniájára is,
- 15.4. a tépés helyének tisztaságára gondot kell fordítani.

16. A próbatépesekrol és a tépesekrol (az állomány azonosítójáról, a tépés idejéről, a tépok személyéről, a tépett állatok számáról) nyilvántartást kell vezetni, amelyet legalább öt évig meg kell orizni.

6. számú melléklet a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelethez

A mezogazdasági haszonállatokon érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozások

1. Ló, szamár, öszvér esetében:

vérvétel, fogreszelés, szondázás, rektális vizsgálat, vakbél szúrçsapolás, vértelen szülészeti segítségnyújtás, besütés.

2. Szarvasmarha, bivaly esetében:

vérvétel, szondázás, szarvtalanítás napos korban vértelen úton, fattyúcsecsbimbó eltávolítás napos korban, bendo mágnés-behelyezés, tályogmegnyitás, krotáliázás, bendo szúrçsapolás, vértelen szülészeti segítségnyújtás.

3. Juh, kecske esetében:

vérvétel, bendo szúrçsapolás, krotáliázás, tetoválás, tályogmegnyitás, vértelen szülészeti segítségnyújtás, castratio, szondázás, napos korban farokcsontkítást vagy gumigyuru igénybevételevel, 8 napos korig).

4. Sertés esetében:

vérvétel, herelés 6 hetes korig, tályogmegnyitás, othaematoma megnyitása, napos korban farokkurtítás, krotáliázás, fülcipkézés, napos korban szemfog lecsípés, felnott kanok szemfogakarörvidítése, vértelen szülészeti segítségnyújtás.

5. Baromfi esetében:

vérvétel, szárnyszámozás (krotáliázás), szárnykurtítás napos korban, elektromos csorkurtítás napos korban (2004. január 1-jéig), úszóhátya-bemetszés napos korban, kakassarkantyulecsípés napos korban, barbarie kacsza körömvágása és csorkurtítása kéthetes korig, tetoválás.

6. Strucc esetében:

vérvétel, krotáliázás.

36/1999. (IV. 2.) FVM-KöM-GM együttes rendelet a kísérleti állatok tenyésztésének (szaporításának), tartásának, szállításának és forgalomba hozatalának szabályairól

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény 49. §a (4) bekezdésének f) pontjában foglalt felhatalmazás alapján- az érdekelt miniszterekkel egyetértésben- a következőket rendeljük d:

1. § (1) E rendelet hatálya a kísérleti állatok tenyésztésének (szaporításának), tartásának, szállításának és azok forgalomba hozatalának engedélyezésére, illetve a tenyésztő, a beszállító és a felhasználó létesítmény (a továbbiakban együtt: létesítmény) vezetőjének, valamint e tevékenységeket folytató, a tartásért felelos személy kötelezettségeire terjed ki.

(2) A rendelet előírásait az állategészségügyi, a közegészségügyi, valamint az állatszállításról szóló külön jogszabályok figyelembevételével kell alkalmazni.

2. § (1) A létesítmény működési engedélyét a kísérleti állat tenyésztésére (szaporítására), tartására, illetve forgalomba hozatalára a tartás helye szerint illetékes állategészségügyi és élelmiszer-ellenorzo állomás (a továbbiakban: állomás) adja ki.

(2) A működési engedély iránt benyújtott kérelem kötelezo tartalmát meghatározó nyomtatvány mintáját a rendelet *melléklete* tartalmazza.

3. § Az állomás nyilvántartást vezet a működési területén lévo létesítményekrol és azok vezetőirol, valamint létesítmény egyes telephelyein működő, az állatok megfelelő ellátásáért felelos személyekrol.

4. § (1) A létesítményben a következő nyilvántartásokat kell vezetni, amelyek tartalmazzák:

- a) az érkező és távozó állatok fajtát, létszámát, eredetét, a telepelyváltoztatás időpontját, valamint a fogadó nevét, címét;
- b) az alkalmi beszállítók nevét, azonosító adatait, a tolik vásárolt állatok mennyiségét külön kell nyilvántartani;
- c) állatfajok szerint, a bekövetkezett betegségeket és elhullásokat, valamint egyedi és csoportos kezeléseket.
- (2) A kísérleti célra tenyésztett kutyát és macskát az elválasztáskor maradandó jelöléssel kell ellátni.

5. § A létesítmény állatházának vezetője kizárólag a külön jogszabályban előírt végzettséggel és megfelelő gyakorlattal rendelkező személy lehet.

6. § (1) A kísérleti állatok szállítására kizárólag olyan szállítóeszköz használható, amely megfelel a következő feltételeknek:

- a) az állatokat megvédi az időjárás kedvezőtlen hatásaitól, azoknak sérülést nem okoz, és alkalmas arra, hogy a szállítás során az állatok szökését lehetetlenné tegye, és abból semmiféle anyag ne hullhasson ki;
- b) könnyen tisztítható és fertőtleníthető;
- c) az állatok ellenőrzésére és szükség szerinti ellátására alkalmas, és belsejében az állatokat légcsere akadályozása nélkül el lehet helyezni;
- d) a légcsere és a rendelkezésre álló légtér összhangban áll a szállítás feltételeivel és az állatok fajának igényeivel;
- e) aljzata vízszintes helyzetben áll, szilárd és csúszásmentes;
- f) a padozatot a bélsár és a vizelet megkötésére alkalmas alomanyaggal kell borítani, kivéve, ha a trágyát rendszeresen eltávolítják.

(2) A rágsálókat zártfalú, de a szállítás ideje alatt is megfelelően szellőző dobozban, ládában, puha alomanyagon, ivóvízzel vagy ezt helyettesítő egyéb anyaggal (pl. steril zselé), hosszabb úton takarmánnyal ellátva, ~~124~~ °C szobahőmérsékleten tartva kél lehet legrövidebb idő alatt a rendeltetési helyére szállítani. A dobozolásnak és az átrakásnak a kiindulási (feladási) és a rendeltetési (átrakási) helyen megfelelő higiéniai feltételek mellett kell történnie.

(3) A szállítóeszközt olyan jelzéssel kél ellátni, amely utal arra, hogy abban élő állatot szállítanak.

(4) A beléptető állat-egészségügyi határállomásokon az SPF, a VÁF és egyéb hasonló jelzéssel ellátott szállítmányok ellenőrzése - az izoláló doboz indokolatlan megbontása nélkül - kizárólag a dokumentációra és az azonosításra vonatkozó vizsgálatra terjed ki.

7. § (1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A jogszabály a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a Tanács 86/609/EGK irányelve a tagállamok törvényeinek, rendeleteinek és közigazgatási rendelkezéseinek összehangolása a kísérleti vagy más tudományos célra használt állatok védelmének tekintetében.

Dr. Szabadi Béla s.k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

Dr. Pepó Pál s.k.,
környezetvédelmi miniszter

Dr. Fónagy János s.k.
gazdasági minisztériumi politikai államtitkár

Melléklet a 36/1999. (IV. 2.) FVM-KöM-GM együttes rendelethez

Kísérleti állatok tenyésztésére, szaporítására, tartására, forgalomba hozatalára szóló állat-egészségügyi hatósági engedély iránti kérelem

1. A létesítmény megnevezése:
címe:
2. A létesítmény vezetőjének neve:
munkaköre:
levelezési címe:

